

EESTI SÕUDJA

Nr. 1(7) • 1999

EESTI SÕUDELIIT
ESTONIAN ROWING ASSOCIATION
FEDERATION ESTONIENNE DES SOCIÉTÉS D'AVIRON

TULE MINUGA - NAUDIME ÜHESKOOS

model 620

Abzorb® tehnoloogiaga nahast vabaaja
jalats on sulle meeldiv kaaslane.

achieve new balance

hoia elu tasakaalus

ESINDUS BALTIMAADES
AS "MORAK"

Regati pst. 1-6K 319A

11911 Tallinn

Tel 6398 957

Faks 6398 958

GSM 250 57 070

RAHVUSRAAMATUKOGU

EESTI

EESTI SÕUDJA

Eesti Sõudeliidu teataja nr 1 (7), 1999

Sinimustvalge taas võidumastis!

Fotol vasakult: ESL-i president Peeter Mardna, Eesti Olümpiakomitee president Tiit Nuudi ja Ivo Kollo (AS Feer juhatuse esimees).

1999. aastal oleme mõõnalainelt jõudnud tõusulainele – oleme jälle maailmameistrid. Parim juunior ühesel paadil on piirilinna Narva sõudja Leonid Gulov. Taevaisa poolt antud eeldused koos oskusliku juhendamise ning püsiva tööga on noormehe viinud sihile.

Ka teine märkimist vääriv saavutus on pärit Narvast. Andrei Šilini 6. koht kuni 22-aastaste maailma jõuproovil kinnitab noormehe rahvusvahelisse klassi jõudmist.

Ja kaks pole jäänud kolmandata. Paadi said sügiseks libisema Silver Sonntak – Tõnu Endrekson. Palusalu suguvõsa veri nõuab oma – nõuab Tõnult kõrgeid sportlikke saavutusi. Arve on avatud. Kolmandana tõusis Eesti lipp võitjate masti üliõpilaste maailmameistrivõistlustel. Nendele edukatele noortele lisanduvad juba tiitlitega pärjatud Jaanson, Divonin ja Lutoškin ning pidevalt arenev Safonov.

Momendi seis paarisaerusõudmises on tugevaim, mis kunagi meil on olnud. Olümpiaregatiini Sidneys on jäänud kaks hooaega. Meile on antud võimalus ja sellest oleme kohustatud kinni hoidma kõigi kümne küünega, kogu visaduse ja meelejõuga, mida meie sõudmise pikaajaline traditsioon on aastate jooksul meisse ladestanud.

Noored ja vanad, aktivistid ja kõrvaltkiibitsejad, rahakad ja mitterikkad – ühendagem on oskused, jõud ning vahendid saavutamaks Eesti sõudmise edu Sidney olümpiaregatil! Innustagem tippu püüdlejaid, et neil oleks jõudu ja tahtet täielikult seatud eesmärgile pühenduda. Nende kaudu võib meie väikerahvas tõestada oma suurust!

Eesti lipp Sidney olümpiaregati ametlikul autasustamistseremoonial lipumasti!

Peeter Mardna,
Eesti Sõudeliidu president

Möödunud meenutades

Urve Tauts,

teater "Estonia" solist, Eesti Muusikaakadeemia õppejõud, sõudeveteran

Sellest on tänaseks möödunud pea pool sajandit, kui koolitüdrukuna tegelesin Pärnus minule nii armsa spordiala – akadeemilise sõudmisega. Oma koolipõlves olin seotud mitme spordialaga. Pärnu Spordikooli lõpetasin riistvõimlejana, selle kõrval tegelesin veel kergejõustikuga ja mängisin võrkpalli, kuid kõige helgemad mälestused on talletunud sõudmisest.

Meil oli tore treener – Mihkel Leppik, väga impulsiivne, energiline, sõbralik ja pealegi erekordselt sümpaatne inimene. Kui tema ei oleks olnud see, kes ta oli, polnuks meie paatkond – algul neljase, hiljem kaheksase naiskond – jäänud enesele kindlaks ja treeninguhimuliseks mitmeks pikaks aastaks. Oma eesmärgi: treenida, treenida ja treenida ning võistelda, võistelda ja võistelda me mõistsime kui kohustust oma paadikaaslaste ja treeneri vastu, seepärast ei olnud treening mitte raske ja vastumeelne orjatöö, vaid meelepärane tegevus, kus sagedased võistlusreisid tõid toredaid elamusi ja vaheldust niigi rutiinsesse argiellu. Praegu, tagantjärele mõtlen: jumal tänatud, et see niimoodi oli! Tol ajal me ei mõelnud ega kujutanud ettegi, et meie sõudmisharrastus ja -tegevus võiks olla kuidagi teistsugune. Meil oli palju rõõme ja kordaminekuid. Võistlusreisid Moskva ja Leningradi "Spartaki" üleliiduliste meistrivõistlustele, kodused jõukatsumised nii armsal Pärnu jõel!

1954. aasta juunis pidime sõitma Moskvasse spordiühingu üleliiduliste võistlustele. Selle nimel ma loobusin isegi kooli lõpupeost (lõpetasin sel aastal Pärnu I Keskkooli), sest kohusetunne ei lubanud mind "alt vedada" oma naiskonna – kaheksapaadi – teisi tüdrukeid. Olime sel

aastal päris tugevad ja sitked tüdrukud, küllaltki korraliku ja hea ettevalmistusega. Tol ajal ei olnud kombeks oma paati kaasa vedada, mispärast pidime kasutama alati võistluspaigas võistkondade vahel väljaloositavaid paate. Nendel võistlustel langes "õnn meile sülle" – loos andis meie naiskonnale 1952. aasta Helsingi olümpiamängudel osalenud meeste kaheksapaadi! Kui me aga järgmise päeva hommikul treeningule läksime, anti meile edasi moskvalaste sõnum, et see paat on kahjuks remondis, puuduvad jalatoed ja veel midagi. Võite isegi arvata, missugune tunne meil oli: lausa kohutav, sest sellega purunesid meie toredad lootused. Ja niimoodi jäigi! Meie käsutusse anti mingi vana logisev "loks" – treeninguteks mõeldud klinkerpaat! Ei julgegi kokku arvata meie pisarate hulka ja meelemõruduse suurust. Kuna spordiühinguvahelises konkurentsis käis äge ärplemine Leningradi ja Moskva spartaklaste vahel, siis leidsime endile suurepäraseid põidlahoidjad leningradlaste näol. Nendel võistlustel olid leningradlannad esimesed, Moskva naiste kaheksapaat oli teine ja meie oma "logiseva loksuga" olime siiski kolmandad! Siiani on sellest kohutavast ebaõiglusest väike okas hinges.

Meenub veelgi minu esimene võistlus väljaspool Eestit 1952. aastal. Elasin toonase mõiste järgi luksushotellis "Euroopa". Hotellis tunnetasime omaaegse ajastu hõngu – oli ju kogu mööbel ja muu atribuutika, loomulikult ka hoone ise tsariaegne. Selle kirjeldamiseks sobib vaid üksainus sõna: võrratu! Hilisematel aastatel oma kontsertreiside ajal olen selles hotellis mõnel korral elanud ja iga kord meenub mulle, kuidas ma kord, aastaid tagasi, nii-öelda "lapseeas", seda hotelli imetlesin.

Kui ma nüüd neid vanu sõudmis-aegseid fotosid vaatan, siis mõtlen ikka, et see aeg oli nagu muinasjutt, unenägu, kus "meie Prints" – Mihkel Leppik, suutis meile selle küllaltki raske spordiala oma energia ja suhtlemisoskusega köitvaks ja meelepäraseks teha.

Kui meie treeningute ajal Pärnu, Sauga ja Reiu jõel oli kuulda meie treeneri kõva sõimuhäält, mis käis igati asja juurde, lisas indu ja viha igasse aerutõmbesse, siis ütles minu ema, et

tema kuuleb koduõue kõik ära, mismoodi see minu sõudetreening edeneb. Muide, meie kodu ei olnud just mitte päris jõe ääres, nii et see Mihkli hääld pidi ikka küll väga võimas olema, sest ta ei kasutanud meie treeningute ajal ruuporit.

Kui ma 1954. aasta sügisel alustasin õpinguid Tallinna Muusikakoolis, olin sunnitud sõudmisest loobuma. Tallinnas olid treeninguvõimalused küll Harku järvel olemas, kuid sealses Sõudebaasis käimine oli aeganõudev. Pealegi peab laulja hoiduma külmetumisest, mis võib kaasa tuua hääle kaotust ja teisi mitesoovitavate tagajärgedega tervisehäireid.

Kui ma nüüd suviti koju – Pärnu – tulen ja näen jõel treenimas sõudepaate, käib alati imelik jõnksatus südame alt läbi. Kuid kõike peab võtma kaine mõistusega, kuigi minu süda oleks meelsamini olnud selles sihvakas ja pikas akadeemilises paadis. Olin ju minagi 1954. aastal pärast "Spartaki" meistrivõistlustelt naasmist kahevahel – kas pühendada oma elu sõudmisele või laulmisele? Otsustasin siiski laulmise kasuks.

1955. aastal läksin "Estonia" teatrisse esialgu ooperikoori lauljaks, 1960. aastast sain sama teatri ooperisolistiks, kus töötan praeguseni. Olen osalenud rohkem kui seitsmekümnes lavastuses. Minule armsaks saanud osatäitmisi on palju, siin-

Võidukas kahese rahvapaadi naiskond 1953. aastal. Vasakult: Vaike Pajusaar, Urve Tauts ja treener Mihkel Leppik.

“Spartaki” üleliidulistel meistrivõistlustel Leningradis 1952. aastal. Vasakult: paatkonna treener ja roolija Mihkel Leppik, Aino Näkk, Evi Lepik, Urve Tauts, Vaike Pajusaar, Elvi Kivimägi, Aliide Tamm, Vilja-Veleida Saar. Tema selja taga ei ole fotole jäänud Helve Labi.

juures märgiksin vaid nimiosa Georges Bizet’ ooperis “Carmen”, Amnerist ja Azucenat vastavalt Giuseppe Verdi ooperites “Aida” ja “Trubaduur”, Marfat Modest Mussorgski ooperis “Hovanštšina” ja Santuzzat Pietro Mascani ooperis “Talupoja au”.

Peale teatritöö olen laulnud arvukalt vokaalsümfoonilisi suurvorme ja olen olnud kaastegev orelikontsertidel. Seoses sellega olen palju reisinud (sellesse

pisikusse nakatusin sõudmisega tegelemise ajal) – Norras, Itaalias, Soomes, Rootsis, Süürias, Jordaania, USA-s, Belgias, Prantsusmaal, Tšehhoslovakkias, Ungaris, Poolas, Jugoslaavias, Saksamaal, peaaegu kõigis endistes Nõukogude Liidu liiduvabariikides, Beneluxi maades.

Olen oma eluga rahul ja õnnelik. Mul oli väga hea ja mõistev abikaasa – helilooja, dirigent, tromboonimängija Ülo Raudmäe. Minu elu kõige traagilisem

“Spartaki” üleliidulistel meistrivõistlustel Moskvast 1954. aastal kolmandaks platseerunud paatkond. Vasakult esimeses reas: Urve Tauts, Evi Lepik, Aino Näkk, Vaike Pajusaar; teises reas: Helve Labi, Elvi Kivimägi, roolija Õilme Kukk, Aliide Tamm ja Vilja-Veleida Saar.

päev oli päev, mil minu silma all meie kodutänavas kihutas suure kiirusega sõitnud purjus autojuht surnuks minu abikaasa.

Mul on tütar ja poeg. Panen imeks, et ka minu tütre elutee on viinud ta Pärnu. Mul on ka tore lapselaps – seitsmeaastane Joanna, kellel näen samuti lauluannet olevat, kuid eks näeb, kuhupoole tema elurada end keerab.

Peale teatris laulmise ja kontserttegevuse töötan pedagoogina Muusikaakadeemias. Mulle teeb palju rõõmu asjaolu, et saan töötada noorte keskel ja et minu ümber heliseb muusika – noored, kaunid lauluhääled. Tahaksin, et ka nemad leiaksid endale mõne meelisala, mille najal saaks täiendada ja arendada oma füüsilisi võimeid, eriti mõnda vastupidavust nõudvat spordiala, mis aitab kopsu mahtu suurendada. Laulmisele tuleb see kasuks, olen seda omal nahal tunnetanud, sest minu kunagine sportlik tegevus on mind palju, väga palju aidanud. Isegi veel nüüd lööme enne laulutundi ja tundide käigus tantsu ning võimleme – abi on sellest küllaga.

Soovin Eesti sõudjatele tugevat aerutõmmet, seitset jalga paadikiilu alla ning toredat ja saavutusterohket juubelit 2000. aastal!

Toimetuselt: Urve Tauts-Raudmäe sündis 2. novembril 1935. aastal Pärnus. 1954. aastal lõpetas ta Pärnu I Keskkooli, õppis seejärel Tallinna Muusikakoolis (1954-1958) ja Tallinna Riiklikus Konservatooriumis (1958-1963) Alice Roolaidi lauluklassis. Töötas 1955. aastast teater “Estonia” ooperikooris, 1960. aastast “Estonia” solistina, 1974. aastast Tallinna Muusikakoolis ja 1978. aastast Tallinna Riiklikus Konservatooriumis (praegu Eesti Muusikaakadeemia) lauluõppejõuna. 1974. aastast dotsent. Urve Tauts oli Eesti NSV Ülemnõukogu IX koosseisu saadik (1975-1980). Talle on omistatud Eesti NSV teenelise kunstniku nimetus (1968) ja Eesti NSV rahvakunstniku nimetus (1974). Ta on Eesti Teatriliidu liige 1963. aastast.

Urve Tauts on 1980. aasta Georg Otsa nimelise preemia laureaat.

Maailmameistrivõistlused Kölnis – “tavaline” läbikukkumine

Mihkel Klementsov,
ESL-i peatreener 1991-1998

Miks selline pealkiri?

Vaadates tagasi kolme viimase aasta tiitlivõistluste tulemustele saab asi selgemaks. Tuletame meelde: Atlanta OM: Jaanson – 18. koht, rohkem võistlejaid meilt OM-ile ei pääsenud; Aigubelette MM '97: Jaanson – 13. koht, Jamnes-Herm – 13. koht, Lutoškin – 14. koht, rohkem võistlejaid polnud; Kölni MM '98: Jaanson – 14. koht, Lutoškin – 17. koht.

Kindlasti ei ole need tulemused sellised, mida oleme viimaste aastate tiitlivõistlustelt oodanud ja lootnud. Miks loodetud tulemused saavutamata jäid, eks

selles on olnud mitmeid nii objektiivseid kui subjektiivseid põhjusi. Fakt jääb aga faktiks – plaanitud tulemusi pole.

Et maailmameistrivõistlustele pääseda, tuli saavutada koht 12 tugevama hulgas MK-regattidel. Seda käisid meilt üritamas vaid kolm meest – lisaks Jaansonile ja Lutoškinile veel Divonin. Jüri ja Roman lunastasid endale pääsme esimesel katsel – MK I-etapil Münchenis saavutasid nad vastavalt 7. ja 5. koha. Tõsi küll – kergekaalu ühepaatidel karika arvestust polnud ning seoses sellega oli konkurents ka lahjem. Divonini katsetus Hazewinkelis lõppes kahjuks lohutussõidus.

Jüri etteasted kahel ülejäänud MK-etapil piirdusid 18 tugevama hulka jõudmisega, vaid Amsterdamis Holland Bekeiril õnnestus teha hooaja säravaim start – kolmas koht Mülleri ja Chalupa järel ajaga 6.43,98!!!

Kölni kiretu esinemine sundis mind tegema tagasiastumise otsuse. Kuna minu otsene töökohustus oli koondiste ettevalmistamine tiitlivõistlusteks ning nendest kõige tähtsamatel võistlustel oleme mitmel aastal ebaõnnestunud, siis nägin selles ennast kõige suurema vastutajana. Seejuures on minu siiraim soov, et seda ei võetaks althüppamise ega allaandmisena, vaid katsena tuua muutusi senises rutiinis.

Arvan, et meie ettevalmistus nõuab “tugeva käe” poliitikat. Liigne kompro-

misside otsimine ning kõigi treenerite ja sportlaste soovide arvestamine viib poolikute ja mugandunud lahendusteni, kus põhiline on tihti langenud tagaplaanile. Vaid kitsalt oma klubi või enda hetkevajaduste arvestamine, samuti põhimõtteline vastuseis koostööks loob olukorra, kus on vaja reaalseid hoobasid väikluse mahasurumiseks. Usun, et senitehtus leidub ka positiivset. Läbi raskuste on teadvustunud vajadus osaleda Sen-B võistlustel. Möödundaastased Šilini 6. koht ning Sonntaki ja Endreksoni 8. koht Kreekas loovad platvormi edasisteks sammudeks. Edukas esinemine üliõpilaste maailmameistrivõistlustel kinnitas seda.

Balti matši taaskäivitamine ei peaks saama väljundiks mitte ainult proffidele – riigi esindamine tõuseb taas ausse.

Veel üks samm tegi headmeelt, nimelt MM-i eelne laager Viljandis, mille toimimine sellises formaadis oli positiivne, kuigi kahjuks ka kulukas. Siit kerkibki järgmine küsimus – raha?

Neid mõtteid kirja pannes alustasin pessimistlikult, nimetades meie esinemisi tiitlivõistlustel “tavalisteks” läbikukkumisteks. Lõpetaksin siiski optimistlikumalt. Meil leidub grupp perspektiivseid noori, kellega sihipäraselt töötades on reaalne seada sihte kodustest võistlustest kaugemale. Leidugu vaid vedajatel tarkust ja kogemusi ning sportlaste potentsiaali.

Selleks edu soovides!

BELFORD

ÕIGUSABI TEENUSED

TATARI 6

10314 TALLINN ESTONIA

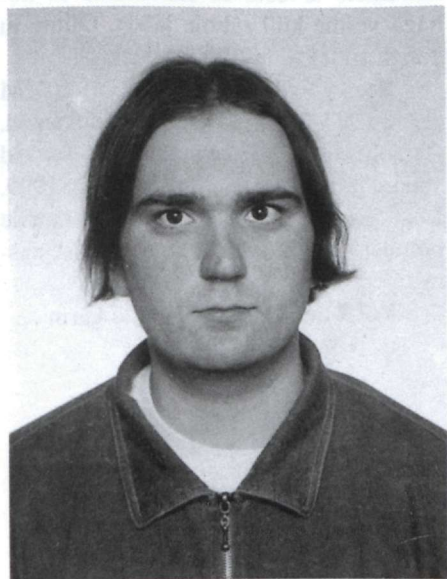
TEL +372 6 604 913; +372 6 604 978

FAX +372 6 604 935

E-MAIL: TROOP@ONLINE.EE

Meil on juunioride maailmameister!

Raini Lelle,
Sõudeklubi "Pärnu" treener

1998. aasta juunioride maailma-meistrivõistlused korraldati Austrias.

Juuli keskel selgitasime katsevõistluste käigus vabariigi 1998. aasta Eesti juunioride koondvõistkonna nimelise koosseisu. Juba enne katsevõistlusi oli eelnenud võistluste põhjal endale koondises koha kindlustanud poiste ühepaadil narvalane Leonid Gulov. Läbi katsevõistluste pääsesid vabariigi esindusse veel tüdrukute ühepaadil Katrin Ots Sõudeklubist "Pärnu" ning poiste paaris-aeru neljapaadil Evgeni Popelišin, Margus Pani, Sander Mets ja Raido Lembit Pärnu "Kalevist".

1. augusti hilisõhtul pärast esimese päeva starte Eesti täiskasvanute meistri-võistlustel alustasime autobussiga teekonda võistluspaika. Kuut võistlejat assisteerisid treenerid Matti Killing, Sergei Gluško ja allakirjutanu. Bussirooli keeras kahekordne Eesti sõudemeister Fredy Killing, ikkagi sõudespordi spetsialist, kes kunagise roolijana oskas omapoolset nõu anda.

Et need võistlused kulgevad meie jaoks üledukalt, ei osanud ilmselt mitte keegi enne võistlusi arvata, mistõttu vabariigi sõudejuhid ei planeerinud võistkonnale isegi mitte ametlikku esindajat. Küllap vastasel korral oleks mõni reisi-himuline asjamees paika pandud. Kuna meie seltskonna koosseisus ametlikku asjaajat ei olnud, siis võttis Matti Killing priitahtlikult need kohustused enda kanda. Ma ei tea, kas see lisa-koormus tõi talle ka mingit rahuldust või

mitte, kuid oma "taevast sülle langenud" ülesannet täitis ta entusiastlikult ja ma pean ütleva, et ta sai selle tööga toredasti hakkama. Paraku oli samasugune probleem päevakorras ka 1997. aastal enne Hazewinkeli võistlusi.

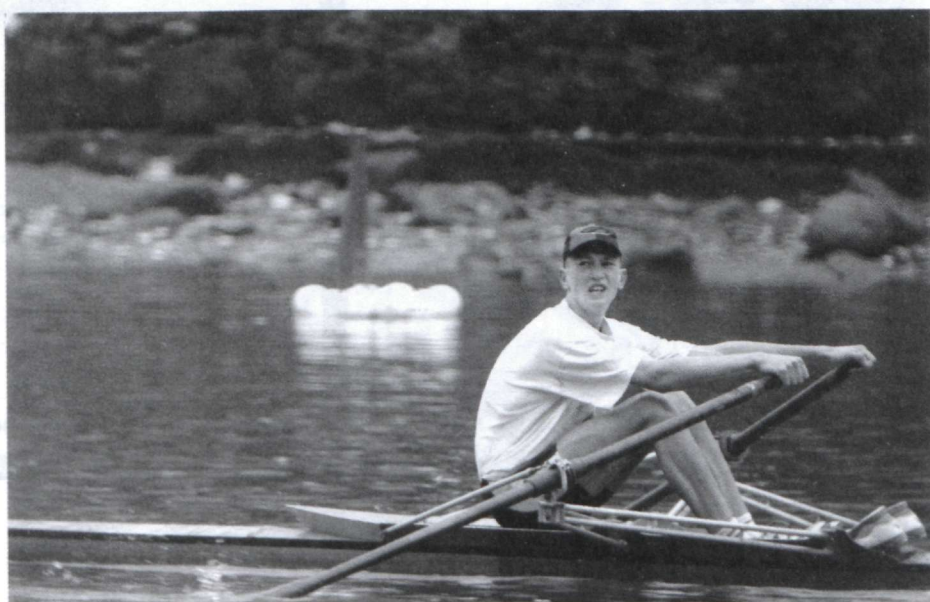
Esmaspäeva hommikul jõudsimme Ottensheimi – võistluste läbiviimise paika. See väikene asula asub umbes pooltunnise bussisõidu kaugusel 200 tuhande elanikuga (ajalooürikutes 1236. aastal esmakordselt mainitud) Doonau-äärsest sadamalinnast, Austria musta metallurgia keskusest, praegusest Ülem-Austria liidumaa pealinnast Linzist, kus toimusid kõik võistlustega seotud protseduurid, osavõtjate majutamine ja toitlustamine.

"Tänu" Eesti Sõudeliidu asjaajamisele tekkis meil mõningaid arusaamatusi mandaadis. Nimelt olid meie sõudejuhid peale ühepaatide eelregistreerimisel üles andnud paaris-aeru-, roolijata ja roolijaga kahepaadi. Neljapaadist mitte märkigi! Miks see asjaolu viimase hetkeni niimoodi oli, sellele oskavad täpse vastuse anda ehk asjaosalised ise, sest oli ju ammuteada fakt, et esialgselt Austriasse pääsu üritanud roolijata neljapaat langes varakult konkurentsist välja, nii roolijata kui ka roolijaga kahepaat nendele võistlustele ei kandideerinudki. Seega oleks olnud piisavalt aega ja võimalusi vastavad muudatused õigeaegselt paika panna. Milleks toimub Eesti sõuderingkondades selline vassimine ja

üksteisest möödarääkimine, vaat seda minu noor aju küll kinni ei püüa. Aga eks me oleme senini ikka elanud väikeste segaduste ja vägeva enesekiituse najal. Lõpuks saime ka selle küsimuse klaaritud ja võistlused võisid alata.

Noorsõudjate tipp-sündmusele oli kokku tulnud 668 sportlast 44 riigist, kes alustasid neli päeva kestvat sõudekarusselli oma taseme tutvustamisega eelja lohutussõitides kuni poolfinaalides toimunud kohajagamisteni välja.

Finaalvõistluste päeva varahommikul asus esimese Eesti paatkonnana stardiliinile poiste paaris-aeru neljapaat. D-finaalis olid nende vastaseks Moldova poisid, keda võideti küll paarikümne sekundiga, kuid sellest hoolimata pidid meie poisid leppima üldjärjestuses vaid 19. kohaga. B-finaali õnnestus end välja sõuda tüdrukute ühepaadil Katrin Otsal, kus ta võitles välja neljanda koha, mis kokkuvõttes tähendas kümnendaks jäämist. Selle saavutuse tegi Katile kergemaks norra piiga, kes oskas sadakond meetrit enne finišit oma paadi kummuli keerata. Meie Katist sai omakorda FISA kontrollgrupi suur lemmik. Kõigepealt pidime pärast eelsõidu lõppu kaalukaasile panema Kati paadi, mis osutus lubatud 14 kilogrammist viie kilogrammi võrra raske-maks. FISA ametimeeste kaastundlike naeratuste saatel viisime Kati ülekaalutud ja normikohaseks tunnistatud "ratsu" tagasi tema jaoks selleks ettenähtud kohta. Teistkordselt naeratas "õnn" Katile pärast

Leonid Gulov.

B-finaali võistlussõitu, kui teda kutsuti dopingukontrolli. See osutus talle kaunis piinavaks katseks, sest võidukihutamise oli teinud oma töö ja ihus olema pidanud vedelikud olematuks muutnud. Katil tuli valvsate tädide range pilgu all neelata mineraalvett ja "Cocat" ning seda üle kahe tunni, kuni vajalik koguses taastunud ihuvedelik võimaldas arstionudele nõutava proovi ära anda.

Taasiseseisvunud Eesti võistkondade esindajad ei ole eelnenud viiel juunioride maailmameistrivõistlustel nii suure huvi ja tähelepanuga jälginud vist mitte ühtegi võistlussõitu, kui seekordset poiste ühepaadi A-finaali. Seda põhjustas meie mees Leonid Gulov, kes seisis ühises stardirivis maailma kuue tugevama poisi hulgas. 2000 meetri distantsi esimene

pool ei pakkunud küll midagi eriti rõõmustavat, kuid mida tõmme edasi distantsi teisel poolel, seda kindlamini Ljonja sõitis ja lõpujoonel ei olnud talle enam vastast. Finišis oli ta edu ülejäänute ees kindel, teiseks platseerunud sakslast Weissi võitis ta 2,23 sekundiga! See oli pidu meie tänavas! Meie saime oma maailmameistri!

Nagu eestlastel ikka kombeks, meeldis ka meil kiigata naabrite "kapsa-aeda". Lätlastel jäi vähe puudu medali-võidust tüdrukute paarisaeru kahepaadil. Tavakohaselt viimastel aastatel nähtuga rassisid leedulased oma esinduspaatidega "punase laterna" rollist pääsemiseks. Nende puhul tegi kadedaks asjaolu, et nad suutsid nendele võistlustele välja panna

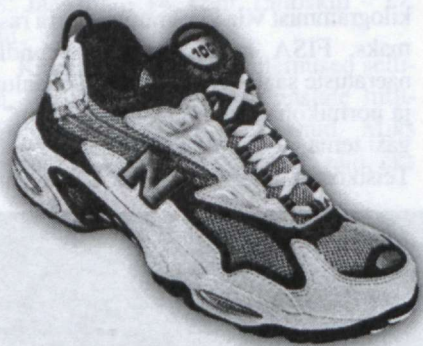
poiste kaheksapaadi. Tundub, et väga nadi on ka soomlaste seis. Kui nende ühepaadi tüdruk oli 1997. aastal 17., siis Linzis puudusid soomlased osavõtjate nimekirjast hoopis.

Itaallaste, prantslaste ja poolakate edestamise ning mitteametlikus võistkondlikus arvestuses saavutatud 9. kohaga võime küll rahule jääda. Olime ju võistlustules ainult kolme paadiga!

Need võistlused olid juunioride MM eestlastele kahtlemata senistest edukamad. Asjaolu, et kuuest koondlasest saavad vanuse poolst viis noort osaleda ka 1999. aasta MM-il Bulgaarias, annab meile põhjust unistada veelgi edukamast aastast!

Või kuidas? Paraku on elu karm ...

KUI KÄID MINUGA - TEED SEDA MÕNUGA

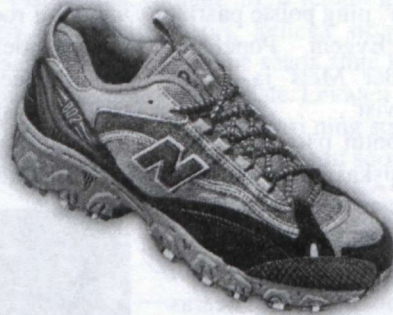
mudel 1001

Abzorb® tehnoloogia päka ja kannal all, mitmekülgne, vastupidav treeningjalats.

achieve new balance **B**

hoia elu tasakaalus

OLEN MÜÜDAV, AGA TRUU KAASLANE

mudel 802

Abzorb® tehnoloogia päka ja kannal all, vett hülgav pealis, väga stabiilne ja vastupidav

achieve new balance **B**

hoia elu tasakaalus

Kahe võistlusreisi muljeid

Silver Sonntak, Sõudeklubi "Pärnu" tegevsoudja

24.-26. juulil korraldati Kreekas "Rahvaste karika" võistlused, mida peetakse ka Sen-B (19-22-aastaste) mitteametlikeks maailmameistrivõistlusteks.

See oli minu jaoks esimene võistlusreis, kuhu sai sõita kõige kiirema transpordivahendi – lennukiga. Tallinnast startisime kolmekesi: mina, Tõnu Endrekson ja Andrei Šilin marsruudil Tallinn – Helsingi – Budapest – Saloniki ja sealt autobussiga edasi võistluspaika – Joanninasse.

Kreeka võttis meid vastu kohutava kuumusega. Oli õnn, et kusagil termomeetreid näha ei olnud ja vaevalt, et nende näit meid eriti rõõmustanud oleks. Meeldiv oli aga see, et pärast pikki lennutunde olime Eestiga ühises ajavööndis, mis ei tekitanud kohanemisprobleeme.

Joanninasse jõudsime mõni päev enne võistluste algust. Kuna aga Arvo Loorits, Mihkel Leppik ja Jaan Tults ei olnud mikrobussi ja paaditreileriga veel kohale jõudnud, siis möödus see aeg meile sõudmise mõttes tegevusetult. Meie õnneks ei saanud aga keegi teinegi veetreeningule minna, sest järvel valitsenud torm tõstis niisuguseid laineid, mida mina Pärnu jõel senini näinud ei olnud. Nii me siis kolmekesi sõitsime 50-kohalise autobussiga, mida saatis politsei-escort – üks auto autobussi ees, teine selle taga -, hotellist võistluspaika tormilaineid imetlema ning sealt kohaliku ülikooli

sööklasse sealset kokakunsti toodangut maitsma.

Päeval valitses niisugune kuumus, et vabas õhus ei olnud võimalik midagi ette võtta. Ka kõik kauplused olid suletud. Linn oli välja surnud.

Kohaliku loomariigi esindajaist olime silmitsi päris korraliku suurusega kilpkonnaga, kes üle sõidutee komberdades sulges tee autobussile, millega pärast söögiaega puhkepaika sõitsime, soojendusjooksu tehes aga sebisid igal sammul sisalikud jalge vahel ja veetreeningutel nägime paadiga "võiduujuvaid" madusid, pea vee sees püsti nagu Kreeka muistse sõjagaleeri uhkelt nikerdatud esitääv.

Võistluste algusajaks oli sündinud ootamatu ime – järv oli rahunenud ja veepind peegelsile, mis ei meenutanud eelmiste tormipäevade möllu mitte millegagi.

Võistlus peeti ära kahe päevaga. Neist jäi elavamalt meelde paarisauer neljapaadi finaali, kus 60 meetrit enne finišit oli Itaalia paatkond konkurentidest kahe korpuse võrra ees. Nad pidanuks ainult aerud veest välja vajutama, et paat võidukalt finišisse libiseks. Ometi oskas üks sõudja paatkonnast teha "konna", mistõttu itaallased finišeerusid teistest kümnekond sekundit hiljem – viimastena.

Meie Tõnuga jõudsime B-finaali, kus sõudsime välja Rumeenia duo järel teise

koha ehk üldkokkuvõttes olime kaheksandad, edestades Suurbritannia, Rootsi, Portugali ja Ungari paatkondi. Põhifinaalis oli järjestus järgmine: Itaalia, Hispaania, Šveits, USA, Hollandi ja Saksamaa. Andrei Šilin sõitis ühepaadil välja väga hea – kuuenda koha.

Kui võistluspaika Joanninasse, mis asub Salonikist umbes 400 km kaugusel, sõitsime öisel ajal, siis võisime ainult bussiistmelt maha kukkudes oletada, et tegemist oli järsu kurviga; kui aga oli kuulda autobussi pidurite hirmsat vilistamist, siis saime aru, et ees on järsk laskumine. Kuna koduteele asusime päeva-valges, siis nägime oma silmaga, millise ohtliku teekonna olime öösel läbinud. Omamoodi "julgestavalt" mõjusid maantee-äärsetes kuristikes vedelevad lömmis ja purunenud autovrakid.

Kodutee mikrobussi ja paaditreileriga kestis kolm ööd-päeva.

Meie jaoks Tõnuga olid need võistlused esimeseks tõsiseks proovikiviks, kus me esmakordselt paarisauer kahepaadil "pistsime rinda" selle maailma vägevamatega.

Selle loo tahan lõpetada itaallaste neljapaadi võistlussõidu kohta treenerite poolt väljaöelduga: "Võistlus ei ole lõppenud enne, kui ta on lõppenud!"

Teistkordselt startisime rahvusva-

Võistluste avaparaad. Eesti lipuga Silver Sonntak, vasakul käel Tõnu Endrekson, paremal Andrei Šilin.

Tõnu Endrekson ja Silver Sonntak Joanninas pärast treeningut. Järve vastasküllel Kreeka mäginne maastik.

helistel võistlustel Tõnuga paarisaueru kahepaadil üliõpilaste maailmameistrivõistlustel, millised korraldati 22.- 27. septembrini Horvaatia pealinnas Zagrebis.

Meie reisiseltskonda kuulusid Katrin Karotamm ühepaadil, Priit Purge kergekaalu ühepaadil ning Tairo Tarvis, Priit Tamm, Kaido Reivelt ja Tanel Häidkind roolijata neljapaadil, treener-esindajabussiabi juht Urmas Hein, pärisametilt bussijuht Fred Killing ning võistlustele sõitev kohtunik, teekonna ajal ka "kaardilugeja" ülesandeid täitnud Peeter Mardna.

Võistluspaika probleemideta laabunud jõudmise järel paigutati meie esindus ülikooli ühiselamusse. Meid toideti kõrvalasavas sööklas, kus osati maitsvat toitu valmistada, mida ei saanud öelda tugevasti ülesoolatud salatite kohta. Janu tuli kustutada aga ainult kraaniveega.

Võistluste avatseremoonia toimus pealtvaatajate tribüüni ees laval, kus esinesid mitmed tantsu- ja laulurühmad. Kui selle kultuuriprogrammi lõppvaatuseks tuli lavalaudadele üks Horvaatia kuulsamaid lauljannasid, hakkas pikast kunstikavast kärsituks muutunud pealtvaatajaskond pingiridade vahel ringi lippama, jõudes lõpuks ka lavale, kus "pealehakkajamad" lauljanna ümber piirasid ja mürtsuva muusika taktis endid lahti riietama hakkasid (kahjuks küll ainult meesterahvad!). Kui lauljanna oli end piirajate rõngast vabaks võidelnud ja lavalt ära jooksnud, oligi võistlus avatud!

Õhtuti jätkus meil aega ringi kõmpida Zagrebi vanalinnas, kus suurem "saalimine" toimus keskväljakul, millisel kohalikud breakerid sooritasid muljet-

tekitavaid hüppamise ja kargamise elemente.

Võistluspaigaks oli kesklinnast veidi eemal asuv sõudekanal, millega külgneval järvel oli võimalus trennida ja end enne starti soojaks sõita.

Kogu üritus oli korraldatud hästi – võistlused kulgesid ladusalt ja rahvarohkelt. Meie teekond Tõnuga A-finaali ei olnud kerge, kuigi me tasavägisel konkurentsisis oma koha kuue parema paatkonna hulka kindlalt välja sõitsime.

Finaalsõit kukkus meil päris kenasti välja ja meile endilegi väikese üllatusena tulime pronksmedalile. Esimest, kuid kindlasti mitte viimast korda, seisime tribüüni ees, endal jalad sõidust "pehmed" ja värisevad, mistõttu autasustamisteremoonia ajal oli tõsist tegemist püsti seismisega. Kuulasime ära Poola hüdni,

vaatasime, kuidas võitjate riigilipud lipumasti kerkisid, õnnitlesime üksteist vastastikku ja ... alles pärast paadiga paadisillani ulpimist, kui hingamine juba normaalseks muutus ja enesetunne paremaks läks, jõudis meie teadvusse arusaamine, et see sõit on selleks korraks lõppenud – ja hästi lõppenud.

Võistluste lõpubanketil toimus tõeline rahvusvaheline vennastumine ja ei oska öelda, kuidas see pidu lõppes, sest meie pidime poole pealt lahkuma, kuna ees ootas pikk teekond koju. Kiirest ärasõidust ei tulnud aga midagi välja, sest meie paaditreiler oli aia sees luku taga. Et oma paate kätte saada, pidime osa aeda eest ära tõstma, betoonposte nihutama, treileri koos paatidega välja tirima ja siis kogu paigast nihutatud ja ära tõstetud kupatuse jälle õigesse asendisse sättima.

Kojusõit kulges normaalselt, kui mitte arvestada mõningaid lisaringe mõnes linnas ja Urmase väikest eksitust auto piduripedaaliga, mille tagajärjel üks "Škoda" firmamärki kandev auto kannatada sai.

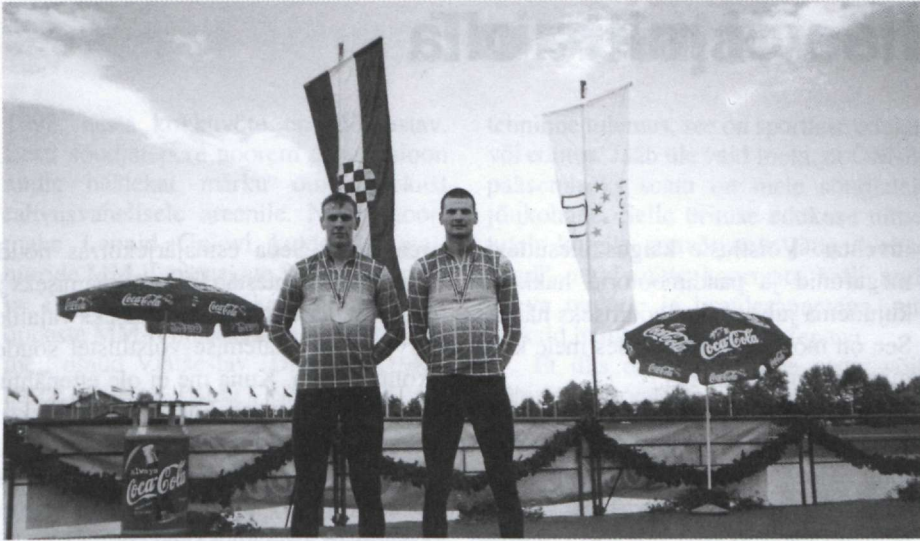
Kokkuvõttes tänan kõigiti kordaläinud ja meile Tõnuga võimaldatud igati eduka reisi eest meie abistajaid – Eesti Kultuurikapitali ja Sõudeklubi "Pärnut".

Üliõpilaste MM-il osalesid 23 riigi üliõpilassõudjad, medaleid jagunes kolmeteistkümnele riigile, kulda üheksale. Edukamad olid Horvaatia 3 kuld-, 2 hõbe- ja 1 pronksmedaliga ning Poola vastavalt 3+1+4 medaliga.

Naiste ühepaadil oli Tallinna Tehnikaülikooli üliõpilane Katrin Karotamm 13 võistleja hulgas 9. kohal. Meistritiitli sai bulgaarlanna Roumiana Neikova. Meeste kergekaalu ühepaadil tuli Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskonna üliõpilane Priit

Üliõpilased Horvaatias. Vasakult esimene ESL-i president Peeter Mardna, ees keskel Urmas Hein.

Eesti üliõpilaste pronksipoisid paarisaeru kahepaadil. Vasakult: Tõnu Endrekson ja Silver Sonntak.

Purge 12 paatkonna hulgas 10. kohale, tiitlivõidu sai tšehh Vabroušek Michal.

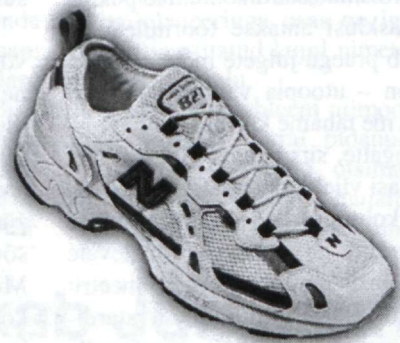
Meeste roolijata neljapaadil, millel osales 11 paatkonda, jäid tartlased Kaido Reivelt

(TÜ, füüsika), Priit Tamm (EPMÜ, veemajandus), Tairo Talvis (EPMÜ, veemajandus) ja Tanel Häidkind (EPMÜ, metsandus) 8-ndaks, kaotades B-finaalis Prantsusmaa ja Šveitsi paatkondatele. Esikohale tulid Poola üliõpilased.

Meeste paarisaeru kahepaadil, kus Silver Sonntak ja Tõnu Endrekson olid kolmandad, saavutas esikoha 1998. aasta täiskasvanute maailmameistrivõistlustel pronksmedali saanud Marek Kolbowicz ja Adam Korol Poolast. Hõbemedalile sõudsid Ivan Jukic ja Marin Vranješ Horvaatiast. Meie sõudjate kolmas koht võistlustel osalenud 13 paatkonna hulgas on saavutus, millele võib anda väga hea hinde.

Eesti üliõpilaskogude võistkonna treener Urmas Hein tänab südamlikult hr. Peeter Mardnat, kes leidis aega võistkonnaga kaasa sõita ning oma isiklikele võistluskogemustele toetudes oli heaks nõustajaks, suureks abimeheks ning toetajaks.

KAALUJÄLGIJA

model 827

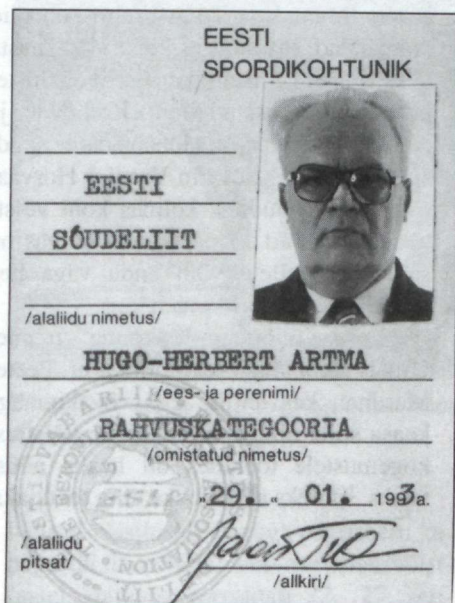
Kergekaaluline abzorb® tehnoloogia päka ja kannal, paljude testide võitja. Laiused D; 2E; B

achieve new balance

hoia elu tasakaalus

Olla või mitte olla

Hugo-Herbert Artma, ESL-i žürii esimees

Kohtuniku tunnistus.

See pealkirjastatud Hamletlik küsimus on kerkinud tõsise päevaprobleemina ESL-i žürii tegevuskavva. Probleemid, mis on paari viimase aasta jooksul tõusnud žürii ette, on senini süvenenud, ja mida aasta edasi, seda suuremaks kasvanud.

Kuigi hetkeseisuga on žüriis arvel 8 Rahvuskategooria, 3 A-litsentsi, 5 B-litsentsi ja 9 C-litsentsi sõudekohtunikku, teeb žüriile muret kahe kõrgema kategooria kohtunike arvu vähesus, mis seab meid probleemi ette, kuidas kindlustada vabariigi tiitlivõistlused stardi- ja distantsikohtunikega. Pealegi on nende hulgas inimesi, kel oma töökohast tingituna ei ole alati võimalik võistlustel osaleda. Murelikuks teevad ka mõne treeneri alusetud süüdistused kohtunike ebaõige tegevuse kohta, seda isegi ebaõiges ajamõõtmises, mistõttu Rahvuskategooria kohtunikud Evi Lepik ja Kalju Perner on keeldunud Eesti tiitlivõistlustel tegutsemisest.

Teiseks murelapseks on kohtunike

inventar. Võistluste käigus ülesütlevad megafonid ja paadimootorid hakkavad kujunema juba traditsiooniliseks hädaks. See on mõistetav, arvestades meie käsutuses oleva tehnika iga.

Kolmandaks probleemiks on võistlusdistantsi tähistus välisradade poide näol, millede arv aasta-aastalt väheneb, vaatamata võistlusi korraldava SK "Pärnu" pingutustele, sest kogu ettevõtetu nullivad "poikratid" oma "agara" tegevusega.

Neljandaks murelapseks on üha elavnenud jõeliiklus, seda eriti erakätes olevate suurejõuliste ja kiirete mootorpaatide näol. Kui täislastis kalapaadid, läbides võistluste ajal võistlusdistantsi, vähendavad oma kiirust, et mitte tekitada lainet võistluhullustele olevatele paatidele, siis "kiirusehullud" eraomanikud kihutavad suisa sihilikult läbi võistlejaterivi. Siin loodame esmajärjekorras Pärnu abilinnapea hr. Väino Moori algatatud Pärnu jõgikonna veeliikluse eeskirjade väljatöötamisele, kuhu žürii esitas ka omapoolded ettepanekud.

Kui rääkida stardikorraldusest, siis loodab žürii, et meil kunagi on reguleeritavad stardisillad stardikohtunike pukiga ja stardikäsklusi antakse foorituledega. See kuulub praegu julgete mõtete maailma, see on – utopia valdkonda. Kuid ometi, kui me tahame korraldada rahvusvahelisi regatte, siis peame jõudma pika sammu edasi viiekümnendatest aastatest, kus stardikohtunik andis stardikäskluse Pärnu muulilt ja jooksis võistlevate paatidega piki muuli paarsada meetrit kaasa. Pool sajandit hiljem on stardikorraldus samal tasemel (!), ainult selle vahega, et võistlussõitu saadab arbiiter mootorkaatriga, kui selle mootor just parasjagu üles ei ütle.

Žürii asus seisukohale, et 1993. aastal kinnitatud ESL-i žürii põhimääruse sõnasõnaline täitmine on muutunud eba-

reaalseks. Seda esmajärjekorras nõude kohta, mis kehtestab litsentsi saamiseks ja selle iga-aastaseks kinnitamiseks vajaliku arvu kordi osalemise võistlustel sõudekohtunikuna. Kuna me ei ole ettenähtud tingimusi viimase kolme aasta jooksul olnud suutelised täitma (osalus Eesti tiitlivõistlustel), siis peame järgmisest aastast (1999) alates sõudeaasta parima kohtuniku määramist senikehtinud punktitalabel alusel ebaõiglaseks. See oleks väär nende kohtunike suhtes, keda me ei saa rahaliste vahendite puudumise tõttu vastavatele võistlustele kutsuda. Võistlustel mitteesalemine viib aga litsentsinõuete mittetäitmisele ja loomulikult ka teadmiste, oskuste ning kvalifikatsiooni kaotamisele.

Meie seotust FISA žüriiga ähvardab rahvusvahelise kohtuniku nimetust omavate kohtunike vähesus, õigemini aktiivselt rahvusvahelises sõudeelus osalevate kohtunike puudumine. Oleme seda küsimust hoidnud päevakorras juba mitu aastat, kuid seni pole sobivat lahendust leidnud. FISA litsentsi kohtunike ettevalmistamine on aga ESL-ile esmatähtsusega ülesanne.

Tehes kokkuvõtet 1998. aasta hooaja võistlustest, tuleb eelkõige märkida, et neil tegutsenud kohtunikud said oma ülesannetega hakkama – küll läbi raskuste, kuid siiski tähtede poole! 1998. aasta parimaks kohtunikuks tunnistas žürii tartlanna Krista Kungla. Žürii tänu sõnad kuuluvad veel Jaan Tuultsile ja Mihkel Klementsovile, kes oma ametikohustuste tõttu on platsis igal võistlusel ja nende käigus kohtunikuna ka tegutsenud.

Žürii soovib kõigile sõudekohtunikele 1999. aasta hooajaks häält tegevaid megafone, mürisevaid mootoreid ja täpselt silma kõikvõimaliku märkamiseks!

Toimetaja veerud

1998. aasta kokkuvõte on rõõmustav. Eesti sõudjatepere noorem generatsioon andis häälekat märku oma tulekust rahvusvahelisele areenile. Narva noormehe Leonid Gulovi kuldmedal juunioride MM-il, pärnakate Silver Sonntaki ja Tõnu Endreksoni kolmas koht üliõpilaste MM-il on saavutus, millist ei ole meil olnud Vjatšeslav Divonini (1988. aastal) ja Reet Palmi (1986. aastal) aegadest. Kuid nimetatud tulemused läksid tollaegsete tavade kohaselt Nõukogude Liidu arvele. Niisiis – seekord iseseisva Eesti esimene saavutus.

Ometigi ei saa kolme noormehe saavutusi hinnata üldkokkuvõttes Eesti sõudmisele terviklikult kordaläinud aastaks. Ainuüksi nimetatud tulemustele toetudes on ilmselt optimistlik hinnata möödunud hooaega kordaläinuks.

ESL-i eestvedamisel korraldati Eestis arvatavasti senini ainulaadne ettevõtmine. Nimelt toimus 4.-6. novembrini Pärnus Reiu puhkebaasis vabariigi sõude-sportlaste – olümpiakandidaatide, nende treenerite, sõudejuhtide ja ekspertide kokkutulek, kus ühistreeningu ja üldkehalise ettevalmistuse katsete kõrval oli põhiteemaks OM-iks ettevalmistamise materiaalsed võimalused, töö- ja õppimisega seotud probleemid. ESL-i president tõdes, et üle mitme-setme aasta on meil viis tõesti head ja perspektiivikat paarisaueru sõudjat, ja et meie lihtsalt peame tegema kõik võimaliku, et nende edasiminekuks aidata. Reius olümpiaplaani koostamisel osalenud üheksa sportlase korraliku ettevalmistuse tagab eelkõige raha – elutegevuse A ja O, perekonna (vanemate) toetus ja mõistmine, koduklubide igakülgne kaasalöömine. Need on põhitegurid, millistest eelkõige sõltub

tehniline tulemus, see on sportlase edukus või edutus. Jääb üle vaid loota, et OM-ile pääsemiseks seatu on meie sõudjatele jõukohane. Selle ürituse edukuse nimel tuleb kõigile osavõtjatele jätta “vabad käed”, neid mitte koormata halli argipäeva murede ja lisaülesannetega, mis võiksid hajutada nende tähelepanu.

Et üks ebakompetentne otsus võib põhitööst kõrvale kallutada hulga inimesi, neile lisakoormust tekitades, kõneleb asjaolu, et allakirjutanu isikliku arhiivi 1998. aasta mapis on 18 lehekülge riiklike dokumentide koopiat, 14 lehekülge isiklike avaldus-pöördumisi mitmetasemeliste ametimeeste poole, 11 lehekülge neilt saadud vastuseid ja 3 lehekülge skeemjooniseid, 5 kohalikus ajalehes avaldatud arvamuse väljalõiget, rääkimata kümnetest eri tasemega nõupidamistel istutud tundidest. Tegu oli nimelt Pärnu Linnavalitsuse Linnaplaneerimise Ametilt loa-tähe saanud ja arhitektuuribüroo Luhse & Tuhal planeeritud mootorpaadi sadama ehitamisega Sõudeklubi “Pärnu” (Rääma tn. 27) kõrvalasuvale krundile Rääma tn. 25. Selleks, et seda ohtlikku naabrit nihutada vähemalt 150 meetri võrra kesklinna silla poole, s.o. sõudebaasist kaugemale, kulus 13 kuud (detsember 1997 – detsember 1998)! 23. detsembril 1998. aastal vastas meie taotlusele Pärnu abilinnapea hr. Peeter Orav, kes teatas, et meie poolt tõstatatud probleem Rääma 25 detailplaneeringu osas on igati põhjendatud ja esitatud kujul nimetatu kinnitamisele ei kuulu.

Hea, et probleem niimoodi lahenes, sest vastasel korral pidanuks OM-iks valmistuv võistkond otsima distantsitreeningute võimalusi mujalt maailmast ning Eesti tiitlivõistlusi tulnuks hakata

korraldama näiteks Lätis.

Sõudesport on Eestis harrastatavatest spordialadest esimene, mis alustas organiseeritud tegevust. Nimelt moodustati 17. veebruaril 1875. aastal Tartus “Dor-pater Ruder-Klub”. Tegid seda ärksamad ja sõudespordist huvitatud saksa soost noored mehed, pannes seega aluse Eesti sõudespordile.

Selle sündmuse tähistamiseks on viimane aeg alustada ettevalmistustööd, seada kokku vastavate ettevõtmiste programm, planeeritava ürituste ajakava ja läbiviimise koht.

Juubeliks on Eesti Sõudeliidul kavas välja anda Eesti sõudespordi minevikku ja tänapäeva tutvustav kogumik. Raamatu “125 aastat Eesti sõudesporti” käsikirja valmimise tähtajaks on 1. november. Sellest tähtpäevast kinnipidamise nimel töötavad paljud sõudeaktivistid Narvas, Pärnus, Tallinnas, Tartus ja Viljandis. Ja neil on, millest kirjutada, mida tulevastele põlvedele jäädvustada. Ainuüksi asjaolu, et praegu trükiks ettevalmistatava “Eesti Spordibiograafilise Leksikoni” lehekülgedele mahub 178 vabariigi sõude-sportlase, aktivisti ja funktsionäri nime, räägib iseenesest selget keelt, et sõudmine on üks juhtivaid spordialasid meie vabariigis.

Kui eespool oli juttu meie sõudjate ettevalmistusplaanidest Sydney OM-iks, siis tasub meelde tuletada, et OM toimub 2000. aastal, Eesti sõudespordi 125. juubeliaastal. Loodame, et meie olümpiakandidaatide ettevalmistus ja osalus OM-il tõstab Eesti Vabariigi sini-must-valge olümpiavõitjate autasustamispedestaali lipumasti!

See oleks suure juubeli vääriline!

ABB jätkab Jüri Jaansonit toetamist

ABB Eesti ja Toyota toetavad kolmandat aastat sõudesportlast Jüri Jaansonit. Eesti esisõudja tegi tänavusel hooajal rea edukaid starte, võites Eesti meistrivõistlused Pärnus ning osaledes real rahvusvahelistel regattidel, kus kõige paremini õnnestusid Müncheni ja Amsterdamit maailma karikatapad. Eesti Sõudeliidu peasekretäri Jaan Tuulsi sõnul keskendub Jüri Jaanson nüüd 2000. aasta Sydney olümpiamängudeks ettevalmistumisele, asetades treeningutel peaarõhu tehnika lihvimisele ja psüh-

holoogilisele ettevalmistumisele. J. Jaansonile on toetust avaldanud ka Rahvusvaheline Sõudeliit ning tunnustuseks määrati talle Rahvusvahelise Olümpia Solidaarsusfondi stipendium.

(Antud materjal avaldatud ABB kliendilehe “Voog” peatoimetaja Merle Tammesalu loal sama lehe nr. 3 (7) 1998. aastast.

Kuidas Tarbatu sõudjad Tamperes käisid

Inga Härson,
SAK Tartu tegevõudja

Tarbatlased Tamperes. Vasakult esimene Jüri Kurul, teine Urmas Hein.

1998. aasta 27.-28. juunil oli Eesti sõudjatel võimalus osa võtta Tampere Rahvusvahelisest Sõuderegatist Tampere Kaukajärvel, kus esindatud olid nii Tartu, Pärnu kui ka Viljandi sõudeklubid.

Tampere asub Soome edelaosas Häme läänis. 1994. aasta andmeil elas 1779. aastal linna õigused saanud Tampere 177 tuhat elanikku. Linn asub järvevahelisel seljakul Näsijärvest Pühajärve voolava 945 meetri pikkuse tormaka Tammerkoski jõe ääres.

Tampere on Helsingi järel tähtsuselt teine Soome tööstuslinn ja liiklussõlm. Linnas on eriti arenenud metalli-, puidu-, paberi-, tekstiili-, ravimi- ja õmblustööstus. Tampere on kuus teatrit, kontserdi- ja kongressikeskus 1990. aastal ehitatud Tamperetalo näol, neli jäähalli ja palju teisi spordirajatise ning meelelahutuspaiku, nende hulgas Näsijärve ääres asuv Särkanniemi lõbustuspark oma 168 meetri kõrguse vaatetorni, akvaariumi, planetaariumi, delfinaariumi ja taidlusemuuseumiga, Pyynikki park jt.

Tampere üks vaatamisväärsusi on 1907. aastal ehitatud toomkirik. Linnas on 1960. aastal asutatud ülikool, tehnikaülikool ja keeleinstituut.

Tampere on rahvusvaheliselt tuntud ja tunnustatud sõudesportikeskus. 1962. aastast korraldatakse Kaukajärvel Tampere rahvusvahelist sõuderegatti. 1995. aastal Tampere korraldatud maailmeistrivõistlustel sai meie Jüri Jaanson ühepaadil hõbemedali.

Tartlased alustasid reisi marsruudil Tartu-Tallinn-Helsingi-Tampere 25. juuni

pärastlõunal. Õhtul laevalt maha tulles tekkisid tolliprobleemid paatide pärast, mis treileriga kaasas olid, kuid need lahendati paari tunni jooksul ja sõit jätkus. Ööbimispaika, Jäähalli, mis asub Tampere umbes 20 minuti tee kaugusel, jõudsimel öösel.

Hommikul läksime kõigepealt Tako sõudeklubisse, mis asub Pühajärvel. Eelmisel aastal võistlustel osalenud tartlastele ei tulnud üllatusena, et väga heas korras sõudeklubis hakkab silma rohkem kirkovenesid kui akadeemilisi paate, samuti teadsime, et klubi on sõudjatele ka

lihtsalt kooskäimise kohaks.

Kaukajärv, millel asub poidega märgitud võistlusrada, asub Tampere kesklinnast pisut ida pool. Et kohalikele ei ole sõudevõistlustel mitte lihtsalt tühi koht, märkasime juba eelmisel aastal: tribüünidel oli pealtvaatajaid ja kaasaelajaid tunduvalt rohkem kui Eesti võistlustel.

Reedel tegelesime paatide kokkupanemise ja kerge treeninguga. Ilm oli Soome saabumisest saadik lausa leitsakuline, vesi siiski jahedavõitu. Õhtuks olid esimesed päikesepõletused juba käes.

27. juunil algasid eelsõidud kell

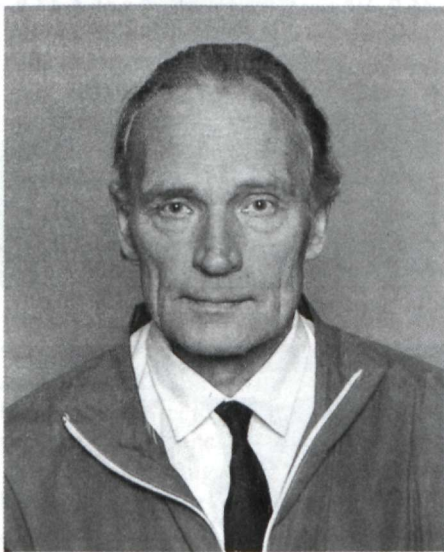
Poiste A-vanuseklassi roolijata neljapaat Kaukajärvel Tako Sõudeklubi paadisillal ääres. Vasakult: Rein Palmiste, Raiko Tasa, Alari Maanre ja Klaus Jõgi. Paadisillal Margus Kask.

Tütarlaste B-vanuseklassi ühepaadi võitja Kairi Tasa (keskel).

Eesti Sõudespordi ajaloost: Tartu aastatel 1971-1975

Ülo Tõlp,
TÜ õppejõud, sõudeveteran

Järgmine, 1971. aasta, oli jälle spartakiaadiaasta. T.Ormisson ja G.Kiritšenko võistlesid põhiliselt roolijaga kahepaadil. Moskva rahvusvahelisel regatil saadi hinnatav teine koht. Trakai rahvusvahelisel regatil, auhinnale "Merevaigust aer", tuli kindel esikoht ajaga 7.29,4. NSV Liidu paatkondadest olid nad esimesel päeval ainukesed, kes jäid võitmatuks. Sellel võistlusel esinesid edukalt veel A.Suija meeste ühepaadil, kes kaotas vaid eelmise aasta NSV Liidu meistri leedulasele V. Butkusele, ja naistest paarisaeru kahepaadil õed Sirje ja Kristin Johari ning roolijata kahepaadil E. Valdson ja E. Abel (treener Ü. Tõlp), kes

tulid samuti teiseks.

NSV Liidu rahvaste V suvespartakiaadil Moskvast seiras T.Ormissoni ja G. Kiritšenkot ebaõnn. Roolijal L. Kõivul ei pidanud närv vastu, ta tegi vea ja tagajärjeks oli viies koht. A. Suija ühepaadil saavutatud neljas koht (aeg 7.11,6, võitjal J.Malõsevil 7.07,4) oli tubli, eriti kui arvestada, et tema enda paat purunes treeningul mootorpaadi otsasõitmise tõttu ning tal tuli võistelda võõral, mitte just heal paadil.

Hooaja viimastel võistlustel sõitsid T. Ormisson ja G.Kiritšenko jälle roolijata kahepaadil, ning edukalt. Kulmedal võideti nii üleliidulistel ametiühingute meistrivõistlustel Pihkvas kui ka Kiievi regatil (esimesel võistluspäeval ametiühingute üleliidulise esimese võistkonna koosseisus, teisel võistluspäeval individuaalvõistlustel). Üleliidulistel ametiühingute meistrivõistlustel saatis edu ka naine, kes võitsid paarisaeru kahepaadil kuldmedali, koosseisus K. Johari ja T. Baranova. Märkimist väärib samuti E. Valdsoni ja E. Abeli viies koht roolijata kahepaadil.

Kiievi regatil tulid kuldmedalile peale roolijata kahepaadi individuaalvõistlustel veel ühepaadil A. Suija ja paarisaeru kahepaadil K. Johari ja T. Baranova.

1972. a. tuli see, mis oli "õhus" juba kahel eelmisel aastal.

Moskva rahvusvahelisel regatil võistlesid T. Ormisson ja G. Kinko (Kirit-

10.00, finaaliid 13.15. Eestlastele lõppes päev hästi, finaalidesse pääsenud esinesid üsna edukalt. Medalikohale jõudis 10 paatkonda, neist neli olid kuldsed.

Järgmisel hommikul vara oli äratus. Kella kahe paiku said viimased sõidud läbi, kollektiivile lisandus seitse medalit. Öhtul veetsime paar tundi Tampere Särkanniemi lõbustuspargis, delfinaariumis ja vaatetornis, millest avaneb vaade kogu linnale. Jäähalli jõudes oli väsimus küll suur, kuid magama ometi ei läinud. Tagasisõit algas nelja paiku öösel, kuna pidime jõudma kell 8.00 Helsingist Tallinna sõitvale laevale. Eesti tervitas meid vihmalobina ja jaheda ilmaga.

šenko) koos minskilaste V. Alinovski ja V. Popoviga roolijata neljapaadil ja saavutasid tugeva Saksa DV paatkonna järel teise koha. Teiseks tuldi ka vahetult samas järgnenud NSV Liidu karikavõistlustel.

NSV Liidu meistrivõistlused olid juuli lõpus Moskvast. Neljapaadil sõit ei klappinud, sest suurvõistluste miljöö mõjus Alinovskile niivõrd, et ta langes rütmist välja ja poolfinaalist edasi ei pääsetud.

T. Ormisson ja G. Kinko läksid võistlustulle ka roolijata kahepaadil. Poolfinaalis nad 1500 meetril juhtisid, siis aga lasksid taktikalistel kaalutlustel ühe paadi ette, sest favoriidi roll pole suurem asi, kõik hoiavad silma peal. Finaalis oli eesmärgiks ainult võit. Startida tuli küljetuulega, seepärast algus pisut ebaõnnestus. 500 meetril olid Ormisson-Kinko neljandad, poolel distantsil aga juba kõigist terve paadi pikkuse võrra ees. Kui läbitud oli 1500 m, oli nende edu poolteist paadipikkust. Nähes, et võit on käes, ei pingutanud nad enam maksimaalselt. Ajaga 6.36,8 tulid tartlased Toivo Ormisson ja Gennadi Kinko NSV Liidu meistriks. Saavutatud aeg oli Serebrjannõi Bori distantsi rekord. Hõbemedali pälvinud leningradlased V. Poljakov ja P. Vassiljev said ajaks 6.37,0. See oli Tartu sõudespordi pidupäev. Esmakordselt tuli Tartu paatkond NSV Liidu meistriks. Paatkond valiti eesti spordiajakirja-

1972. aastal NSV Liidu meistrivõistlustel kuldmedali võitnud Gennadi Kinko (vasakul) ja Toivo Ormisson.

nike poolt kõigi spordialade 1972. a. primaks Eesti NSV võistkonnaks.

Märkimisväärseks sündmuseks 1972. a. sõudespordi hooajal oli tartlaste osavõtt Poznani rahvusvahelisest regatist Eesti NSV koondvõistkonna koosseisus 15. ja 16. juulil. Eriti edukalt esinesid sellel võistlusel tartlased P. Alep ja P. Zoova roolijata kahepaadil, tulles teisel võistluspäeval esimeseks. Tartlased T. Lepa, R. Zubsberg, J. Tults, A. Mark, P. Alep, J. Ratassepp, T. Haimi, P. Zoova, roolis T. Ostra, tulid kaheksapaadil esimesel võistluspäeval kolmandaks ja teisel võistluspäeval teiseks, kaotades Poola olümpiapaatkonnale ainult 0,8 sek. (Poola kaheksapaat jäi hiljem samal aastal Müncheni olümpiamängudel finaalis kuudandaks).

A. Suija võitis ametiühingute spordiühingute üleliidulise koondvõistkonna koosseisus osa Szczecini rahvusvahelisest regatist, tulles ühepaadil teiseks. Koos leningradlase Šepeleviga tuli Suija teiseks ka paarisaeu kahepaadil.

1973. aasta tõi kaasa uued võistlused. Ormisson ja Kinko võistlesid põhiliselt roolijata neljapaadil koos Moskvast aja-teenistusest Tartusse naasnud Toivo Zoovaga ja TRÜ üliõpilase Jaan Ratassepaga. Nendest T. Zoova oli Moskvast tulnud eessõudjana neljapaadil kahel korral NSV Liidu meistriks. Jaan Ratassepp oli sõudmisega tegelnud alles paar aastat. Siiski esines paatkond kogu hooajal edukalt, võites juuli algul NSV Liidu karikavõistlustel Moskvast esikoha. NSV Liidu meistrivõistlustel 20. juulil Moskvast saavutati närvesöövas heitluses hõbemedal ajaga 6.37,0. Kuldmedali võitnud linnade ja spordiühingute koondpaatkonna aeg oli 6.34,8. Pihkvas üleliidulistel ametiühingute meistrivõistlustel võideti kuldmedal ajaga 6.38,8. Paatkond valiti eesti spordiajakirjanike poolt kõikide spordialade 1973.a. primaks Eesti NSV võist-

konnaks.

Tubliolt esines ka A. Suija, saavutades NSV Liidu meistrivõistlustel paarisaeu kahepaadil koos kiievlase J. Bogomoloviga neljanda koha.

Et vahepeal pandi Eesti naiste sõudmisele vähe rõhku, siis langes viimastel aastatel selle tase Tartus järsult. Rõõmustas siiski noore VSÜ "Kalevi" sõudetreeneri Inge Pinna õpilase Mari Palmi edu NSV Liidu noorte meistrivõistlustel, kes tuli tütarlaste ühepaadil kuldmedalile. See näitas, et on võrsumas lootustandev noorsõudja.

1974. aasta hooaeg oli vähem rõõmustav. Eliitneljapaadil võistlev T. Zoova haigestus märtsis radikuliiti ja tal tuli minna operatsioonile, mis tähendas kriipsu pealetõmbamist kogu hooajale. T. Zoovat asendas A. Mark. Jalgpalli mängides vigastas G. Kinko käe klaasikilluga, nii et ei saanud peaaegu kaks kuud aeru kätte

võtta. Üleliidulistel ametiühingute meistrivõistlustel Kiievis tuli leppida kolmanda kohaga. NSV Liidu II grupi meistrivõistlustel esines paatkond siiski tubliolt, tulles teiseks, millega taastas oma õigused esineda kõrgemas liigas.

M. Palm tuli ka sel aastal ühepaadil NSV Liidu noortemeistriks ning koos pärnulanna E. Päesteliga võitis paarisaeu kahepaadil teise kuldmedali. M. Palm võitis NSV Liidu noortekoondise koosseisus osa sel aastal Bledis (Jugoslaavias) toimunud sotsialismimaade noorte regatist "Družba". Kolmas koht ühepaadil ja teine koht paarisaeu kahepaadil oli noorele sõudjale tubli saavutus.

1975-ndal, Tartu sõudespordi sajandal aastal, kaitsesid Tartu sõudjad oma kodulinna spordiau juubelivääriliselt. NSV Liidu rahvaste VI suvespartakiaadil 3.-6. juulini Moskvast Krõlatskoje sõudekanalil võitsid T. Ormisson, T. Zoova, J. Ratassepp, G. Kinko roolijata neljapaadil hõbemedali. Küljetuul segas starti. Esimese 500 meetri järel aga hakkas tartlaste paat minema nagu niiti mööda. Ülejäänud 1500 m sõideti ühtlaselt ja kindlalt. Mida lähemale finišijoonele jõuti, seda selgemini hakkasid medalid paistma. Aeg oli 6.08,8. Võitjaks tulnud linnade koondpaatkonna aeg oli 6.05,6. T. Ormisson ja G. Kinko võitsid hõbemedali ka roolijata kahepaadil ajaga 6.46,2. Võitjate ukrainlaste aeg oli 6.43,8.

Hästi esinesid spartakiaadil samuti meie naissõudjad, kes võistlesid II grupis. M. Palm tuli ühepaadil esikohale, aeg 4.05,0. R. Palm ja K. Lang said paarisaeu kahepaadil teise koha ajaga 3.41,8 (kaotasid võitjale, Vene NFSV paatkonnale vaid 0,8 sekundiga). Tublid olid ka T. Keres, V. Treial, H. Klaus, L. Vassil, roolis T. Truus, kes roolijaga neljapaadil tulid neljandaks – 3.47,6, ning V. Alt ja

1975. aastal NSV Liidu rahvaste VI suvespartakiaadil hõbemedali võitnud roolijata neljapaat. Vasakult: Gennadi Kinko, Jaan Ratassepp, Toivo Zoova, Toivo Ormisson.

M. Ojokas, kes roolijata kahepaadil tulid viiendaks – 3.59,0.

Kokku said Eesti NSV sõudjad spartakiaadil 121 punkti, seega rohkem kui teiste alade sportlased, kusjuures tartalaste panus oli 88 punkti.

Rõõmustavat oli juubeliaastal muudki. T. Ormisson ja G. Kinko tulid septembri algul Kiievis üleliidulistel ametiühingute meistrivõistlustel roolijata kahepaadil meistriks, ning koos T. Zoova ja J. Ratassepaga roolijata neljapaadil teiseks.

Mari Palmi noorem õde Reet Palm

jätkas perekonna traditsiooni ja võistles end ühepaadil NSV Liidu noortemeistriks. Koos K. Langiga tuli ta Moskvas sotsialismimaade noorte regatil "Družba" paarisaru kahepaadil teiseks.

Septembri keskel Kiievis peetud NSV Liidu tugevamate sõudjate ühe- ja kahepaatide võistlustel tulid T. Ormisson ja G. Kinko 36 roolijata kahepaadil võistleva paatkonna hulgas võitjaks, millega nad tõestasid, et on momendil NSV Liidu tugevamad üksikaerusõudjad. Hinnatav oli ka V. Kuropatkini viies koht ühepaadil.

Saja aasta juubelipidustused toimusid

septembri lõpul.

26. septembril peeti Tartu Linna TSN Täitevkomitee saalis konverents ja foto näitus. Järgmisel päeval oli kaheksapaatide regatt, kus võistlesid 10 naiste ja 9 meeste kaheksapaati (rekordarv). Esmakordselt Tartu sõudespordi ajaloos olid kavas ka veteranide sõidud (roolijaga nelja- ja paarisaru kahepaadid 500 m distantstil). Kõik osavõtjad said juubeli rinnamärgi.

Pärnu sõudesport – 115

Vahur Mäe,
Sõudeklubi "Pärnu" tegevõudja

19. sajandi 80-ndate aastate Pärnu oli võimas sadamalinn. Kõik eeldused spordi arenguks olid siin olemas. Kui Tartus klubiline tegevus juba toimus, siis Pärnus peeti alles plaane. Need said teoks 1884. aasta 26. augustil, mil kokku tulid kohalikud sakslased ja oma klubi asutasid. Sündinud oli Pärnu esimene sõudeklubi – "Pernauer Ruder Club". Algselt võisid sinna ühineda vaid sakslastest kodanikud, esimene eestlane võeti liikmeks alles 1940. aastal.

Nii nagu elus sageli, vaheldusid ka klubi tegevuses tõusu- ja mõõna- perioodid. Suurim paus tuli sisse seoses I Maailmasõja puhkemisega 1914. aastal. Alles 1919. aastal, mil sõjast oldi mingil määral toibunud, läks Pärnus sõudeelu jälle edasi. Perioodi kuni 1940. aastani iseloomustab Pärnu sõudespordi mitmekülgne ja kiire areng. Aktiivsust näitasid üles ka naised, kes klubi treeninguist osa võtsid.

Nendel kahel aastakümnel viidi läbi

siiski vaid seitse klubisisest ja neli lahist sõuderegatti, kus osales sõudjaid ka Riistast. Aastatel 1927-1931 oli olukord jällegi terav, mil Pärnu Linnavalitsus nõudis sõudeklubi viimist teise kohta. Kõik lahenes uue klubihoone valmimisega 17. juulil 1931. aastal.

Viimane sõuderegatt enne II Maailmasõda toimus 1934. aasta 5. augustil, millega tähistati Pärnu sõudespordi 50. juubelit. 1939. aasta pinev olukord pingestas rahvusvahelisi suhteid. Tähtis otsus Pärnu Sõudeklubi poolt võeti vastu sama aasta 31. oktoobril, millega klubi liikmeteks võis edaspidi vastu võtta ka eestlasi. Pärnu Sõudeklubi töö katkes II Maailmasõja algusega.

Sõjajärgne Pärnu oli tublisti muutunud – purustatud hooned ning kõle ja inimtühi ümbruskond andsid märku sellest, mis toimunud oli. Neil aastail vaibus täielikult Pärnu spordielu. Uuesti tuli alustada korraliku toimiva süsteemi loomist. Üheks organisaatoriks oli Arnold Ebrok, kes tegi selleks, et Pärnu veespordile elu sisse puhuda, nii mõndagi. Õnneks polnud materiaalne baas, s.t. paadid ja aerud sõjaajal kannatada saanud.

Selles tuleb tänada Eduard Aru, kelle hoole all paadikuur säilis. Tol ajal tekkis mitmel korral arusaamatusi linnavõimudega. Olukord muutus pingeliseks siis, kui Pärnus taheti sõudesport keelustada. Põhjuseks toodi siin eestlaste saksa vaenulikkus. Oli ju sõjaeelne sõudmine olnud täielikult sakslaste spordiala. Probleem lahendati Arnold Ebroke kiire tegevusega. Võistlusi soovitati esialgu siiski mitte pidada.

Esimesed sportlased ühinesid klubiga 1948. aasta sügisel. Tulemuslikku lobi tööd tegi selles osas tollane I keskkooli sõjalise algõpetuse õpetaja Kaupo Raidna, kes nii mõnegi tulevase tegija sõudespordi juurde tõi. Esimesed võistlused peeti 1949. aasta juunis rahvapaatidel "Pärnu Postimehe" eelkäija "Tööraha Hääle" rändauhinnale. Initsiaatoriks oli Jüri Kurul. See jõukatsumine omas erilist tähtsust, kuna rahvapaatidelt kasvas hiljem välja akadeemiline sõudmine.

Eesti sõudespordi ajaloo esimesed Eesti meistrivõistluste võitjatiitlid pälvisid Öilme Kukk, Fernande Tammekänd, Jüri Kurul, Erich-Wilhelm Seiler, Jüri Hool, Henn Soodla, Arnold Ebrok jt. – tuumik,

Toomas Karotamm - 1998. aasta Eesti meister rahvapaadil.

mis järgnevatel aastakümnetel etendas eesti sõudespordis juhtrolli.

1952. aastal anti senini vabariiklikus alluvuses olnud jahtklubi üle Pärnu "Kalevile". Sellepärast jäid 1949. aastal moodustatud sõudeseksiooni "Spartak" sõudjad ilma klubiruumidest. Alates sellest hetkest tekkis kahe klubi vahel "mõra", mis tekitas vastastikust kemplemist teineteise "ületrumpamises ja altvedamises".

Mihkel Leppik – "Spartaki" treener ja aktivist otsustas rajada uued hooned. Nii valmiski 1953. aastal Õuna ja Kuu tänava vahelisele maa-alale Tööstuse (nüüd Rääma) tänava äärsel jõe kaldale uus sõudebaas.

Pärnu sõudmine tugines kahele sõudeklubile – VSÜ "Kalev" Pärnu Veespordijaamale ning VK-SÜ "Spartakile". Tol ajal loodeti Pärnust teha Eesti NSV esimene veespordilinn. Alustuseks moodustati 1954. aastal "Kalevi" Veespordijaama noortespordikool, mis pidi hoolitsema sõudjate järelkasvu eest.

Kuna mõlema klubi materiaalne baas oli iganenud, tehti ka selles suunas edusamme. Uued paadid küll eraldati, kuid ainult "Kalevile".

Tublilt võistlesid nii "Kalevi" kui ka "Spartaki" esindajad. Esimesed olid edukad matskohtumistes Leeduga, spartaklased aga olid võidukad "Spartaki" üleliidulistel meistrivõistlustel, kus klubi aukaitsesid Veljo Kalep ühepaadil, Vaabo Kalbus, Einar Kask, Vello Neider, Arvo Laio, Mihkel Leppik roolijaga neljapaadil ja naistest Ölme Kukk ühepaadil. Samuti oli kavas iga-aastane "Komsomolskaja Pravda" võistlus, kuhu lähetati Eesti

koondvõistkond, mis eranditult koosnes pärnulastest.

1955. aasta 4. juuni sai spartaklastele õnnelikuks päevaks – siis valmis uus sõudeelling, mis tõi "Spartaki" klubisse täiesti uue kvaliteedi. 1957. aasta sõudespordi hooaeg oli "Spartaki" sõudjatele eriti edukas, sest nii vabariiklikelt kui ka üleliidulistelt võistlustelt koguti väga häid tulemusi.

1958. aastal oli Pärnul võimalik saada oma sõudebasseini koos muu sinna juurde kuuluvaga. Kuna aga samal aastal seoses "Spartaki" likvideerimisega läksid kõik selle klubi varad "Kalevile", jäid ehitusplaanid viimase otsustusvõimetusest tingituna sinnapaika. Kaks klubi ühendati 1959. aastal Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu Presiidiumi 7. jaanuari määrusega. See põhjustas lahkkelisid mõlema klubi treenerite vahel. Samuti keeldus osa spartaklasi astumast "Kalevi" jahtklubi liikmeks. Olukord viis selleni, et mõned endise "Spartaki" aktivistid eesotsas treener Mihkel Leppikuga otsustasid uue KS "Dünamo" sõudebaasi rajada. Uus klubi asutati 1962. aastal. Nüüd tegutses Pärnus jälle kaks sõudeklubi.

Aastad 1958-1960 andsid oma hoiatava õppetunni – tülid tulu ei tõuse. Oli ju selles ajavahemikus Pärnus sõudespordiga tegelejate arv tunduvalt vähenenud. Lisaks loovutati oma liidriroll Tartu ja Tallinna sõudjatele.

Uus kümnend viis Pärnu sõudjad rahvusvahelisele areenile. 1968. aastal tõusis tippu Tiit Helmja, kui ta koos moskvalase Leonid Dratševskiga võitis roolijaga kahepaadil NSVL meistrivõistlused. 1968. aastal Mexico olümpial

tabas mehi ebaõnn – seoses tuli purunemisega lunastati koht vaid B-finaali. Kes teab, mida huvitavat oleks finaali pakkunud? Olid ju Helmja-Dratševski aasta esimesel pooltel olnud täielikult selle paadiklassi valitsejad.

Edu saatis ka Pärnu dünamolaste roolijata neljapaati koosseisus Tiit Helmja, Rein Põlluste, Jüri Reimann ja Peeter Sonntak, kes esines hästi NSVL meistrivõistlustel.

Esimese ja seni ainukese olümpiamedali tõi Pärnusse Raul Arneemann, kes 1976. aastal Montreali olümpial NSVL roolijata neljapaadis võisteldes saavutas pronksise autasu.

Kalevlanna Reet Palm tunnistati Eesti parimaks naissportlaseks aastatel 1978 ja 1979. Ette oli tal näidata hiilgavad tulemused 1976. aasta üliõpilaste maailma-meistrivõistlustelt ja 1978. aasta maailma-meistrivõistlustelt.

1981. aastal sai lõpuks teoks juba viiekümnendatel aastatel plaanis olnud talvise sõudebasseini ehitamise idee. Uue objekti koos abilistega ehitasid üles Arvo Loorits, Mihkel Leppik ja Peeter Sonntak. Sellega loodi täiuslikud võimalused talvisteks treeninguteks.

Uued tegijad astusid areenile 80-ndate aastate lõpul. Nüüd seostus sõudmine Jüri Jaasoni, Roman Lutoškini ja Priit Tasase nimedega. Jüri Jaasoni võib pidada Eesti sõudespordiajaloo läbi aegade parimaks. Tema auhinna komplekti kuulub maailma-meistrivõistluste kolm eri värvi medalit, lisaks kaks maailmakarika võitja tiitlit. Seni eredama tulemuse sõitis ta välja Tasmaanias Barringtoni järvel, kus ta krooniti maailma-meistriks. Tema treener Mihkel Leppik valiti 1989. ja 1990. aastal Eesti parimaks treeneriks.

Ka paarisaueru kahepaadi meestel – Lutoškinil-Tasasel on olnud hiilgavaid aegu. Lisaks paljudele Eesti ja NSVL meistrivõistlustele on neil ette näidata neljas koht 1992. aasta Barcelona olümpiamängudel. Need olid mängud, kus taas sini-must-valge all esineti.

Üheksakümnendate keskepaiga ainus korralik tulemus pärineb taas Jüri Jaasonilt, kes 1995. aasta Tampere maailma-meistrivõistlustelt hõbeda tõi ja maailmakarika võitis. Järgnevatel aastatel oli mõõnaaeg.

Sel aastal täitub Pärnu sõudespordi 115. aastapäev. Järgnevatel kümnendil on jällegi lootust paremateks saavutusteks. Silmapiiril on mitmeid andekaid noorsõudjaid, kes juba varsti tõusevad pjestaalile.

Instinktiivne (tunnetuslik) sporditreeningu printsiip

Jaan Loko,
Tartu Ülikooli Spordipedagoogika Instituut

Sporditreeningule kui pedagoogilisele protsessile laienevad eelkõige üldpedagoogilised printsiibid. Millised ka ei oleks sporditreeningu iseärasused, peab see protsess alati tuginema fundamentaalsetele pedagoogilistele printsiipidele: nõudlikkus ja isiksuse austamine, individuaalsete iseärasuste arvestamine, teadlikkus, aktiivsus, näitlikkus, süstemaatilisus jt. Lisaks nendele iseloomustab sporditreeningut terve hulk spetsiaalseid seaduspärasusi ehk spetsiaalprintsiipe. Sporditreeningu spetsiaalprintsiipideks on suund maksimaalsetele tulemustele, süvendatud spetsialiseerumine ja individualiseerimine, üld- ja spetsiaal-ettevalmistuse ühtsus, katkematus, järkjärgulisus, koormuse dünaamika lainekujulisus, tsüklikus, ettevalmistuse ja võistluste ühtsus ning seosed. Lisaks eeltoodutele on kulturismitreeningu meetodikas juurdunud instinktiivne ehk tunnetuslik printsiip, mida peetakse tähtsaimaks. See on printsiipide printsiip, millele tuginevad kõik teised. Selle printsiibi seisukohad on rakendatavad kõigi spordialade treeningus. Instinkt on vaist, loomusund, aje või tõuge millegi tegemiseks. Inimesele on instinktideks olukorra teadlik analüüs ning eesmärgi ja selle saavutamiseks vajaliku tegevuse tahteline kavandamine. Need annavad inimese käitumisele suure paindlikkuse, mis võimaldab tal olukorraga kohaneda. Kuna aga treeninguprotsess on teatud mõttes pedagoogiline looming (kunst), siis sageli tuleb siin võtta vastu otsuseid, tuginedes intuitsioonile. Intuitsioon (sisekaemus) on tõe tabamine vahetul,

loogilist arutlust ennetaval viisil. See ilmneb idee või lahenduse ootamatu leidmisena eriti siis, kui see pole võimalik formaalse eeskirja järgi. Põhineb varasemate kogemuste teadvustamata läbitöötamisel ja rakendamisel uues tunnetusolukorras. Intuitsioon tähendab ettenägelikkust, tegevuse tulemuste ennendamist. Viimane on inimese loomuliku tegevuse kõrgeim ilming.

Instinktiivse treeninguprintsiibi sisu seisab selles, et üheks kõige tähtsamaks edu saladuseks on õppida tunnetama oma keha ja seda, kuidas ta reageerib erisugustele treeningurežiimidele, toitumisele, puhkepausidele jt. Sporditreeningu spetsiaalprintsiipide rakendamine tagab küll treeninguprotsessi ratsionaalse ülesehituse ja peasuunad, kuid vähe pööratakse tähelepanu sportlase tunnetuslikule küljele. Ainus tee määramaks parimad võimalused oma keha ja füsioloogiliste süsteemide mõjutamiseks on katsetused ja eksimused. Kasutades aastate vältel paljusid treeningu- ja toitumise viise ning mitmesuguse kestusega puhkepause, saadakse teada, kuidas keha nendele reageerib. Keegi ei saa ette öelda, kuidas keha ühele või teisele treeningurežiimile reageerib. Aastatepikkuse treeningu tulemusel saadakse teada, kuidas organism iga vastava treeningurežiimiga kohaneb. Adaptatsioon ehk kohanemine ei ole tasakaalustatud protsess, vaid organismi ja keskkonna (treeningu) vahelise tasakaalu pidev rikkumine, mis on organismi adaptatsiooniliste ümberehituste peamiseks tagajaks. Organismil on pidevalt reserve (võimeid), et reageerida välismõjudele adaptatsiooniliste ümberehitustega ja minna üle motoorse võimekuse uuele funktsionaalsele tasandile. Sellise adaptatsiooni ulatus on piiratud ja sõltub peamiselt olemasoleva adaptatsiooni tasemest. Seepärast on treeningumõjudel kindel maht, intensiivsus ja kestus organismis jooksva kohanemisreservi täisväärtuslikuks realiseerimiseks objektiivselt vajalikud. Kui nad on objektiivsetest vajadustest väiksemad, ei realiseeri organismi jooksvat kohanemisreservi, selle ületamine viib aga organismi reservvõimaluste ülemäärasele ammendamisele. Efektiveks saab pidada treeninguprotsessi siis, kui treeningukoormuste mõjul realiseerub organismi jooksev kohanemisreserv täielikult. Siit lähtub vajadus

välja töötada organismi jooksva kohanemisreservi mahu hindamise meetodika igal konkreetsel juhul ja määrata selle realiseerimiseks vajalike treeningumõjude sisu ja maht. Treener saab anda soovitusi uute tehnikate ja meetodikate rakendamise kohta, sportlane ise peab neid aga järele proovima ja hinnangu andma.

Sporditreeningu teooria on üldistanud praktikas kasutatud treeningurežiimide parameetrid ja andnud soovitavaid kvantitatiivseid parameetreid ettevalmistuse eri etappidel ja eri spordimeisterlikkuse tasemega sportlaste tarbeks. Nende rakendamine, tunnetamata oma organismi kohanemisvõime, viib sageli asjatule aja ja energia kulutamisele, saavutamata soovitud tulemust. Ainus treeninguinstinkti arendamise viis on oma organismi talitluse ja reaktsioonide pidev kontrollimine. Peab õppima tundma oma keha bioloogilise tagasiside signaale. Teadmine, kuidas kohaneda nende signaalidega ja neid õigesti tõlgendada, on instinktiivse printsiibi rakendamise meisterlikkuse näide. Hea instinktiivne treeninguvõime on sportlasele hindamatu, kuna see säästab aega ja energiat, mis muidu raisataks kogu treeninguprotsessi kestel valedele eksperimentidele.

Instinktiivse treeninguprintsiibi omandamiseks on väga tähtis pidada treeningupäevikut. Tagasipöördumine oma märkmete juurde annab teadmisi erisuguste harjutuste ja treeningurežiimide eelistest ja puudustest. Ilma treeninguprotsessi täpse fikseerimiseta on raske otsustada edaspidise treeningu suhtes. On hulk bioloogilise tagasiside signaale, mis on sportlasele täiesti arusaadavad ja annavad talle selge sõnumi organismis toimuvast. Peab õppima tundma ja interpreteerima järgmisi bioloogilise tagasiside signaale.

1. Normaalsest suurem lihaste valulikkus, mis järgneb sageli liiga tugevale treeningule. Liigne treeningumaht on sageli kahjulik, kuna sel puhul ületatakse organismi adaptatsioonivõime piirid. Seepärast ettekirjutatud (planeeritud) treeningumahud võivad teatud treeninguperioodil osutada mitteadekvaatseteks. Optimaalse treeninguefekti saavutamiseks peab määrama treeningumahu instinktiivselt (tunnetuslikult), tuginedes varasemale kogemusele. Ainult sportlane ise saab otsustada selle üle, kas antud koormus on talle täna jõukohane. Palju treenida

ei ole kunst, kunst on aga treenida organismi kohanemisvõime piiril, mis tagab maksimaalse teenituse tõusu.

2. Súdame lõõgisagedus. Súdame lõõgisagedus annab objektiivset informatsiooni organismi seisundi ja taastumisprotsesside kulgemise kohta. Näiteks tavalisest kõrgem súdame lõõgisagedus hommikuti viitab töövõime mittetaastumisele (liiga suurele treeningukoormusele) või mõnele põletikulisele protsessile organismis. Regulaarselt fikseeritav súdame lõõgisagedus on heaks indikaatoriks kogu treeninguprotsessi hindamisel.
3. Ülevásimus ja (või) treenimissoovi kadumine. Pidev adaptatsioonivõime piiri ületamine (liigsed treeningukoormused) kutsub esile kroonilise väsimuse, mis tähendab, et ollakse üle treeninud. Selle üheks sümptomiks on ka súdame lõõgisageduse tõusmine tavalisest kõrgemale tasemele. Pidage

meeles, et ülevásimuse seisundis treenimisel ei saavutata edu.

4. Lihaskontraktsiooni tunnetamine harjutuste sooritamisel. Vaimsel keskendumisel on optimaalne tase, mis tagab harjutuste sooritamisel selle keerulise biodünaamilise struktuuri ja seoses sellega maksimaalse treeningumõju. Mittetäieliku keskendumise puhul ei tunnetata lihaskontraktsiooni ja harjutuse treeningumõju väheneb. Suutmatust mittetäielikult keskenduda viitab organismi mittevalmisolekule sooritada ettenähtud treeningukoormusi. Tegemist võib olla ületreeningu või progresseeruva haigusega.

Algajatel ei soovitata seda printsiipi rakendada, kuna oskamatus hinnata oma jõudu ja interpreteerida bioloogilise tagasisidesignaale põhjustab sageli ületreenitust. Esmalt tuleb õppida õigesti harjutama ja kohandada oma organism

intensiivsete treeningutega. Seepärast võib instinktiivse treeninguprintsiibi võtta kasutusele hiljem, kui on saavutatud teatud tase. Spordimeisterlikkuse tõusuga suureneb pidevalt instinktiivse treeninguprintsiibi osatähtsus. Suutmata õigesti hinnata treeningukoormuste mõju organismile, pole lootust saavutada parimaid tulemusi. Olles aastate kestel tunnetanud ja õppinud interpreteerima bioloogilise tagasiside signaale, võite arendada sellise intuiivsuse, mis tagab liigutusvõimete maksimaalse arengu ja väldib ületreeningu ning vigastused.

Toimetuselt: "Eesti Sõudja" toimetust tänab antud kirjatöö autorit Jaan Lokot ja juhib kõigi lugejate tähelepanu artiklilis tõstatatud sporditreeningu printsiipi käsitlevatele juhtnõrdele.

Sõudetehnikast ja inventarist

Paadi ja inventari reguleerimine

Sõudmise põhilised mehhaanilised printsiibid

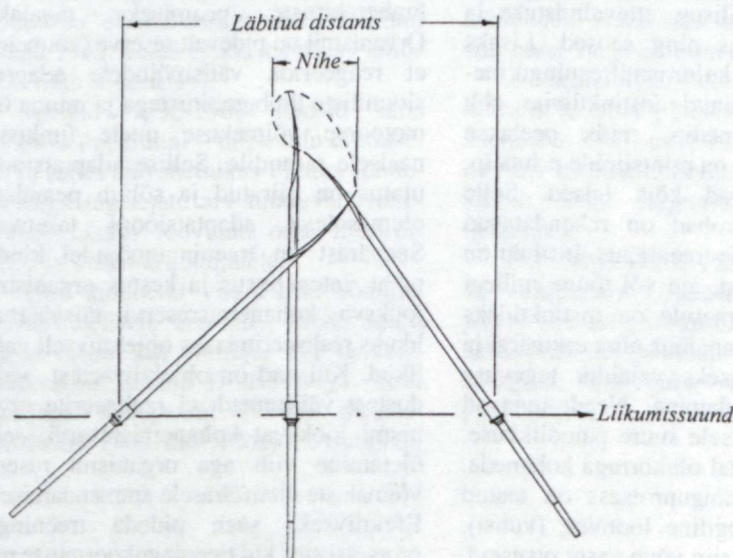
Põhiline sõudmise juures on sõudja, kes paneb paadi võimsalt läbi vee liikuma. Kuna aer on vahelduvalt vees, mil toimib edasiviiv jõud, ja õhus, mil edasiviiv jõud ei toimi, siis on paadi liikumine ebaühtlane.

Sõudja rakendab jõudu, tõmmates aeru käepidet nii, et aeru laba jääb tõmbe alguses "vee taha". Rakendatav jõud antakse paadile edasi aeru tööpinna ja tullu tööpinna kaudu. Toetudes vette ja tullile, toimib aer kangina, mis liigutab paadi mööda "vee taha" pandud aerust (joonis 1).

Vahemaa pikkus, mille paat läbib katkendlikult rakendatava jõu toimetel, sõltub rakendatava jõu suurusest ja sõudja tehnika efektiivsusest.

Kuna töötav aer joonistab vees olles kaare (joonis 1), võib aerulaba juures märkida pöörlemispunkti. Pöörleva laba tagumine külg tekitab pöörlemisel vees takistuse, mis on suunatud paadi liikumissuunaga vastupidiselt. Seega tuleb see viia minimaalseks. Seoses sellega on välja töötatud lühem, Macon-tüüpi laba ja "kirvesaer".

Kui aerulaba joonistab kaare, siis võib märkida ka aeru käepideme ja varre

Joonis 1. Aeru ja paadi liikumine.

vastavat nurkliikumist (joonis 2).

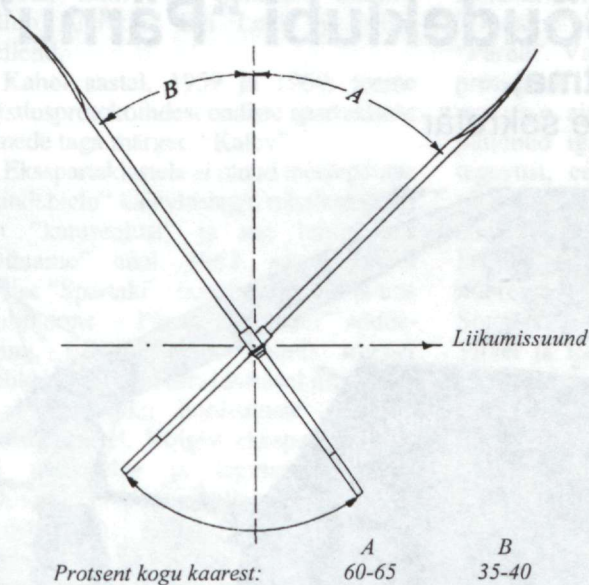
Soovitav kaare pikkus – tõmbenurk kraadides:

	Algajate puhul	Edasijõudnute puhul
Üksikaerul	80-85	85-90
Paarisaerul	85-100	95-110

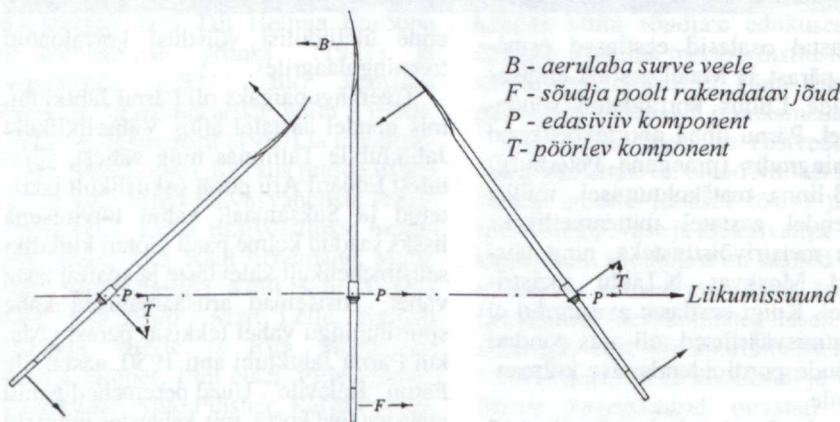
Pidevalt rakendatav jõud, mis tekib aeru käepideme tõmbamisel, hoiab survet aerulaba tööpinna kontaktis veevalliga kogu kaarekujulise liikumise vältel. Kuna surve kese liigub kaarekujuliselt (joonised 1 ja 2), muutub jõu suund, mis rakendub tulli tööpinnale ja läbi võlli tõukab paati.

Tullile rakendataval jõul on kaks komponenti: edasiviiv ja pöörlev komponent. Edasiviiv komponent rakendab jõudu liikumissuunas ja saavutab maksimumi enne, kui aer jõuab liikumissuunaga 90-kraadise nurgani. Pöörlev komponent mõjutab liikumissuunalist liikumist perpendikulaarselt. Mõlemad jõukomponendid on kujutatud joonisel 3.

Edasiviiva ja pöörleva jõukomponendi olemasolu dikteerib kaarekujulisele liikumisele piirid, kus sõudja saab jõudu kasutada efektiivselt. Nende piiride ületamine suurendab pöörlevat komponenti, kuid ei vii edasiviivat komponenti maksimumini. Seega tõukab aer kõige efektiivsemalt paati siis, kui ta vahetult läheneb või eemaldub perpendikulaarsest (90-kraadisest) asendist. Efektiivsus väheneb progressiivselt lähenemisel piiridele.

Joonis 2. Kaarekujuline liikumine.

Joonis 3. Edasiviiv ja pöörlev komponent.

Jalatoe nurk, kõrgus ja asend

Sõudjal on tähtis saavutada paadis hea asend, et oleks võimalik vabalt ja mugavalt liikuda, kuna suures osas määrab tõmbe kvaliteedi jalgade töö. Seepärast on võimalik kõigis uuemates võistluspaatides jalatoe nurka ja kõrgust reguleerida.

Seadistamise põhialuste järgi on soovitatav jalatoe nurk 38-42 kraadi ja pingi kõrgus jalatoest (kannast) 15-18 cm. Siin

võib kasutada mitmeid seadistusi vastavalt sõudja kehaehituslikele iseärasustele. Näiteks sõudjal, kellel on põlve ja/või puusaliigese halb paindumus, tuleb kasutada väiksemat nurka ja jalatoe madalamat asendit.

Jalatoe asetus tulli suhtes paadi piki- teljel tuleb teha kindlaks katsetades, leid-

maks sobivad nurgad nii tõmbe alguses kui ka lõpus.

Fisa materiaal-tehnilise komisjoni materjalide põhjal tõlkinud Mihkel Klementsov.

Sõudeklubi "Pärnu" – 50?

Hugo-Herbert Artma,
SK "Pärnu" juhatuse sekretär

1949. aastal osalesid eestlased esmakordselt pärast II Maailmasõda endises Nõukogude Liidus korraldatud sõudevõistlustel. Pärnu linna noortevõistkond käis Leningradis (praegune Peterburg) noorte 8-linna matškohtumisel, millist peeti nendel aastatel mitteametlikeks N. Liidu meistrivõistlusteks, ning täiskasvanud Moskvas N.Liidu meistrivõistlustel. Kuigi eestlaste avastardid ei olnud kiitmisväärilised, oli alus pandud Pärnu sõudespordi edendamise kolmandale etapile.

Tolle aja kombe kohaselt oli igal spordialal oma vabariiklik, linna või rajooni ja spordiühingu sektsioon, mis pidi olema nii kasvatusliku kui ka õppe-sportliku tegevuse keskuseks.

Kuna toonaste Pärnu spartaklaste osakaal oli Pärnu koondvõistkondades küllaltki suur ja tegevus sõudespordi viljelemisel igati aktiivne, otsustas VK-SÜ "Spartaki" Pärnu Nõukogu arendada oma sõudesektsiooni sellealase töö mitmekülgsemaks ja laiaulatuslikumaks. Detsembris kutsuti kokku spartaklased sõudjad, kus otsustati moodustada spordiühingu Pärnu linna sõudesektsioon, mille esimeheks valiti tollane Pärnu Linna Kehakultuuri- ja Spordikomitee esimees Arnold Ebrok, liikmeteks Pärnu I Keskkooli (praegu Ühisgümnaasium) sõjalise algõpetuse õpetaja Kaupo Raidna, sama kooli võimlemisõpetaja Bernhard Lõhmus, spordiühingu linnanõukogu esimees, tõstesportlane ja süstasõudja Valter Rull ning Vilja-Veleida Saar.

Sõudetreeninguid juhendasid A. Ebrok ja K. Raidna. Mõningat abi osutas ka Erich-Wilhelm Seiler, kes kalevlasena juhendas osa treeningurühma tegevust

enne üleliidulisi võistlusi korraldatud treeningulaagrites.

Treeningupaigaks oli Pärnu Jahtklubi, mis nendel aastatel allus Vabariiklikule Jahtklubile Tallinnas ning vähest, sõjatulest Eduard Aru poolt oskuslikult päästetud ja Saksamaalt kahju hüvituseks lisaks saadud kolme paati jaotati küllaltki seltsimehelikult kalevlaste ja spartaklaste vahel. Tõsisemad arusaamatused kahe spordiühingu vahel tekkisid pärast seda, kui Pärnu Jahtklubi anti 1950. aastal üle Pärnu "Kalevile". Uued peremehed panid maksma uue korra, mis kehtestas mitmeid piiranguid seni ühiselt kasutatud inventarile, ja seda mitte spartaklaste kasuks, kuni juhtumiteni, kus treeningutele tulnud spartaklaste ees olid ellinguused tabastatud.

See olukord viis spartaklaste aktiivi mõttele asuda oma kodu loomisele. Mõte sai teoks Mihkel Leppiku eestvedamisel ja kõigi sektsiooni liikmete aktiivsel osavõtul. 1953.aastal valmis Tööstuse tänava (praegu Rääma tänav) krundile nr. 25 uus sõudeelling koos hädapäraste kõrvalruumidega. Spordiühingu Vabariiklik Nõukogu hoolitses ka inventari muretsemise eest. Nii telliti Jahtklubi paadimeistrilt üks kaheksapaat, kaks üksikaerulist neljapaati ja kaks ühepaati. Osa inventarist muretseti ka Leningradi paaditehasest.

Sektsiooni liikmeskond suurenes üle poolesaja sõudjani, kelle sportlikku tegevust juhendas palgaliseks treeneriks saanud M. Leppik ja Hugo-Herbert Artma ühiskondlikus korras.

1953.aastast, pärast A.Ebroki siirdumist pedagoogilisele tööle, sai H.-H.Artmast sõudesektsiooni esimees järgmiseks viieks aastaks (1958). Tööle pandi

täiskohaga treeneritena Evi Lepik ja Aita Traks.

Järgnesid tegusad aastad. Silmapaistvate sportlike saavutuste poolest tõusid esiplaanile Ölme Kukk, Aino Pajusalu, Urve Tauts, Vaike Pajusaar, Vilja-Veleida Saar, Helju Siigur, Olga Kondel, Maret Niinemägi, Veljo Kalep, Ergo Aru, Eduard Kukk, Valter Rull, Evi Lepik, Aita Traks, Saima Pais, Evi Veltmann, Aino Artma, Saima Künnapas, Aime Toompere, Vaike Pajusalu, Milvi Päästel, Vello Neider, Karl-Johann Helemäe, Harry Põldsam ja paljud teised, kelle edukus veeradadel sai üheks osapooleks Pärnu linna sõudespordi edasises arengus.

1956.-1958.aastatel toimetas sektsioon oma käsikirjalist informatsioonibülletääni "Sõudja", millist tavalisel kirjutusmasinal paljundas Aita Artma 30 eksemplaris, fotodega varustasid Mihkel Leppik, Aksel Randmer ja Fred Schenk, karikatuure joonistasid Viivi Vellend, Rein Kallas ja Toivo Gans. Peale nimetatute osalesid toimetuse töös veel Maie Murro, Olga Kozlova ja Mati Moos.

Bülletäänile tegi kaastööd Väino Juurikas, Evi Lepik, Eva Koitla ("Spartaki" Vabariikliku Nõukogu õppesporti osakonna juhataja), Karl-Udo Kõösel (Pärnu Kehakultuuri- ja Spordikomitee esimees), Mihkel Leppik, Aksel Randmer, Aita Artma jt. Selle bülletääni kohta kirjutas kohalik ajaleht "Pärnu Kommunist" oma 22. märtsi 1958. aasta numbris järgmist: "See masinakirjas paljundatud ja roheliste kaante vahele köidetud brošüürikene räägib Pärnu sõudesportlaste huvitavast ja mitmekülgsest tegevusest".

Informatsioonibülletääni väljaandmise lõpetas "Spartaki" likvideerimine 1958. aasta detsembris.

Need olid spartaklastele tegevusrohked ja huvitavad aastad, mil sportliku külje kõrval tegeldi laiaulatuslikult ka ühiskondlikul tööpõllul.

Peale klubiruumide ja ümbruse igapäevase korrashoidmise ning klubiõhtute korraldamise toimus fotokonkurss parimale sõudealasele fotole (1958, mai), organiseeriti sõudmisvälistel sõprusvõistlusi "Kalevi" ja Tallinna sõudjatega võrk- ja korvpallis ning suusatamises, mis aitasid kaasa sõudjate kollektiivsustunde loomisele ja tagasid aktiivse hooajaeelse ettevalmistuse.

1958.aasta kevadel esitasid Pärnu "Spartaki" sõudjad tolleaegsete traditsioonide kohaselt sotsialistliku võistluse üleskutse spordiühingu Tallinna purjetajatele, milles omapoolseks kohustuseks

võeti järgusportlaste riikliku plaani täitmise Eesti NSV 18.aastapäevaks, sõude-sektsioonide moodustamine artellide "Töö", "Kodu", "Auto" ja "Oktoober" juurde; hooaja lõpuks sektsiooniliikmete arvu suurendamine 110-ni; aasta jooksul paadiellingu juurdeehituse lõpetamine; ellingu ümbruse tasandamine ja katmine asfaldiga ning võrkpalliväljaku rajamine, kusjuures iga sektsiooni liige oli neil töödel kohustatud töötama vähemalt 5 tundi ühiskondlikus korras.

Seitsmepunktilises ideoloogilis-propagandaalases töös võeti vastu järgmised kohustused: bulletin "Sõudja" toimetamine; brošüüri "10 aastat VK-SÜ "Spartaki" Pärnu Nõukogu Sõude-sektsiooni" ettevalmistamine ja trükkimine 1. detsembriks; esineda kehakultuurikollektiivides loenguga Pärnu sõudmisest aastail 1949-1959 20 korral; Eesti NSV 18. aastapäeva tähistamiseks korraldada sõudespordi propagandanädal jne.

Tallinlaste innustamiseks meie ettepanekule kaasalöömisel anti neile üle kolmesalmiline ja refrääniga "Spartaki" purjesportlaste marss", mille sõnad kirjutas H.-H.Artma ja viisistas Hans Kurvits.

1958. aastal osteti Riia paaditehasest "Dzintars" 7 spetsiaalset võistluspaati maksumusega üle 51000 rubla VK-SÜ "Spartaki" Üleliidulise Nõukogu poolt eraldatud raha eest. Sama organisatsioon eraldas esialgselt pool miljonit rubla talvise sisesõudebasseini ehitamiseks, mille põhilised tööd loodeti lõpetada 1959. aasta kevadeks. Ehitustööde algus venis, sest plaanivälisele ehitusele ei olnud eelnevalt eraldatud tolleaegse range plaanimajanduse süsteemis vajalikku ehitusmaterjali, nagu telliskivi, puit, tsement, mitmesuguses läbimõõdus raudtorusid ja muud metalle, siseviimistluseks tarvilike sanitaarsõlmede potte, valamuid, kraane, värvi jm. Kuigi EVTK Vabariiklik Nõukogu tegi enda poolt kõik nõutava hankimiseks, ei piisanud muretsetust ehitustöö alustamiseks.

Kogu sellele tegevusele ja tuleviku-plaanidele tõmbas kriipsu peale Eesti NSV Ministrite Nõukogu otsus artellide süsteemi likvideerimise kohta Eestis, mis tähendas ka spordiühingu "Spartaki" likvideerimist.

8. detsembril 1958. aastal Tallinnas toimunud VK-SÜ "Spartaki" Vabariiklik Nõukogu, mille liige Pärnu esindajana oli ka H.-H.Artma, lõpetas oma tegevuse, andes kogu oma varanduse üle põhiliselt spordiühingule "Kalev", sealhulgas ka Pärnu Sõudebaasi.

"Spartaki" Sõudesektsiooni juhatus lõpetas oma tegevuse. Lõpetamisotsuse allkirjastasid sektsiooni esimees Hugo-Herbert Artma, asesimehed Aita Artma (sõudekohtunike kolleegium), Mihkel Leppik (treenerite nõukogu), juhatus

sekretär Laili Pais, juhatus liikmed Väino Juurikas, Evi Lepik ja Viivi Vellend.

Kahel aastal, 1959 ja 1960, loeme võistlusprotokollidest endiste spartaklaste nimede taga märget: "Kalev".

Eksspartaklastele ei olnud meelepärane "sundabieliu" kalevlastega, mistõttu otsiti uut "katusealust" ja see leiti KS "Dünamo" näol. 1962. aastal kerkis endise "Spartaki" sõudebaasi kõrvale uus klubihoonet - Pärnu "Dünamo" sõude-elling, milline ehitus valmis treener Mihkel Leppiku eestvedamisel ning tema ja Evi Lepiku hoolealuste aktiivsel kaasalöömisel. Kõigist eksspartaklastest sai üksmeelne ja tegutsemislustiline "Dünamo" sõudjate kollektiiv.

30 aastat (1961-1991) "Dünamo" värvides tõi kaasa uue kvaliteedi Pärnu sõudespordis. Esirinda kerkisid mitme uue põlvkonna sõudjad, kes tõid mitut värvi medaleid maailma, Nõukogude Liidu täiskasvanute, juunioride ja noorte meistrivõistlustelt, kümneid võistkonnavõite Eesti tiitlivõistlustelt nii täiskasvanute kui ka noorte vanuseklassis. Meenutame vaid Tiit Helmja Euroopa meistrivõistluste pronks- (1971) ja hõbemedalit (1973), Jüri Jaasoni ühepaadi maailmakarika võitu (1990), MM-i pronksmedalit (1989) ja maailma-meistri tiitlit (1990). Kui siia juurde lisada veel paljukordsed rahvusvaheliste regattide ja NSV Liidu tiitlivõistluste medalistid Ingrid Aija, Raul Arnemann, Malle Enno, Harri Hiiesalu, Külli Hunt, Angela Karu, Evi Lepik, Märt Lelle, Roman Lutoškin, Merle ja Rita Morrisson, Marika Mölder, Ilmi Nael, Pille Paavel, Juhan Paalo, Ahto Pilisner, Kalju Potsep, Rein Põlluste, Jüri Reimann, Maire Roots, Ulvi Siig, Peeter ja Rein Sonntak, Arvo Strikholm, Priit Tasane, Kai Turban, Ulvi Valmet, Mati Villsaar, Tarmo Virkus, siis ei ole see veel kaugelgi täielik ja täpne nimekiri kõigist neist, kes nende aastate jooksul edukalt kaitsesid nii Pärnu linna kui ka Eesti sõudespordi au.

Kunagiste spartaklaste unistus - sisesõudebassein - täitus 1981.aastal järjekordselt Mihkel Leppiku eestvedamisel, "Dünamo" sõudebaasi juhataja Arvo Looritsa algatusel ja kogu "Dünamo" sõudjatepere ühisel kaasalöömisel kerkis Mäe tänavale hoone, kus ka talvel on võimalik lihvida sõude-technikat ja libistada aerulaba läbi vee.

Eesti NSV teenelise treeneri nimetus omistati Mihkel Leppikule (1967) ja Evi Lepikule (1974), NSV Liidu teenelise treeneri nimetus Mihkel Leppikule (1990). Need, küll omaaegse ühiskonna aunimetused anti eelkõige kõrgete saavutuste ja eeskujuliku töö eest ning nende väärtust ei kahanda muutuv ühiskonnakorraldus.

Järjekordne, arvult kolmas muudatus

kollektiivi elus leidis aset 1991.aastal, kui "Dünamo" Sõudebaasist sai Sõudeklubi "Pärnu". Valitud juhatus eesotsas klubi presidendi Margus Tammekiviga on praeguse ajastu ebastabiilses olukorras püüdnud igati "vee peal" hoida klubi tegevust, eelkõige saavutussporti. Eelmisest "Dünamo" perioodist jätkasid edukalt Jüri Jaanson, Roman Lutoškin, Priit Tasane, kellele on lisandunud noorema põlvkonna esindajad: Silver Sonntak, Tõnu Endrekson, Jarek Mäestu, Silver ja Kalver Tammik, Ingmar Aija, Vahur Mäe, Alari Toome, Indrek Peterson, Toomas Karotamm, Indrek ja Andres Lätt, Priit Vare, Peeter Strikholm, Jaanus Strikholm, Andrei Jämsa, Kalli Meriste, Egle Trump, Katrin Ots, Kersti Paldis, Kairi Päästel ja paljud teised, kes edukalt jätkavad oma eelkäijate - spartaklaste ja dünamolaste - jälgedes.

1998. aasta lõpetas Sõudeklubi "Pärnu" edukalt: karikavõidud Emajõe ja Eesti karikavõistlustel, 7 täiskasvanute, pluss üks poolik (M 2x) esikoht, 8 esikohta juunioride ja 2 esikohta Sen-B vanuseklassis kõnelevad kodulinna nime kandva klubi sõudjate edukusest. Üliõpilaste maailma meistrivõistlustelt naasis Silver Sonntak ja Tõnu Endrekson paarisaueru kahepaadi pronksmedaliga.

Kogu selle tegevuse eestvedaja läbi viie aastakümne on olnud Mihkel Leppik. Nende aastate jooksul tõsise ja raske sportliku tegevuse ja töökasvatuse läbinud kunagistest sõudjatest on saanud kaasaja ühiskonna edukad ettevõtjad, ärimehed, firmajuhid, seltskonnategelased. Kogu selle töö eest nii spordimeisterlikkuse edendamisel, kui ka kollektiivi ja selle iga liikme kasvatamisel omistati Mihkel Leppikule 1994. aastal Pärnu Linna Vapimärk - kohaliku võimuorgani kõrgeim autasu.

Viienda aastakümne viimasesse aastasse tüürivad Sõudeklubi "Pärnu", tema president Margus Tammekivi, klubi juhatus liikmed Arvo Loorits (klubi juhataja), Jüri Jaanson, Mihkel Leppik (peatreener) ja Hugo-Herbert Artma (juhatus sekretär) koos treenerite Tatjana Jaasoni ning Raini Lellega.

Kunagiste spartaklaste lapsed sõudsid "Dünamo" värvide all, nende lapselapsed ja endiste dünamolaste lapsed kaitsesid Sõudeklubi "Pärnu" spordiaut.

See on järjepidevus, mida poole sajandi jooksul enama kui kümne sõudjate põlvkonna vahel on liitnud eri aegade sidemed ühise eesmärgi nimel. Selleks nimetajaks on **sõudesport!**

Järjepidevust austades ja selle tõrviku-kandja Mihkel Leppiku töid-toimetamisi hinnates võime tõdeda, et Sõudeklubi "Pärnu" on tõepoolest juba viiekümne!

Uugu-Ärbärt pajatab ...

Uugu-Ärbärt, mõlatamise asjatundja

Mina, Uugu-Ärbärt, ja minu kaks sõpra, Jaan Vanem ja Jaan Noorem, tervitame sind, Eestimaa tubli mõlataja ja mõlatamise spordi sõber Silgu-Mulgi-Maa

pealinnast.

Jõulukuul oli minu posti kasti sees üks kutsumise kaart, mis palus mind ja minu teist poolt Mareta-Robertiinat oma osa võtmisega austada Eesti Vaba Riigi tublisid spordi naisi ja spordi mehi, kes otsa saaval Tiigri Aastal olid oma era korraliste sportliste saavutamiste pooldest eriliselt silma paistnud ja meie väikesele riigile ja väikesele rahvale üle ilmamaalist au ja kuulsust kokku korjanud.

Minu kodu klubi ülem treener, härra Mihkel oli nii vastu tulelik, et muretset meile kaks istumise platsi pisikesele auto bussile, millisega meie hulgakesi sellel pidu õhtul ära käisime.

Sportline pidu peeti maha "Holivudi" nimelises klubis, mis minu mõistuse järgi on üks ära arvamata ja senini nägemata mõnus pidu pidamise paik.

Kõige pealt pidid kõik pidu külalised läbi käima turva meeste rivi vahelt, kes iga pidu maja läve pakust üle astujat väga teraselt silmitsesid. Meie juures küll midagi kahtlast ei märgatud ja seepärast võisime sisse minna pidu pidamise saali ning ära näha kuidas moodi meie spordi isandad ja spordi emandad oli pidu pidamise saali ära sättinud ja pidu kava kokku pannud. See kõik nõuab iga kandi pealt tõsiselt ära kiitmise sõnu. Isegi minu teine pool, kellel on iga asja kohta oma ise äraline arvamine, jäi iga küljeliselt rahule.

Kui härra Eesti Vaba Riigi Riigi Kogu esimene mees oli oma pidu avamise sõnad ära lausunud, läks päris piduks lahti. Suure valge lina peal näidati meie suure päralisi sportlasi, meele lahutuseks astusid areene peal üles kehalisi harjutusi ette näitavad tantsijad tüdrukud ja üks väga kuulus võistlemise tantsijate paar.

Kui härra kultuuri minister ja härra Eesti Olümpose komitee president oli oma ülesastumise ette kandnud hakati kõige parematele võidu karikaid kätte andma. Pärast seda toimus seltskonnaline osa, kus sai mõne tuttava spordi mehe ja spordi naisega mõne sõnakese juttu puhuda ning joogi kohtade head ja paremat kersesse keerata.

Eesti loto mehed pidasid maha ka ühe Bingo loto mängimise võistluse. Äkki

kargas minu kõrvalt Mareta-Robertiina oma istumise platsi pealt suure rõõmu rōkatusega püsti ja oma toekat korpusi läbi rahva massi pressides tormas tulist valu loto meeste võidu au hinna laua juurde, kus temale anti pidulikust au paistes üle Nagano Olümpose mängude raamat. Minu raamatu riulil niisugust lugemise vara veel ei olnud ja selle pärast tabas minu teise poole loto võit täpselt kümnesse.

Kui meie bussi seltskonna liikmed olid lõpetuseks hirm suure tordi küljest oma tükikese kätte saanud, ajasime oma ülemised ürbid üll ja hakkasime kodu poole veerema.

Kui meie pisikene bussi kõkats luges liu libedal maan teel kilo meetreid kodu linna poole, käisime kõik pidu majas kuuldu ja nähtu üle. Meie üks meeleline arvamus, pärast seda kui olime sõrmede peal kokku arvanud kõik plussid ja miinused, oli, et kogu see värk, mida "Holivudis" nägime ja kuulsime, on vaid ära kiitmise sõnu väärt. Nukraks tegi meid asja olu, et meie mõlatamise sportlastest ei tõusnud austamise büüne peale ainsamatki hinge. Päriselt mõlatajaid siiski ära ei unustatud. Meie kodu linna mõlatajanna Palm Reedale usaldati suur au, et tema kogu kokku tulnud publikumi silmade all ja suure käte plaksutamise müri saatel pistis viis pihku Jane Salumäele ja kuulutas ta meie riigi Tiigri Aasta kõige tublimaks spordi naiseks.

Meile, vanameestele, tegid head meelt ja pritsisid meie juba lubjaseks muutuvatesse vere soontesse tubli ämbri täie lootust Ljonja, Silver ja Tõnu, kes Tiigri Aastal tegid täis väärilisi üles astumisi üle ilmamaalistel mõlatamise võistlustel.

Jaah, armas mõlasõber! Nüüd on siis juba välja mõeldud nii sugused masinad, mille abil saab igas toanurgas mõlatamist harjutada ning spordi saali seinte vahel mõlatamise võistlemist läbi viia. See suguse võistluse pidasid maha pealinnas mõla klubi mehed, kes olid kohale kutsunud üle ilmamaalised kõige vägevamad mõlatajad. Kõige suuremat rõõmu tegi see, et au tasude kätte andmise puka kõige kõrgema astme laua peale tõusid ainult meie naised ja mehed, tüdrukud ja poisid.

Olin oma hääle nii kähedaks karjunud, et kui ma üks kord võistlemise paigast koju oma Mareta-Robertiina juurde jõudsin, ei saanud ma sõnakestki suust, mille peale minu teine pool lõi kaht kätt kokku ja asus kohe minu hääle tegemise paelu praavitama. Kaela ümber mähiti mulle kaameli villast kootud sall, sisse joodeti

korda mööda tuli kuuma teed ja keedetud piima küll meega, küll hääle paelu pehmenemise rohtudega. Abi oli nii sugusest tohterdamisest küll, sest juba kolmanda päeva õhtul ma sain juba päris aru saadavalt välja ütelda: "Aitäh, kallid, tohterdamise eest!"

Nädala päevade jagu enne kuival maal mõlatamise võistlusi ütles mulle meie, vanameeste, kunagise nelja istumise plat-siga paadi treener ja määndzeer, minu tütre poeg Rikarduliinu, et tele vusseris näidatakse minu pilti. Ja kas sina, armas mõlatamise spordi sõber, kujutad enesele ette, et see oli tõe poolest nii moodi. Tervelt seitse päeva istusin mina vara hommikust hilise õhtu tunnini pildi masina ees ja nägin oma enese näo lappi seitse kümmend korda! Tele visiooni mehed olid ära kasutanud minu ära korraliselt soliidse näo lapi ja tähele panemist äratava välja nägemise, ja seda minu käest nõus olemist küsimata. Arutan nüüd endamisi, mis suguse kandi pealt sellest loost majanduslist kasu saamist ette võtta. Kui mina oma näo lapi näitamise eest pildi masina meeste käest saan seadusega ette nähtud tasu, siis annan sellest loost majanduslist kasu saamist ette võtta. Kui mina oma näo lapi näitamise eest pildi masina meeste käest saan seadusega ette nähtud tasu, siis annan sellest loost majanduslist kasu saamist ette võtta. Kui mina oma näo lapi näitamise eest pildi masina meeste käest saan seadusega ette nähtud tasu, siis annan sellest loost majanduslist kasu saamist ette võtta.

Aeg on jõudnud jälle sinna maani, kus kogu rahvas peab valima uued asja mehed Toom Pea otsa. Oleme kolmekesi iga suguste parteide ja ühenduste avalikud teada andmised ja kavad iga kandi pealt läbi kaalunud, kuid tarkust need kavad meie pea koludesse küll toonud ei ole. Nii moodi me ei osanudki otsustada, kelle poolt oma hääle anda. See pärast otsustasime, et ees seisvatele valimistele paneme kirja minu, Uugu-Ärbärti istumise platsi taotlemise avalduse Toom Pea otsa. Valimiste päeval andke kõik oma hääled mulle, sest minu põhjus mõtted on väga selged ja aru saadavad igale mõlatamise huvilisele. Mina nimelt hakkam iga küljeliselt upitama mõlatamise spordi taset!

Mina, Uugu-Ärbärt, ja minu kaks Jaanist sõpra, soovime sulle mõlataja, ja ka sulle, mõlatamise spordi sõber saavutuste rikast Kass Aastat! Kass on üks väga tore loomakene. Tema oskab iga ühele meele päraselt olla, kindla ees märgiga ja ilma iga suguste liialdusteta läbi käia iga ühega, igal ajal ja igas olu korras.

Oleme siis ka meie üks meeleline mõlatajate perekond, selle toreda Kiisu sarnased!

Eesti sõudmine 1998

Täiskasvanute MM, Köln, GER, 6.-13. september

M 1x. Osales 24 võistlejat

EA	SUI	6.54,97	RD	EGY	7.23,71	DD	CAN	7.11,21
	USA	6.58,24		ITA	7.26,42		EST	7.14,32
	EST	7.04,80		EST	7.41,29		CRO	7.15,52
	SVK	7.09,38		BRA	7.51,30		DEN	7.18,18
	CHN	7.12,35		HKG	8.03,63		FIN	7.25,60
	CRO	7.12,56					HKG	7.32,47

FA	1.	Rob Wadell	NZL	6.39,65
	2.	Xeno Mueller	SUI	6.41,55
	3.	Vaclav Ghalupa	CZE	6.43,88

FG	2. (14.)	JÜRI JAANSON	EST	7.01,05
-----------	----------	--------------	-----	---------

M 1x kergekaal. Osales 28 võistlejat

ED	ITA	7.03,75	RC	FRA	7.34,75	DB	ITA	7.16,43
	SVK	7.12,48		EST	7.44,27		GBR	7.27,18
	EST	7.13,41		KUW	8.22,36		RSA	7.32,70
	TUR	7.19,68					SUI	7.34,01
	IND	7.49,80					GER	7.35,58
							EST	7.38,24

FA	1.	Stefano Basalini	ITA	6.48,90
	2.	Michail Vabrousek	CZE	6.50,98
	3.	Karsten Nielsen	DEN	6.51,52

FC	5. (17.)	ROMAN LUTOŠKIN	EST	7.15,59
-----------	----------	----------------	-----	---------

Juunioride MM, Linz/Ottensheim, AUT, 5.-8. August

T 1x. Osales 17 võistlejat

EC	AUS	7.46,56	RC	ITA	8.07,01	DA	AUS	7.58,34
	ITA	7.58,53		EST	8.10,55		CHN	8.00,58
	NOR	7.59,30		HUN	8.13,52		SUI	8.00,93
	BLR	7.59,70		POR	8.18,78		YUG	8.06,04
	EST	8.18,56		SWE	8.24,53		RUS	8.25,13
							EST	8.31,57

FA	1.	Kelly Matthews	AUS	7.43,50
	2.	Junling Dang	CHN	7.45,34
	3.	Peggy Waleska	GER	7.48,68

FB	4. (10.)	KATRIN OTS	EST	8.13,62
-----------	----------	------------	-----	---------

P 1x. Osales 24 võistlejat

ED	AUS	7.06,63	RA	DEN	7.25,07	DC	EST	7.08,02
	EST	7.09,95		EST	7.19,47		USA	7.09,32
	ITA	7.12,43		SWE	7.23,94		AUT	7.10,15
	BLR	7.20,26		CRO	7.24,18		IRL	7.11,46
	ARG	7.35,52		LTU	7.44,37		SUI	7.16,45
	LTU	7.39,92					JPN	7.17,97

FA	1.	LEONID KULOV	EST	7.11,11
	2.	Matthias Weiss	GER	7.13,34
	3.	Tom Laurich	AUS	7.15,27

P 4x. Osales 20 paatkonda

EB	UKR	5.56,89	RC	DEN	6.07,53	DA	SUI	6.16,34
	CZE	6.06,92		ROM	6.09,01		CZE	6.17,76
	NOR	6.07,85		POL	6.09,54		CRO	6.18,24
	CRO	6.14,33		EST	6.25,77		EST	6.19,45
	EST	6.21,46						

FA	1.	Christian Schreiber/Marko Rudolph/ Arne-Lars Johansen-Roth/Niklas Galler	GER	6.04,50
	2.	Nikolai Kojarov/Dmitri Timofeev/ Dmitri Shipliakov/Serguei Fedorovtsef	RUS	6.05,80
	3.	Ales Lapajne/Gregor Vollmaier/	SLO	6.08,35

FD	1.	MARGUS PANI/SANDER METS/ (19.) RAIDO LEMBIT/EVGENI POPELIŠIN	EST	6.26,75
-----------	----	---	-----	---------

Eesti lahtised meistrivõistlused, Pärnu, 1.-2. august

M 1x. Osales 7 võistlejat

FA	1. Jüri Jaanson	SK "Pärnu"	6.59,29
	2. Roman Lutoškin	SK "Kalev"	7.11,34
	3. Andrei Šilin	SK "Energia"	7.13,08
	4. Vjatšeslav Divonin	SK "Energia"	7.30,00
	5. Vjatšeslav Nazarov	SK "Energia"	7.41,42
	6. Priit Purge	SAK Tartu	7.53,72
	7. Tõnis Vihmand	SAK Tartu	8.00,25

M 1x kergekaal. Osales 5 võistlejat

FA	1. Vjatšeslav Nazarov	SK "Energia"	8.04,19
	2. Priit Purge	SAK Tartu	8.23,63
	3. Allar Raja	SK "Kalev"	8.31,51
	4. Ruslan Zabulika	SK "Pärnu"	8.48,82
	5. Indrek Ilves	Viljandi SK	8.55,31

M 2x. Osales 9 paatkonda

FA	1. Jüri Jaanson/Andrei Šilin	SK "Pärnu"/ SK "Energia"	6.45,16
	2. Silver Sonntak/Tõnu Endrekson	SK "Pärnu"	6.50,56
	3. Anton Safonov/Mihhail Jakovlev	SK "Energia"	6.53,94
	4. Vahur Mäe/Alari Toome	SK "Pärnu"	7.14,42
	5. Sander Mets/Margus Pani	SK "Kalev"	7.21,99
	6. Eduard Holostõhh/Mihhail Lebedev	SK "Energia"	7.41,97
DA	4. Raiko Tasa/Martin Puusepp	SAK Tartu	7.43,91
	5. Martin Tarkpea/Andrus Arula	SK "Kalev"	7.46,24
DB	4. Igor Kuzmin/Lev Lvov	SK "Energia"	7.35,55
	Roman Lutoškin/Evgeni Popelišin	SK "Kalev"	ei startinud

M2-. Osales 7 paatkonda

FA	1. Tanel Häidkind/Kaido Reivelt	SAK Tartu	7.12,96
	2. Priit Tamm/Tairo Talvis	SAK Tartu	7.14,68
	3. Kalver Tammik/Ingmar Aija	SK "Pärnu"	7.29,25
	4. Juri Nemirski/Aigar Raja	SK "Kalev"	7.34,36
	5. Jaan Vaiksaar/Urmas Hein	SAK Tartu	7.37,89
DA	4. Andres Aruhein/Kristjan Kõrgesaar	SAK Tartu	7.58,75
DB	3. Silver Sonntak/Toomas Karotamm	SK "Pärnu"	8.14,61

M4x. Osales 9 paatkonda

FA	1. Silver Sonntak/Tõnu Endrekson/ Jüri Jaanson/Jarek Mäestu	SK "Pärnu"	6.13,65
	2. Andrei Šilin/Vjatšeslav Divonin/ Anton Safonov/Mihhail Jakovlev	SK "Energia"	6.19,36
	3. Eduard Holostõhh/Mihhail Lebedev/ Igor Kuzmin/Lev Lvov	SK "Energia"	6.33,03
	4. Indrek Peterson/Toomas Karotamm/ Silver Tammik/Priit Vare	SK "Pärnu"	6.40,71
	5. Andrei Jämsa/Indrek Lätt/ Taavi Pentma/Tanel Pentma	SK "Pärnu"	6.54,80
	6. Virgo Ojamaa/Margus Kask/ Martin Puusepp/Raiko Tasa	SAK Tartu	7.14,81
DA	4. Meelis Martin/Martin Tarkpea/ Allar Raja/Andrus Arula	SK "Kalev"	7.00,96
	5. Aleksei Lipintsov/Aleksei Zabulika/ Oleg Vinogradov/Ruslan Zabulik	SK "Pärnu"	7.12,30
DB	4. Tõnu Tirol/Ago Kütt/ Jaak Sapas/Indrek Ilves	Viljandi SK	7.29,46

M 4-. Osales 6 paatkonda

FA	1. Tanel Häidkind/Kaido Reivelt/ Priit Tamm/Tairo Talvis	SAK Tartu	6.48,00
	2. Kalver Tammik/Ingmar Aija/ Vahur Mäe/Alari Toome	SK "Pärnu"	6.58,20
	3. Jaan Vaiksaar/Andres Aruhein/ Kristjan Kõrgesaar/Urmas Hein	SAK Tartu	7.08,80
	4. Juri Nemirski/Raido Lembit/ Marko Üle/Meelis Martin	SK "Kalev"	7.09,00
	5. Raivo Parts/Paul Valliveere/ Toomas Vilpart/Toomas Kasearu	SK "Kalev"	7.32,60
	6. Rain Palmiste/Margus Kask/ Alari Maanre/Tõnis Vihmand	SAK Tartu	7.49,00

M 8+. Osales 5 paatkonda

- FA** 1. Silver Sonntak/Tõnu Endrekson/ SK "Pärnu" 6.25,69
Jarek Mäestu/Jüri Jaanson/
Kalver Tammik/Ingmar Aija/
Vahur Mäe/Alari Toome/
r. Lauri Vare
2. Jaan Vaiksaar/Tõnu Vihmand/ SAK Tartu 6.31,56
Urmas Hein/Priit Purge/
Tanel Häidkind/Kaido Reivelt/
Priit Tamm/Tairo Talvis/
r. Indrek Haller
3. Indrek Peterson/Toomas Karotamm/ SK "Pärnu" 6.40,52
Indrek Lätt/Priit Vare/
Andrei Jämsa/Silver Tammik/
Andres Lätt/Peeter Strikholm/
r. Tambet Mäe
4. Roman Lutoškin/Evgeni Popelišin/ SK "Kalev" 6.42,50
Raido Lembit/Sander Mets/
Margus Pani/Aigar Raja/
Meelis Martin/Marko Üle/
r. Roman Raivet
5. Andrei Šilin/Vjatšeslav Divonin/ SK "Energia" 6.51,27
Mihhail Jakovlev/Anton Safonov/
Vjatšeslav Nazarov/Vjatšeslav Melnik/
Eduard Holostõhh/Mihhail Lebedev/
r. Sergei Lvov
- Margus Kask/Helari Kaljuste/ SAK Tartu ei startinud
Raiko Tasa/Alari Maanre/
Virgo Ojasoo/Martin Puusepp/
Kristjan Kõrgessaar/Rain Palmiste/
r. Janika Kajara

N 1x. Osales 3 võistlejat

- FA** 1. Kalli Meriste SK "Pärnu" 8.40,20
2. Tatjana Dubinko SK "Energia" 8.47,60
3. Piret Jamnes SK "Kalev" 8.59,80

N 2x. Osales 6 paatkonda

- FA** 1. Kalli Meriste/Egle Trump SK "Pärnu" 7.27,65
2. Piret Jamnes/Katrin Karotamm SK "Kalev" 7.36,01
3. Aljona Treumova/Regina Suup SK "Energia" 8.05,38
4. Kärt Männiku/Katrin Raie SK "Pärnu" 8.13,75
5. Jenny Seliste/Inga Hallikmaa SAK Tartu 8.19,92
6. Kristi Annist/Katrin Kabur TÜ SK 8.34,31

N 4x. Osales 10 paatkonda

- FA** 1. Egle Trump/Kalli Meriste/ SK "Pärnu" 7.16,44
Katrin Ots/Tatjana Jaanson
2. Piret Jamnes/Katrin Karotamm/ SK "Kalev" 7.21,55
Eve Rattiste/Vivika Tapp
3. Svetlana Kuritšõna/Aljona Treumova/ SK "Energia" 7.29,65
Tatjana Dubinko/Regina Suup
4. Heivi Adulas/Piret Post/ Viljandi SK 7.41,17
Kristiina Jaska/Krista Türk
5. Kairi Päästel/Kersti Paldis/ SK "Pärnu" 7.53,50
Anželika Semenjuk/Tuuli Meriste
6. Kärt Männiku/Tiina Villsaar/ SK "Pärnu" 8.19,91
Katrin Raie/Anneli Pedaja
- DA** 4. Jenny Seliste/Inga Hallikmaa/ SAK Tartu 8.04,67
Eneli Laurits/Kairi Tasa
5. Pille Raaliste/Kersti Rešetnjak/ SK "Kalev" 8.12,45
Nataša Šatrova/Pirjo Piiroja
- DB** 4. Tiiu Jüriado/Katrin Peterson/ SAK 7.54,45
Maarja Krass/Inga Härson
5. Ingrid Võsu/Ulvi Lutoškin/ SK "Pärnu" 7.55,52
Ruth Vaar/Margit Pärnpuu SK "Kalev",
Viljandi SK

N 4-. Osales 4 paatkonda

- FA** 1. Piret Jamnes/Katrin Karotamm/ SK "Kalev" 7.36,48
Eve Rattiste/Vivika Tapp
2. Egle Trump/Kalli Meriste/ SK "Pärnu" 7.52,36
Kersti Paldis/Kairi Päästel
3. Tiiu Jüriado/Katrin Peterson/ SAK Tartu 7.56,86
Maarja Krass/Inga Härson
4. Heivi Adulas/Piret Post/ Viljandi SAK 8.24,05
Kristiina Jaska/Krista Türk

N 8+. Osales 3 paatkonda

- FA** 1. Egle Trump/Kalli Meriste/ SK "Pärnu" 7.05,71
Tatjana Jaanson/Kersti Paldis/
Kärt Männiku/Anželika Semenjuk/
Tuuli Meriste/Kairi Päästel/
r. Karmen Sits
2. Piret Jamnes/Katrin Karotamm/ SK "Kalev" 7.13,36
Eve Rattiste/Vivika Tapp/
Pille Raaliste/Kersti Rešetnjak/
Nataša Šatrova/Pirje Urmsalu/
r. Sigrid Sulg
3. Jenny Seliste/Inga Hallikmaa/ SAK Tartu 7.22,13
Eneli Laurits/Kairi Tasa/
Tiiu Jüriado/Katrin Peterson/
Maarja Krass/Inga Härson/
r. Janika Kajara

Eesti noorte, Sen-B ja veteranide lahtised meistrivõistlused, Pärnu, 22.-23. august

PA 1x. Osales 5 võistlejat

FA	1. Leonid Gulov	SK "Energia"	7.12,55
	2. Evgeni Popelišin	SK "Kalev"	7.30,80
	3. Mihhail Lebedev	SK "Energia"	7.33,48
	4. Marko Üle	SK "Kalev"	8.16,14
	5. Silver Siilak	SAK Tartu	8.37,29
	Raido Lembit	SK "Kalev"	ei startinud
	Indrek Lätt	SK "Pärnu"	ei startinud

PA 2x. Osales 8 paatkonda

FA	1. Leonid Gulov/Mihhail Lebedev	SK "Energia"	6.49,66
	2. Vahur Mäe/Alari Toome	SK "Pärnu"	6.58,45
	3. Raido Lembit/Evgeni Popelišin	SK "Kalev"	6.58,77
	4. Sander Mets/Margus Pani	SK "Kalev"	7.08,97
	5. Andres Lätt/Tanel Pentma	SK "Pärnu"	7.43,39
	Alari Maanre/Margus Kask	SAK Tartu	ei startinud
DA	4. Dmitri Odnolko/Sergei Sidorov	SK "Energia"	7.59,73
DB	4. Silver Siilak/Helari Kaljuste	SAK Tartu	8.06,66

PA 2-. Osales 3 paatkonda

FA	1. Kalver Tammik/Ingmar Aija	SK "Pärnu"	7.37,98
	2. Alari Raja/Marko Üle	SK "Kalev"	7.46,21
	3. Raiko Tasa/Margus Kask	SAK Tartu	8.55,81

PA 4x. Osales 4 paatkonda

FA	1. Kalver Tammik/Ingmar Aija/ Vahur Mäe/Alari Toome	SK "Pärnu"	6.09,81
	2. Evgeni Popelišin/Raido Lembit/ Sander Mets/Margus Pani	SK "Kalev"	6.12,39
	3. Leonid Gulov/Mihhail Lebedev/ Igor Kuzmin/Lev Lvov	SK "Energia"	6.30,20
	4. Helari Kaljuste/Klaus Jõgi/ Alari Maanre/Margus Kask	SAK Tartu	8.14,19

PA 4-. Osales 3 paatkonda

FA	1. Kalver Tammik/Ingmar Aija/ Vahur Mäe/Alari Toome	SK "Pärnu"	7.21,17
	2. Klaus Jõgi/Helari Kaljuste/ Alari Maanre/Margus Kask	SAK Tartu	7.28,83
	3. Ove Mengel/Kaimur Kannus/ Ago Kütt/Tõnu Tirol	Viljandi SK	7.44,33

PB 1x. Osales 12 võistlejat

FA	1. Andrei Jämsa	SK "Pärnu"	7.36,37
	2. Igor Kuzmin	SK "Energia"	7.40,80
	3. Meelis Martin	SK "Kalev"	7.41,51
	4. Lev Lvov	SK "Energia"	7.41,75
	5. Vadim Bitšakin	SK "Energia"	8.13,32
	6. Aleksei Lipintsov	SK "Pärnu"	8.16,93
DA	4. Martin Tarkpea	SK "Kalev"	8.45,39
	5. Ove Mengel	Viljandi SK	8.50,79
	6. Kirill Akakjev	SK "Energia"	8.53,73
DB	4. Aleksei Zabulika	SK "Pärnu"	8.47,08
	5. Roman Raivet	SK "Kalev"	8.56,28
	6. Riho Rein	Viljandi SK	8.58,65

FB 2x. Osales 9 paatkonda

FA	1. Meelis Martin/Allar Raja	SK "Kalev"	7.01,50
	2. Andrei Jämsa/Aleksei Lipintsov	SK "Pärnu"	7.08,60
	3. Martin Puusepp/Raiko Tasa	SAK Tartu	7.12,30
	4. Riho Rein/Ove Mengel	Viljandi SK	7.24,92
	5. Kaarel Pehk/Virgo Ojasoo	SAK Tartu	7.28,19
	Igor Kuzmin/Lev Lvov	SK "Energia"	6.58,80 v.a.
	Martin Tarkpea/Andrus Arula	SK "Kalev"	diskv.
DA	4. Marko Rahula/Raino Usin	SK "Kalev"	8.47,78
	Igor Kuzmin/Lev Lvov	SK "Energia"	ei startinud
DB	4. Tambet Mäe/Lauri Vare	SK "Pärnu"	7.48,60
	5. Vadim Bitšakin/Sergei Feofanov	SK "Energia"	7.48,91

PB 4x. Osales 5 paatkonda

FA	1. Igor Kuzmin/Lev Lvov/ Vadim Bitšakin/Kirill Akakjev	SK "Energia"	6.19,14
	2. Meelis Martin/Allar Raja/ Andrus Arula/Martin Tarkpea	SK "Kalev"	6.19,47
	3. Kaarel Penk/Virgo Ojasoo/ Martin Puusepp/Raigo Tasa	SAK Tartu	6.21,80
	4. Andrei Jämsa/Aleksei Lipintsov/ Tambet Mäe/Lauri Vare	SK "Pärnu"	6.38,64
	5. Roman Raivet/Marko Rahula/ Riho Tamm/Raimo Usin	SK "Kalev"	6.58,10

PC 1x. Osales 14 võistlejat

FA	1.	Tiit Lutoškin	SK "Kalev"	8.25,25
	2.	Oleg Vinogradov	SK "Pärnu"	8.35,20
	3.	Kristjan Türk	Viljandi SK	8.55,00
	4.	Artur Maier	SK "Pärnu"	9.23,56
	5.	Ranno Lepp	SK "Pärnu"	9.28,64
	6.	Roman Jõerand	SK "Kalev"	9.44,14
DA	3.	Igor Kuzmitšov	Viljandi SK	9.22,61
	4.	Anton Stulov	SK "Energia"	9.23,19
	5.	Madis Mölder	SK "Kalev"	10.36,65
DB	3.	Stas Kaupsis	SK "Energia"	10.19,26
	4.	Kaido Kalda	Viljandi SK	11.25,39
	5.	Ottomar Gerlin	SK "Kalev"	12.31,37
DC	3.	Kert Kiigemägi	Viljandi SK	9.53,03
	4.	Erko Künnapas	SK "Pärnu"	11.02,59

PC 2x. Osales 6 paatkonda

FA	1.	Oleg Vinogradov/Ranno Lepp	SK "Pärnu"	7.52,89
	2.	Tiit Lutoškin/Roman Jõerand	SK "Kalev"	7.55,39
	3.	Kert Kiigemägi/Kristjan Türk	Viljandi SK	8.02,22
	4.	Anton Stulov/Stas Kaupsis	SK "Energia"	8.40,05
	5.	Artur Maier/Erko Künnapas	SK "Pärnu"	9.10,33
	6.	Ottomar Gerlin/Madis Mölder	SK "Kalev"	10.02,24

P 8+. Osales 5 paatkonda

FA	1.	Kalver Tammik/Ingmar Aija/ Vahur Mäe/Alari Toome/ Indrek Lätt/Andrei Jämsa/ Tanel Pentma/Andres Lätt/ r. Lauri Vare	SK "Pärnu"	6.25,65
	2.	Evgeni Popelišin/Raido Lembit/ Sander Mets/Margus Pani/ Meelis Martin/Allar Raja/ Marko Üle/Andrus Arula/ r. Roman Raivet	SK "Kalev"	6.28,07
	3.	Leonid Gulov/Mihhail Lebedev/ Dmitri Odnolko/Sergei Sidorov/ Igor Kuzmin/Lev Lvov/ Vadim Bitšakin/Kirill Akakjev/ r. Anton Stulov	SK "Energia"	6.58,72
	4.	Helari Kaljuste/Kaarel Pehk/ Klaus Jõgi/Virgo Ojasoo/ Alari Maanre/Margus Kask/ Martin Puusepp/Raigo Tasa/ r. Janika Kajara	SAK Tartu	7.17,51
	5.	Raido Kalda/Kert Kiigemägi/ Riino Rein/Kristjan Türk/ Ove Mengel/Kaimur Kannus/ Ago Kütt/Tõnu Tirol/ r. Igor Kuzmitšov	Viljandi SK	7.46,81

TA 1x. Osales 6 võistlejat

FA	1.	Katrin Ots	SK "Pärnu"	8.34,68
	2.	Eve Rattiste	SK "Kalev"	8.49,74
	3.	Heivi Adulas	Viljandi SK	9.04,60
	4.	Kairi Päästel	SK "Pärnu"	9.09,23
	5.	Kätlin Kink	Viljandi SK	9.12,33
	6.	Inga Härson	SAK Tartu	9.30,12

TA 2x. Osales 7 paatkonda

FA	1.	Eve Rattiste/Vivika Tapp	SK "Kalev"	7.53,14
	2.	Katrin Ots/Kairi Päästel	SK "Pärnu"	8.04,61
	3.	Kristiina Jaska/Heivi Adulas	Viljandi SK	8.09,60
	4.	Jenny Seliste/Inga Hallikmaa	SAK Tartu	8.19,27
	5.	Maarja Krass/Inga Härson	SAK Tartu	8.35,93
	6.	Janika Kajara/Katrin Peterson	SAK Tartu	8.40,47
	7.	Kristi Sõber/Kersti Sõber	SK "Kalev"	9.36,10

TA 2-. Osales 3 paatkonda

FA	1.	Eve Rattiste/Kersti Rešetnjak	SK "Kalev"	8.15,19
	2.	Inga Hallikmaa/Maarja Krass	SAK Tartu	8.38,11
	3.	Jenny Seliste/Katrin Peterson	SAK Tartu	8.40,30

TA 4 x. Osales 6 paatkonda

FA	1.	Krista Türk/Kristiina Jaska/ Piret Post/Heivi Adulas	Viljandi SK	7.31,95
	2.	Eve Rattiste/Vivika Tapp/ Pille Raaliste/Kersti Rešetnjak	SK "Kalev"	7.36,65
	3.	Katrin Ots/Kersti Paldis/ Anželika Semenjuk/Kairi Päästel	SK "Pärnu"	7.36,94
	4.	Maarja Krass/Katrin Peterson/ Inga Härson/Kairi Tasa	SAK Tartu	7.46,42
	5.	Natalia Šatrova/Birjo Piiraja/ Kristina Tõnismäe/Niina Zagorovskaja	SK "Kalev"	8.12,78
	6.	Riina Toome/Riina Sagur/ Luule Soosaar/Egle Oja	Viljandi SK	8.44,91

TB 1x. Osales 8 võistlejat

FA	1.	Kersti Paldis	SK "Pärnu"	8.49,18
	2.	Vivika Tapp	SK "Kalev"	8.55,77
	3.	Piret Post	Viljandi SK	8.58,87
	4.	Krista Türk	Viljandi SK	9.11,27
	5.	Eneli Laurits	SAK Tartu	9.16,49
		Oksana Morozova	SK "Pärnu"	ei startinud
DA	4.	Tanja Kulõšova	SK "Energia"	9.32,32
		Kersti Rešetnjak	SK "Kalev"	ei startinud
DB	4.	Niina Zagorovskaja	SK "Kalev"	10.01,39

TB 2x. Osales 6 võistkonda

FA	1. Kersti Rešetnjak/Vivika Tapp	SK "Kalev"	8.02,19
	2. Krista Türk/Piret Post	Viljandi SK	8.06,65
	3. Kersti Paldis/Anželika Semenjuk	SK "Pärnu"	8.12,14
	4. Eneli Laurits/Kairi Tasa	SAK Tartu	8.19,75
	5. Sille Vaiksaar/Tuuli Härson	SAK Tartu	8.53,13
	6. Tanja Kulõšova/Marina Rõbakova	SK "Energia"	9.07,56

TC 1x. Osales 6 võistlejat

FA	1. Kristiina Jaska	Viljandi SK	8.44,55
	2. Birjo Piiraja	SK "Kalev"	9.01,94
	3. Reet Rätsep	SK "Kalev"	9.28,94
	4. Kristiina Tõnismäe	SK "Kalev"	9.46,19
	5. Liina Prans	SK "Kalev"	9.56,31
	6. Kariina Künnap	SK "Pärnu"	11.19,83
	Elena Potjomkina	SK "Pärnu"	ei startinud

TC 2x. Osales 4 paatkonda

FA	1. Birjo Piiraja/Kristiina Tõnismäe	SK "Kalev"	8.50,65
	2. Triin Pärnoja/Reet Retser	SK "Kalev"	9.41,45
	3. Anu Arnemann/Elena Potjomkina	SK "Pärnu"	9.49,19
	4. Tiina Laanesoo/Ellike Sammal	SK "Kalev"	11.21,33

T 8+. Osales 4 paatkonda

FA	1. Birjo Piiraja/Niina Zagorovskaja/ Natalia Šatrova/Katrin Sang/ Pille Raaliste/Vivika Tapp/ Kersti Rešetnjak/Eve Rattiste/ r. Roman Raivet	SK "Kalev"	7.12,43
	2. Katrin Ots/Kersti Paldis/ Anželika Semenjuk/Kairi Päästel/ Anu Arnemann/Kristi Oskar/ Karmen Sits/Oksana Morozova/ r. Kariina Künnap	SK "Pärnu"	7.19,13
	3. Riina Sagur/Kätlin Kink/ Luule Soosaar/Egle Oja/ Krista Türk/Kristiina Jaska/ Piret Post/Heivi Adulas/ r. Riina Toome	Viljandi SK	7.25,24
	4. Inga Hallikmaa/Jenny Seliste/ Tuuli Härson/Kairi Tasa/ Eneli Laurits/Maarja Krass/ Inga Härson/Katrin Peterson/ r. Janika Kajara	SAK Tartu	7.31,73

Sen-B M 1x. Osales 10 paatkonda

FA	1. Andrei Šilin	SK "Energia"	7.22,04
	2. Anton Safonov	SK "Energia"	7.29,19
	3. Tõnu Endrekson	SK "Pärnu"	7.31,86
	4. Silver Sonntak	SK "Pärnu"	7.33,53
	5. Jarek Mäestu	SK "Pärnu"	7.57,43
	6. Priit Purge	SAK Tartu	8.10,69
DA	4. Kalver Tammik	SK "Pärnu"	8.19,81
	5. Tõnis Vihman	SAK Tartu	8.27,40
DB	4. Indrek Peterson	SK "Pärnu"	7.53,52
	5. Indrek Ilves	Viljandi SK	8.34,48

Sen-B M 2x. Osales 4 paatkonda

FA	1. Silver Sonntak/Tõnu Endrekson	SK "Pärnu"	6.30,67
	2. Andrei Šilin/Anton Safonov	SK "Energia"	6.40,20
	3. Jarek Mäestu/Indrek Peterson	SK "Pärnu"	6.48,44
	4. Tõnis Vihmand/Priit Purge	SAK Tartu	7.16,08

Sen-B N 1x. Osales 4 võistlejat

FA	1. Egle Trump	SK "Pärnu"	8.43,76
	2. Regina Suup	SK "Energia"	9.00,48
	3. Tiiu Jüriado	SAK Tartu	9.24,17
	4. Tuuli Meriste	SK "Pärnu"	9.41,17

Veteranid M 2x. Osales 1 paatkond

FA	1. Vladimir Kuropatkin/Aleksandr Petrov	Tartu	3.45,38
-----------	---	-------	---------

Veteranid M 4-. Osales 1 paatkond

FA	1. Toivo Zoova/Juhan Paalo/ Matti Killing/Arne Graumann	SK "Kalev" Tallinna SK, Viljandi SK	3.27,34
-----------	--	---	---------

Veteranid N 4-. Osales 1 paatkond

FA	1. Ulvi Lutoškin/Margit Pärnpuu/ Ruth Vaar/Ingrid Võsu	SK "Kalev" SK "Pärnu", Viljandi SK	3.41,40
-----------	---	--	---------

Eesti sõudmine 1999

Eesti lahtised meistrivõistlused sõudeergomeetril "Concept II" Viljandi, 28. veebruar

Mehed. Osales 12 võistlejat

E1	1. Jarek Mäestu		6.23,9
	2. Madis Lõhmus		6.30,2
	3. Vahur Mäe		6.32,3
E2	1. Tõnu Endrekson		6.17,7
	2. Andrei Šilin		6.20,9
	3. Tairo Talvis		6.28,4
	4. Ingmar Aija		6.41,6
	5. Taavi Pentma		7.14,5
E3	1. Jüri Jaanson		6.14,4
	2. Anton Safonov		6.21,6
	3. Silver Sonntak		6.23,8
	4. Kalver Tammik		6.43,0
FA	1. Jüri Jaanson	SK "Pärnu"	5.54,4
	2. Tõnu Endrekson	SK "Pärnu"	6.03,5
	3. Andrei Šilin	SK "Energia"	6.17,7
	4. Silver Sonntak	SK "Pärnu"	6.18,1
	5. Anton Safonov	SK "Energia"	6.18,3
	6. Jarek Mäestu	SK "Pärnu"	6.27,4

Mehed kergekaal. Osales 4 võistlejat

FA	1. Roman Lutoškin	SK "Kalev"	6.32,3
	2. Vjatšeslav Nazarov	SK "Energia"	6.39,5
	3. Priit Purge	SAK Tartu	6.53,3
	4. Jaan Vaiksaar	SAK Tartu	7.19,7

Poisid A. Osales 18 võistlejat

E1	1. Alari Maanre		6.44,0
	2. Lev Lvov		7.02,0
	3. Raivo Usin		7.09,0
	4. Fred Feltbach		7.17,0
E2	1. Leonid Gulov		6.34,6
	2. Mihhail Lebedev		6.49,8
	3. Raiko Rasa		6.50,2
	4. Andrus Arula		6.51,1
	5. Marko Rahula		6.59,6
	6. Virgo Ojasoo		7.06,7
E3	1. Margus Pani		6.46,0
	2. Andrei Jämsa		6.46,8
	3. Tarmo Tootsi		6.56,7
	4. Leo Tuga		7.50,3
E4	1. Igor Kuzmin		6.43,1
	2. Meelis Martin		6.48,2
	3. Tanel Pentma		6.59,3
	4. Lauri Vare		7.22,0
FA	1. Leonid Gulov	SK "Energia"	6.16,8
	2. Andrei Jämsa	SK "Pärnu"	6.31,2
	3. Igor Kuzmin	SK "Energia"	6.40,2
	4. Alari Maanre	SAK Tartu	6.42,4
	5. Margus Pani	SK "Kalev"	6.52,1
	6. Meelis Martin	SK "Kalev"	6.52,3

Poisid B. Osales 14 võistlejat

E1	1. Riho Tamm		7.01,9
	2. Oleg Vinogradov		7.07,8
	3. Kristjan Türk		7.11,3
	4. Artur Maier		7.29,0
	5. Anton Stulov		7.30,2
E2	1. Ove Mengel		7.01,2
	2. Raigo Pöder		7.07,2
	3. Martin Graumann		7.31,1
	4. Kert Kiigemägi		7.58,9
E3	1. Riho Rein		7.03,9
	2. Ranno Lepp		7.06,2
	3. Roman Raivet		7.26,7
	4. Andres Kaju		7.31,1
	5. Urmet Kütt		8.41,1
FA	1. Ove Mengel	Viljandi SK	6.53,6
	2. Reigo Pöder	SAK Tartu	6.56,1
	3. Riho Tamm	SK "Kalev"	7.00,5
	4. Riho Rein	Viljandi SK	7.06,0
	5. Oleg Vinogradov	SK "Pärnu"	7.06,5
	6. Ranno Lepp	SK "Pärnu"	7.12,0

Naised. Osales 5 võistlejat

FA	1. Kalli Meriste	SK "Pärnu"	7.16,1
	2. Kätlin Kink	Viljandi SK	7.49,8
	3. Age Merila	VAK	7.55,6
	4. Inga Härson	SAK Tartu	7.56,6
	5. Katrin Peterson	SAK Tartu	7.59,4

Naised kergekaal. Osales 3 võistlejat

FA	1. Kairi Päästel	SK "Pärnu"	8.01,9
	2. Birjo Piiroja	SK "Kalev"	8.10,0
	3. Luule Soosaar	Viljandi SK	8.15,7

Tüdrukud A. Osales 6 võistlejat

FA	1. Vivika Tapp	SK "Kalev"	7.38,0
	2. Eneli Laurits	SAK Tartu	7.56,0
	3. Jaanika Peterson	SK "Pärnu"	7.58,3
	4. Kristi Söber	SK "Kalev"	8.09,4
	5. Kersti Söber	SK "Kalev"	8.17,0
	6. Tuuli Härson	SAK Tartu	8.46,0

Tüdrukud B. Osales 5 võistlejat

FA	1. Piret Post	Viljandi SK	7.43,8
	2. Kristiina Jaska	Viljandi SK	7.50,8
	3. Kairi Tasa	SAK Tartu	7.53,1
	4. Sille Vaiksaar	SAK Tartu	8.15,5
	5. Anna Šibajeva	SK "Kalev"	9.12,6

1999. aasta sõudevõistluse kalender

Jaanuar

16. Tallinn EST Tallinna SK VI Concept II võistlused

Veebruar

28. Viljandi EST Eesti Concept II MV-d

Märts

27. Pärnu EST Pärnumaa koolinoorte Concept II MV-d

Aprill

10.-11. Gent BEL Belgia juunioride lahtised MV-d

24.-25. Tartu EST Emajõe KV-d

Mai

01. Tartu EST TÜ ja EPMÜ 8-paatide regatt

01.-02. Köln GER Kölni regatt

09.-10. Gent BEL Belgia lahtised MV-d

15.-16. Essen GER Rahvusvaheline 90. Hügeli regatt

22. Pärnu EST Eesti KV-d

23. Pärnu EST E.-W. Seileri ja B. Lõhmuse XII mälestusvõistlused

28.-30. Hazewinkel BEL Maailma KV-te I etapp

Juuni

06.-07. Hazewinkel BEL Flandria Euroopa Lotto regatt

12.-13. Ratzeburg GER 41. Ratzeburgi regatt

18.-20. Viin AUT Maailma KV-te II etapp

25.-27. Trakai LTU Rahvusvaheline "Merevaigust aeru" regatt

26.-27. Amsterdam NED Kuninglik Maas-Hollandi Beker regatt

26.-27. Berliin GER Saksamaa II veteranide lahtised MV-d

30.-

Juuli

-04. Henley GBR Henley Kuninglik regatt

03.-04. Tampere FIN Rahvusvaheline Tampere regatt

09.-11. Luzern SUI Rotsee regatt. Maailma KV-te III etapp

10. Viljandi EST "Viljandi paadimees"

11. Pärnu EST SK "Kalevi" lahtised noortevõistlused

17. Pärnu EST Pärnu Veefestival "Watergate"

17.-18. Pärnu EST Balti riikide matškohtumine

24.-25. Hamburg GER Rahvaste karikas. Sen-B MM-id

31.-

August

-01. Kopenhaagen DEN Kopenhaageni regatt

04.-07. Plovdiv YUG Juunioride MM-id

07. Viljandi EST Viljandi rahvapaadiregatt

21.-22. Pärnu EST ESS "Kalevi" päevade sõudevõistlused

22.-29. St. Chatarine CAN MM-id. (2000.a. OM-ide kvalifikatsioon)

28.-29. Pärnu EST Eesti noorte, Sen-B ja veteranide MV-d

September

05. Tartu EST Emajõe maraton

09.-12. Sevilla ESP Veteranide MM-id

11. Otepää EST Pühajärve regatt

18.-19. Pärnu EST Eesti MV-d

22.-26. Sydney AUS Eelolümpia sõuderegatt

Oktoober

02. Tartu EST Eesti 8-paatide 47. sügisregatt

16.-17. Tartu EST Eesti väikeste paatide regatt

30. Bern SUI Armada Cup

Detsember

18. Pärnu EST Pärnumaa lahtised Concept II MV-d

Eesti 1999. aasta sõudevõistluste juhendid

Üldsätted

Aeg: Võistluste aeg (kuupäev) on määratud 1999. aasta sõudevõistluste kalendriga.

Koht: Võistluste läbiviimise koht (linn) on määratud 1999. aasta sõudevõistluste kalendriga. Pärnus toimuvad võistlused korraldatakse SK "Pärnu" baasil, Tartus toimuvad võistlused Tartu Ülikooli ja Tartu linna sõudebaasil.

Distants: ESL-i tiitlivõistluste distants on 2000 meetrit. C-vanuseklassis on distantsi pikkus 1000 meetrit.

Võistluste iseloom: Emajõe karika- ja Eesti karikavõistlused on võistkondlikud. Neist võtavad osa kohalike organisatsioonide ja klubide võistkonnad. Paatkondade koosseisude moodustamine on vaba. Kõik ülejäänud võistlused on individuaalsed.

Võistluste korraldamine: Võistlused korraldatakse vastavuses FISA määrustega. Vastavalt vajadusele korraldatakse eelsõidud (E) või poolfinaalid (D) kaks tundi enne esimese finaali võistluste (F) algust.

Osavõtumaks: Täiskasvanute, Sen-B ja veteranide võistlustel tasub iga osavõtja 30 krooni, noorte võistlustel 15 krooni igas paadiliigis võistlemise korra eest. Vahetult võistluspäeval – juurde registreeritud võistlejate (antud paadiliigis vabade võistlusradade olemasolu korral) osavõtumaks on kahekordne (60 või 30 krooni).

Eelregistreerimine: Paatkondade nimeline koosseis trükitult või trükitähtedega kirjutatult (kirjalikult või faksiga) tuleb esitada Eesti Sõudeliitu võistlustele eelneva nädala esmaspäevaks (viis päeva enne esimest võistluspäeva). Stardiprotokoll loosimistulemustega väljastatakse järgmisel päeval.

Võistlusteks registreerimine: Võistlustest osavõtva organisatsiooni või klubi esindaja esitab võistluste žüriile vormikohase registreerimislehe ja trükitud või trükitähtedega täidetud paatkonna koosseisu kaardi hiljemalt kaks tundi enne esimest võistlustööd.

Registreerimislehel peab olema iga võistleja perekonna- ja eesnimi, sünniaasta, arsti allkiri ja pitsersõidule lubamise kohta võistlusele (iga võistleja kohta eraldi), võistleja allkiri ujumiskohase kohta ning lähetava organisatsiooni või klubi juhataja või direktori allkiri ja organisatsiooni või klubi pitsersõidule.

Osavõtjad: Võistlustest võivad osa võtta kõik Eestis elavad sõudjad, ESL-is registreeritud organisatsioonide või klubide liikmed.

Kergekaalu paatidel võivad võistelda ainult Sen-A ja Sen-B

vanuseklassi sõudjad.

Roolijaga paadi roolimees peab olema samast soost paadiklassis võistlejate sõudjatega.

Noored võivad ühel päeval võistelda kahes paadiliigis, pluss kaheksapaat.

Osavõtjate kohustused: Kõik paatkonnad peavad olema riietatud ühtsesse võistlusriietusse.

Võistlejate aerulabad peavad olema värvitud antud organisatsioonile või klubile kinnitatud värvitoonides. Eesti koondvõistkonna aerulabade värve (sinine-must-valge) võivad kasutada ainult need sõudjad, kes 1999. aastal on arvatud Eesti koondvõistkondade (täiskasvanud ja juuniorid) koosseisu.

Osavõtjate majandamine: Kõik võistlustest osavõtuga seotud lähetus-, majutamise- ja toitlustamiskulud kannavad osavõtjad organisatsioonid ja klubid või sportlased ise.

Kõigil võistluste ajaks majutuskohtadest huvitatutel tuleb pöörduda võistluste korraldava organisatsiooni, klubi või ESL-i poole vähemalt 20 päeva enne võistluste algust. Majutuskohtade broneerimiseks tuleb esitada garantiikirja.

Paremusjärjestus: Võistkondliku paremusjärjestuse selgitamiseks arvestatakse suuremat punktide kogusummat. Punkte arvestatakse järgmiselt: I koht – 7 punkti, II – 5, III – 4, IV – 3, V – 2 ja VI – 1 punkt üksikvõistleja (ühepaat) ning iga võistleja kohta (paatkond).

Võrdse punktisumma korral määrab paremusjärjestuse suurem esikohtade (järgnevalt suurem paremate kohtade) arv.

Iga võistleja toob oma organisatsiooni või klubi võistkonnale punkte ainult ühel korral (ühes paadiliigis). Võistleja (paatkonna) osalemise korral kahes paadiliigis arvestatakse võistlejale (paatkonnale) võistkonnapunkte võistkonna esindaja taotluse põhjal. Teises paadiliigis jääb antud võistleja (paatkonna) punktikoht vabaks, mis läheb järgmisele võistlejale (paatkonnale).

Kohalikud regatid: Organisatsioonide ja klubide poolt korraldatavate sõudevõistluste ja regattide juhendid koostavad korraldajad.

Lisatingimused: 1999. aasta sõudevõistluste kalenderplaanis ESL-i egiidi all korraldab võistlused selleks määratud organisatsioon või klubi lepingulises vahekorras Eesti Sõudeliidu ja ESL-i žüriiga.

Emajõe karikavõistlused

Distants ja programm: 24. aprillil kell 14.00

4000 meetrit: M2x, M2-, M1x, N2x, N2-, N1x;

25. aprillil kell 11.00

2000 meetrit: M2x, M2-, M1x, N2x, N2-, N1x, Vet. M2x, Vet. M2-

Veteranid M2x ja M2- võistlevad individuaalarvestuses.

Paremusjärjestus: Üksikvõistlejate (ühepaat) ja paatkondade paremusjärjestus selgitatakse kahe distantsi (4000+2000 m) aegade liitmise teel. Võrdse resultaadi korral on määravaks

tulemus 2000 m distantsil.

Mandaat: Toimub võistluspäeval 24. aprillil kell 11.00-11.45. Stardijärjekorra loosimine kell 12.00.

Autasustamine: Võitnud paatkonda autasustatakse ESL-i "Emajõe karikaga", I, II ja III koha saavutanud võistkonda ja paatkondade liikmeid diplomiga. Esikohale tulnud paatkondade liikmeid autasustatakse eriauhindadega.

Eesti karikavõistlused

Programm:

kell	TA2x	kell	14.50 PA2x	kell	15.40 TB2x
14.10	M2-	15.00	PA2-	15.50	N1x
14.20	M1x	15.10	M2x	16.00	M4-
14.30	N2x	15.20	TA1x	16.10	PA1x
14.40	N2-	15.30	PB2x		

Autasustamine: Võitnud võistkonda autasustatakse ESL-i "Eesti karikaga", I, II ja III koha saavutanud võistkondi ja paatkondade liikmeid diplomiga. Esikohale tulnud paatkondade liikmeid autasustatakse ESL-i 1999. aasta karikavõitja karikaga.

Eesti noorte, Sen-B ja veteranide lahtised meistrivõistlused

Programm:

	kell		kell
28. august	17.00	PB1x	18.10 TC1x
	17.10	Vet. M4-	18.20 TA2-
	17.20	TA1x	18.30 Sen-B M2x
	17.30	PA2x	18.40 PB4x
	17.40	PA2-	18.50 PA1x
	17.50	TB2x	19.00 T8+
	18.00	PC2x	
29. august	12.00	PA4-	13.00 PC1x
	12.10	TA2x	13.10 TC2x
	12.20	PB2x	13.20 Sen-B M1x
	12.30	TB1x	13.30 Sen-B N1x
	12.40	Vet. N4x	13.40 TA4x
	12.50	PA4x	13.50 P8+

Autasustamine: I, II ja III koha saavutanud paatkondade liikmeid autasustatakse vastava vanuseklassi meistrivõistluste kuld-, hõbe- ja pronksmedali ning diplomiga.

Eesti lahtised meistrivõistlused

Programm:

kell		kell	
16. septembril	16.00 M4-	19. septembril	12.00 M1x
	16.15 M1x		12.15 N2x
	16.30 N1x		12.30 M2-
	16.45 M2x		12.45 N4-
	17.00 N4x		13.00 M4x
	17.45 M8+		13.45 N8+

Autasustamine: I, II ja III koha saavutanud paatkondade liikmeid autasustatakse Eesti meistrivõistluste kuld-, hõbe- ja pronksmedali ning diplomiga.

Eesti kaheksapaatide sügisregatt

Distants: Meestel 5600 meetrit, naistel, mees- ja naisveteranidel 3800 meetrit.

Stardiaeg: Meestel kell 14.00, naistel, mees- ja naisveteranidel kell 15.30. Starditakse eraldistardist üheminutilise intervalliga.

Mandaat: Toimub võistluspaigas kell 11.30-12.15. Stardijärjekorra loosimine kell 12.30.

Autasustamine: Igas vanuseklassis esikoha saavutanud paatkonna liikmeid autasustatakse mälestuslindi ja diplomiga, II ja III koha saavutanuid – diplomiga.

Meeste ja naiste võistlusklassis autasustatakse esikohale tulnud paatkonda 1995. aastal reisiparvlaevaga "Estonia" hukkunud sõudjate mälestuseks Sõudeklubi "Pärnu" poolt kehtestatud "Mälestuskillu" fotokoopiaga.

Eesti väikeste paatide regatt

Distants ja programm: 16. oktoobril kell 15.00 5600 meetrit: M2-, M1x, N2-, N1x; 17. oktoobril kell 11.00 2000 meetrit: M2-, M1x, N2-, N1x.

Paremusjärjestus: Paatkondade paremusjärjestuse selgitab kahe distantsi aegade summa. Võrdse resultaadi korral määrab kõrgema koha 5600 m tulemus.

Mandaat: Toimub võistluspaigas 16. oktoobril kell 12.30-13.15. Stardijärjekorra loosimine kell 13.30.

Autasustamine: I, II, ja III koha saavutanud paatkonna liikmeid autasustatakse diplomi ja eriauhinnaga.

Erich-Wilhelm Seileri ja Bernhard Lõhmuse XII mälestusvõistlused

Eesmärk: Sõudespordi populariseerimine, endiste sõudesportlaste Erich-Wilhelm Seileri ja Bernhard Lõhmuse mälestuse jäädvustamine.

Tähistada Pärnu sõudespordi 115. aastapäeva.

Programm: M4+, M2x, M1x, P4-, P2x, P1x, N2x, N1x, T2x, T1x.

Distants: 2 x 500 + 2000 meetrit.

Aegkava: Eelsõidud kell 9.00. Kõik paatkonnad läbivad ühisstardist programmi järjekorras 2 x 500 meetrit. Kahe läbimiskorra aegade summa määrab paremusjärjestuse. Iga paadiliigi kuus paremat ekipaazi pääseb finaalsõistlusele.

Finaalsõidud kell 14.00. Paremusjärjestuse määrab 2 x 500 + 2000 meetri koguaeg.

Mandaat: Paatkondade registreerimine Sõudeklubis "Pärnu", Rääma 27 22. mail kell 17.00-18.15. Loosimine kell 18.30.

Autasustamine: Vanuseklasside iga paadiliigi I, II ja III koha saavutanuid autasustatakse diplomiga. Esikoha saavutanud paatkondade liikmeid autasustatakse eriauhinnaga.

Pärnu sõudespordi 115. aastapäeva karikaga autasustatakse M1x ja M4- paadiliigis esikoha võitnud paatkondade liikmeid.

Eritingimused: Võistlused korraldab Sõudeklubi "Pärnu". SK "Pärnu" juhatus koos võistluste žüriiga võib võistluste korraldamise ja autasustamise korras teha muudatusi vastavalt võistlejate arvule ja tulemustele.

Kõik üldsätetes ja võistluste juhendites määratlemata jäänud küsimused lahendatakse võistluspaigas ESL-i, ESL-i žürii ja asjastuuhvitatute vahel või eelnevalt võistluste ettevalmistamise käigus ESL-i peasekretäri vahendusel kirja teel või suusõnalisel kokkuleppel, mille kohta vormistatakse vastavasisuline kirjalik esildis.

Eesti sõudespordi 1998. aasta parimad

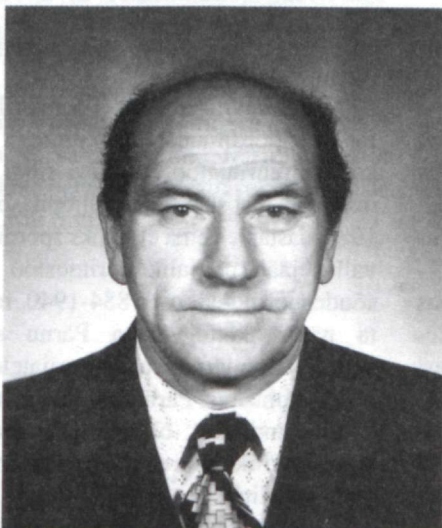
Eesti Sõudeliidu juhatus otsustas kinnitada 1998. aasta parimad alljärgnevalt:

Parim meessõudja – JÜRI JAANSON, SK "Pärnu",
 Parim naissõudja – KALLI MERISTE, SK "Pärnu",
 Parim meesjuunior – LEONID GULOV, SK "Energia",
 Parim naisjuunior – KATRIN OTS, SK "Pärnu",
 Parim treener – SERGEI GLUŠKO, SK "Energia",

Parim sõudekohtunik – KRISTA KUNGLA, Tartu.
 ESL-i juhatus otsustas autasustada hinnalise mälestusesemega
 ESL-i peatreenerit (1991-1998) MIHKEL KLEMENTSOVI.

ÕNNITLEME!

75	Jüri Kurul	13. juuni	45	Hiie Klaus-Moks	24. märts
70	Endla Vabar-Jäetma Meinhard Prii	1. jaanuar		Vladimir Kuropatkin	18. august
65	Evi Lepik	6. aprill		Liina Vassil-Kree	21. november
	Veljo Kalep	6. juuli	40	Merle Morrisson	22. jaanuar
60	Jaak Veisserik	12. detsember		Malle Enno-Lilleste	2. aprill
	Ilvi Muiso-Tomson	17. aprill		Anne Freimuth	26. mai
	Ülo Haidak	30. juuli	35	Roman Lutoškin	11. mai
55	Tiit Lepa	23. september		Ulvi Siig-Lutoškin	20. mai
	Kalju Potsepp	6. jaanuar		Paul Valliveere	8. august
	Ellen Rand	5. mai		Marika Jürgenson-Siigur	29. september
	Aina Lagus	8. mai		Eve Lobanova-Pavlova	10. november
	Arvi Männiku	20. juuli		Krista Kungla	11. november
	Maie Listra-Potter	9. september		Priit Tasane	16. november
	Hilja Reialu-Roos	2. november	30	Kristi Reimann	16. veebruar
	Janne Piliste-Joakit	10. november		Kai Zoova	25. detsember
50	Mare Mägi-Ojasuu	14. november	25	Timo Loorits	19. jaanuar
	Mati Villsaar	21. aprill		Tiina Kaptin	25. jaanuar
	Arvo Strikholm	17. mai		Kalli Meriste	22. mai
	Toivo Haimi	28. mai	20	Tuuli Meriste	14. september
	Ann Ruud-Paal	8. august		Egle Trump	22. september
		25. november		Tõnu Endrekson	6. november

Jüri Kurul – 75!

Õnnetleme!

Eesti Sõudeliit ja
Eesti Sõudja toimetus

In memoriam

JURI KAMENSKI

17. august 1931 - 26. juuni 1998

Juri Kamenski sündis Tšetšeeni-Inguši ANSV pealinnas Groznõis intelligendi perekonnas, kus tema isa Aleksandr töötas maaparanduse insenerina, ema Tamara aga kohaliku draamateatri lavastajana.

Pärast keskhariduse omandamist jätkas Juri Kamenski õpinguid Sõja-Mereväe Kõrgemas Koolis, mille lõpetas 1957. aastal miinitraaleri ohvitserina. Kooli lõpetamise järel suunati ta Balti laevastikku, kus töötas ohvitserina Riias paiknevas miinitraalerite üksuses.

Oma sportlikku tegevust alustas Juri Kamenski Ordžonikidze Laste Spordi-

koolis ja Põhja-Osseedi ANSV Vabariiklikus Spordikoolis sportmängude alal. Samal erialal õppis ta Bakuu treenerite koolis, mille lõpetamisel 1948. aastal sai sportmängude treeneri kutse. Seejärel tegeles ta Aserbaidžani (Bakuu) Vabariiklikus Spordikoolis sõudmise ja purjetamisega, mida kroonis 1950. aastal Nõukogude Liidu Sõja-Merelaevastiku tšempioni tiitel jallisõudmises.

1966. aastal suunati Juri Kamenski Tallinna Merekooli rooduüleva-kasvataja ametisse, millisel kohal töötas ta 1985. aastani. Sellele järgnevatel aastatel töötas ta sama kooli õppejõuna ja aastast 1995 Eesti Mereväes meremiinide demontöörina, kui vastavat eriharidust omav ainuke spetsialist Eestis.

1950. aastast sidus Juri Kamenski oma edaspidise elukäigu sõudesportiga, olles oma töökohajärgsetes asupaikades selle spordiala üks entusiastlikemaid eestvedajaid võistluste korraldaja ja sõudekohtuniku rollis. 1963. aastal omistati talle sõudekohtuniku üleliiduline kategooria, 1973. aastal FISA kohtuniku nimetus.

Asunud Eestisse, lülitus Juri Kamenski aktiivselt kohalikku spordiellu. 1966. aastast on ta olnud kõigil Eesti tiitlivõistlustel sõudekohtunik, osalenud kohtunikuna paljudel rahvusvahelistel

sõuderegattidel, NSV Liidu tiitlivõistlustel, Moskva Olümpiamängude sõuderegatil.

Alates 1991. aastast oli Juri Kamenski Eesti Sõudeliidu zürri liige. Ta andis oma-poolse panuse meie sõudekohtunike kaadri ettevalmistamisel, olles paljudel seminaridel ja sõudekohtunike kursustel õppejõuks.

Oma aktiivse eluhoiaku ja seltskondliku olemusega, suhtlemisaldisuse ning abivalmidusega pälvis Juri Kamenski vabariigi sõudjatepere lugupidamise ja austuse inimesena, kes igas, ka kõige keerulisemas olukorras otsis ja oskas leida kõige õigema lahenduse.

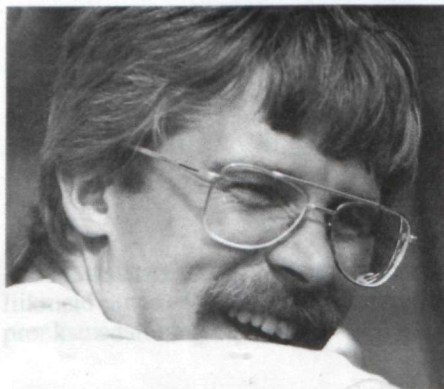
Juri Kamenski elutöö väärtustajaks jääb FISA peakorterist Lausannest 6. novembril 1996. aastal talle omistatud, FISA tegevdirektori Matt Smithi allkirja kandeve tänukiri pikaajalise ja tulemusliku tegevuse eest rahvusvahelise kategooria sõudekohtunikuna.

Eesti Sõudeliidu arvukas liikmeskond mälestab oma kauaaegset kaaslast ning avaldab südamlikku kaastunnet Juri Kamenski pojale ja tütrele.

Eesti Sõudeliit
Eesti Sõudeliidu zürri

TOOMAS HONGA

10. jaanuar 1959 – 7. oktoober 1998

Toomas Honga sündis 10. jaanuaril 1959. aastal Pärnus transporditöötaja perekonnas.

Kooliteed alustas ta 1966. aasta sügisel Pärnu IV Keskkoolis, mille lõpetas 1977. aastal. 1978. aastast jätkas ta õpinguid

Tartu Riikliku Ülikooli kehakultuuri-teaduskonnas, mille lõpetamisel 1982. aastal omandas treeneri-kehalise kasvatusõpetaja kutse. Järgnes kaks kuud ajateenistust Nõukogude Armees, kus ülikoolidiplomiga omandatud leitnandi aukraadi tuli praktilises tegevuses kinnitada.

Pärast sõjaväeteenistust asus Toomas Honga treenerina tööle Pärnu "Kalevisse", kus õpetas noori sõudesportlasi 1982-1987. Aastail 1988-1989 ja 1993-1998 töötas ta Pärnu "Kalevi" sõudekeskuses remondimeistrina, vahepeal "Kalevi" sõudekeskuse autojuhina (1989-1992).

Juba varajases eas tekkinud huvi auto-de vastu viis Toomas Honga roolikeeraja

ametisse, mida pidas oma elupäevade lõpuni.

Ajaloo huviliseks oli Toomas Honga Eesti Spordimuuseumi juures asuva kehakultuuriajaloo uurijate ringi liige, mille töös ta osales alates üliõpilaspõlvest 1988. aastani. Tema elutööks spordiajaloo vallas jääb põhjalik uurimustöö Pärnu sõudespordi ajaloost 1884-1940, millega ta näitas kätte suuna Pärnu sõudespordiajaloo järgnevatel uurijatele.

Töökohustusi Pärnu "Kalevis" täitis ta kohusetundlikult, olles oma käitumiselt tagasihoidlik, kiiresti kontakteeruv ja taktitundeline.

Toomas Honga alustas tegutsemist Pärnu "Dünamo" sõudeklubis 1972. aastal treener Taivo Killingu õppegrupis.

Oma sõudjakarjääri jooksul saavutas ta häid tulemusi, olles mitmekordne medalist Eesti täiskasvanute meistrivõistlustel, kümnekordne Eesti juunioride meister (1975-1979), kaheksakordne Eesti noorte meister (1974-1976), kolmekordne Eesti karikavõitja (1975-1979), kahekordne spordiühingu "Dünamo" üleliiduline noortemeister (1976) ja mitmekordne medalist, "Nooruse" suvespartakiaadi võitja (1974 ja 1976), "Nooruse" meister 1975. aastal. Toomas Honga on Rahvusvahelise Pihkva regati võitja 1975. ja Leningradi sügisregati võitja 1981. aastal.

1975. aastal tunnistati Toomas Honga "Nooruse" parimaks sõudesportlaseks ja

samal aastal ka Eesti parimaks noor-sõudjaks poeglase hulgas.

Ülikoolis omandatud teadmisi ja praktikas kogutud oskusi andis Toomas Honga edasi oma kasvandikele, kes oma õpetaja nõuandeid ja näpunäiteid järgides saavutasid häid tulemusi nii täiskasvanute kui ka noorte meistrivõistlustel ning koolinoorte suvespartakiaadi sõuderegattidel.

Toomas Honga oli sihikindel, aus, ettevõtlik, alati abivalmis ja kõikjale käsi külge panev organisator, heatahtlik, seltsiv, suhtlemisaldis ning sõbralik, keda hinnati väga kõrgelt nii sportlaste, töökaaslaste kui ka sõprade hulgas.

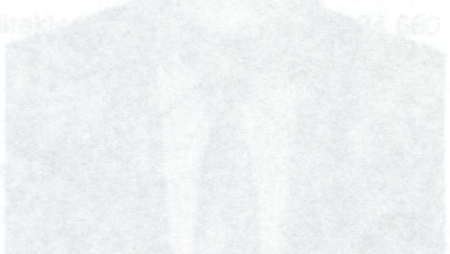
Pereringis oli Toomas hea poeg ja

vend, hoolitsev ja armastav abikaasa Ebele ja suurepärase isa tütar Kullale.

Toomas Honga hukkus oma tööpostil 7. oktoobril 1998. aastal autoavarii tagajärjel. Ta on maetud Pärnu Metsakalmistule.

Eesti sõudesportlaste pere mälestab sügavas leinas oma alatiselt rõõmsatujulist ja naerusuist varalähkunud mõttekaaslast ning avaldab südamlikku kaastunnet Toomas Honga vanematele, vennale, abikaasale Ebele ja tütrele Kullale.

Eesti Sõudeliit

MARE LEPIK-HAIDAK

21.mai 1943 – 25. oktoober 1998

Mare Lepik-Haidak sündis 21. mail 1943. aastal Narvas II Maailmasõja päevil taganeva Saksa Wehrmachi poolt õhatud Narva silla kokkuvarisemise mürina saatel Narva Kreenholmi vabriku elektrikute perekonnas. Mõni päev hiljem evakueeriti kogu Narva elanikkond, teiste hulgas ka Lepikute pere, kelle järgmiseks elukohaks sai Tartu linn.

1950. aastal alustas Mare Lepik oma kooliteed Tartus ja kui perekond 1957. aastal kolis Tartust Pärnu, jätkas ta õpinguid Pärnu II Lydia Koidula nim. Keskkoolis, mille lõpetas 1961. aastal.

Tundes suurt huvi filoloogia ja võõrkeelte vastu, jätkas ta pedagoogitööd samas koolis inglise keele õpetajana, alustades samaaegselt õpinguid Tartu Riikliku Ülikooli kaugõppe filoloogia-teaduskonnas. TRÜ-s õppis Mare Lepik kolm kursust (1960-1963), siirdudes üle Tallinna Pedagoogilisse Instituuti, mille kaugõppe teaduskonna lõpetas 1969. aastal algklasside õpetaja kutsega.

1962. aasta sügisest määrati Mare Lepik Sindi Keskkooli inglise keele õpetajaks, kus töötas 1981. aasta kevadeni. Sama aasta sügisest sai temast Pärnu Vanalinna kooli õpetaja (1981-1987). 1987. aastal nimetati Mare Lepik-Haidak Pärnu Vanalinna kooli õppealajuhatajaks, millisel ametikohal töötas surmani.

Kooliõpilasena alustas Mare Lepik treeninguid sõudespordis 1957. aasta sügisel Pärnu "Kalevi" Spordikoolis Jüri Kuruli juhendamisel. Ta saavutas 1959. ja

1960. aastal Eesti meistritiitli akadeemilises sõudmises Pärnu "Kalevi" naiste kaheksapaadi koosseisus.

1963. aastal Mare Lepik abiellus Eesti tippsoõudja (1958-1960) Ülo Haidakuga.

Mare Lepik-Haidak oli töökas pereema, kelle heegeldatud linikud ja pitsid jäävad kaunistama tema kodu, kootud mütsid, sallid, kindad ja sokid valmistasid rõõmu nii tegijale kui ka nende kandjale.

Mare Lepik-Haidaku üheks hobiks oli spinningusport – sportlik kalapüük, mida ta harrastas Pärnu lähel ja jõgikonnas koos abikaasa Üloga.

Mare Lepik-Haidak suri 25. oktoobril 1998. aastal raske haiguse tagajärjel. Ta maeti Pärnu Metsakalmistule.

Suurepärasest inimest, head pedagoogi, seltsivat ja sõbralikku kaaslast mälestab sügavas leinas Eesti sõudjatepere ning avaldab südamlikku kaastunnet lahkunud abikaasale ja pojale perekonnaga, kõigile lähedastele ja sõpradele.

Eesti Sõudeliit

JUHAN MITT

10. oktoober 1942 - 6. jaanuar 1999

10. jaanuaril jätsime jäädavalt hüvasti vabariigi ühe tuntuma sõudetreeneri, sõudespordi propageerija ja aktivisti Juhani Mittiga.

Juhan Mitt sündis Puhjas taluomaniku perekonnas, kust pärast vanemate kula-kukstunnistamist 1946. aastal ja oma kodust väljaajamist koliti Samblasse ja seal 1949. aastal Pärnu.

Kuna perekonna elukoht Pärnus oli vahetus läheduses tollaegse "Spartaki" sõudebaasiga, jõudis Juhan Mitt selle baasi tegevliikmete ridadesse 1955. aastal, alustades treeninguid Evi Lepiku õpperühmas. Noorte vanuseklassis tuli

Juhan Mitt Eesti noortemeistriks, täiskasvanute hulgas medalikohtadele.

1961. aastast alustas Juhan Mitt treeneritööd Pärnu "Kalevis", millele järgnes ajateenistus Nõukogude Armees. Armeeteenistusest naasnuna jätkas ta tööd Pärnu "Kalevis" vanemtreenerina (1964-1965), seejärel "Dünamo" sõudetreenerina (1965-1966). 1966. aastast töötas Juhan Mitt Pärnu rajooni Audru külanõukogus miilitsa operatiivvolinikuna.

1972. aasta jaanuaris asus Juhan Mitt treeneritööle Tallinna Kõrgema Spordimeisterlikkuse Kooli, kus töötas ka osakonna vanemtreenerina (1973-1978).

1978. aastal siirdus Juhan Mitt Usbekistani, kus töötas treenerina kolm aastat. Naasnud Eestisse, läks ta 1981. aastal Viljandi, kus pani aluse sõudespordi harrastamisele Mulgimaal. 1981-1985 töötas ta Tallinna Vineeri- ja Mööblikombinaadis, olles kombinaadi spordielu üks juhte.

1985. aastast 1996. aastani töötas Juhan Mitt Kristijan Palusalu nimelise Spordikooli sõudmisosakonna vanemtreenerina.

Oma aktiivse eluhoiaku, suhtlemis- oskuse ja ettevõtliku vaimuga pälvis Juhan Mitt sõuderingkondade usalduse. Ta valiti Eesti Sõudedeföderatsiooni presiidiumi (1964-1968) ja Eesti Sõudeliidu (1993-1997) juhatuse liikmeks.

Juhan Mitti treeneritöö kandis tõhusat vilja. Tema käe all esmakoolituse saanutest jõudsid Eesti sõudespordi tippu Märt Lelle, Tiit Lepa, Arvi Männiku, Jüri Peterson, Rein Põlluste, Arvo Strikholm, lahkunu vend Peeter Mitt, Irina Nestrenko ja paljud teised, kes sinistel trassidel on Eestit esindanud paljude maailmandrite ja riikide võistlusradadel ning toonud sportlikku au ja kuulsust meie vabariigile.

Juhan Mitti teavad kõik sõbraliku ja abivalmis inimesena, kes igas olukorras ja igas paigas oli seltskonna hingeks oma mälestuste ja meenutustega elujuhtumistest, kaaslastest, võistlusreisidest. Need olid huvitavad ja kaasahaaravad lood, neist oleks võinud kirjutada mahuka raamatu mõnusaks ja õpetlikuks lugemisvaraks.

Juhan Mittiga kaotas Eesti sõudjatepere alati ettevõtliku ja tegutsemislustliku kaasvõitleja, kelle terve elu oli seotud sõudespordi ja selle probleemidega.

Eesti sõudjate pere langetab sügavas leinas pea Juhani Mitti põrmu ees ja avaldab südamlikku kaastunnet lahkunu vennale Peetrile ja õele Evele perekonnaga.

Eesti Sõudeliit

Eesti Sõudeliidu infoblokk

EESTI SÕUDELIIDU JUHATUS

President	Peeter Mardna	Magdaleena Haigla	Peaarst	(2)6973 001
Viitsepresident	Henn Elmet	EPMÜ	Rektor	(27) 422 866
Viitsepresident	Robert Närska	Eesti Maapank	Peadirektor	(2) 6 408 300
Liikmed:	Peeter Allik	TELIA INFOMEDIA INTERNATIONAL AS	Ida-Euroopa ärikontrolör	(2) 6 418 444
	Arne Graumann	OÜ LONGFORD	Tegevdirektor	(243) 34 660 250 324 97
	Rein Kask			
	Ants Kiviselg	Eesti Piirivalve	Personaliülem	(2) 6 316 678
	Andres Lill	Eesti Ühispank	PR mäenedžer	(2) 6 104 243
	Margus Tammekivi	Advokaadibüroo Väino R. Villik	Vandeadvokaadi van.abi	(244) 31 481
	Jaan Vaiksaar	SAK Tartu Sõudebaas	Direktor	(27) 422 517
	Ivar Virkus	INBRO & PARTNERS	Nõukogu esimees	(2) 6 650 150

EESTI SÕUDELIIDU REVISJONIKOMISJON

Esimees	Marian Vahuri	OÜ Õigusbüroo BELFORD	Juhataja	(2) 6604 913
Liikmed	Krista Kungla			(27) 412 738
	Reet Palm	Pärnu "Kalevi" Sõudekeskus	Treener	(244) 43 776

EESTI SÕUDELIIDU ŽÜRII

Esimees	Hugo-Herbert Artma	(2) 6 570 590 (244) 31 788
---------	--------------------	-------------------------------

EESTI SÕUDELIIDU TÖÖTAJAD

Peasekretär	Jaan Tults	(2) 6 398 675
Eesti Sõudeliit	Regati pst. 1 11911 Tallinn	(2) 6 398 675 faks (2) 6 398 653

SÕUDEKLUBID

"Aeron"	Reiu Spordibaas 80046 Paikuse vald Pärnumaa	
President	Mati Villsaar	(244) 55 206
Treener	Toomas Karotamm	(244) 55 206
"Aht"	Ranna tee 1 51013 Tartu	
President	Ülo Tõlp	(27) 433 468
"Kalev"	Suur-Jõe 50B 80042 Pärnu	
President	Matti Killing	(244) 43 776
"Pärnu"	Rääma 27 80039 Pärnu	
President	Margus Tammekivi	(244) 31 481
Treener	Mihkel Leppik	(244) 43 797

Tallinna SK	Paldiski mnt. 167-16 13518 Tallinn	
President	Marian Vahuri	(22) 449 137
Treener	Mihkel Klementsov	(22) 590 930
SAK Tartu	Ranna tee 3 51013	
President	Robert Närska	250 40 787
Treener	Jüri Kurul	(27) 406 563
Viljandi SK	Ranna pst. 3 71020 Viljandi	
President	Indrek Ilves	255 24 027
Treener	Ruth Vaar	256 483 053

SÕUDEBAASID

Narva "Energia" SK Sõudebaas	Jõe 1 20609 Narva	
Treener	Sergei Gluško	250 11 238
Haabersti Vaba Aja Keskuse Harku SB	Sõudebaasi tee 21 13517 Tallinn	
Juhataja	Tiit Lobjakas	(2) 6 574 864
Pärnu "Kalevi" Sõudekeskuse Sõudebaas	Suur-Jõe 50B 80042 Pärnu	
Direktor	Matti Killing	(244) 44 188
Treener	Reet Palm	(244) 43 776
Sõudeklubi "Pärnu" Sõudebaas	Rääma 27 80039 Pärnu	
Juhataja	Arvo Loorits	250 13 609
Treener	Raini Lelle	(244) 43 797

Tartu Linna Sõudebaas	Ranna tee 3 51013 Tartu	
Juhataja	Jaan Vaiksaar	(27) 422 517
Treener	Jüri Kurul	(27) 406 563
Tartu Ülikooli Sõudebaas	Ranna tee 1 51013 Tartu	
Juhataja	Ülo Tõlp	(27) 433 468
Viljandi Spordikeskuse Sõudebaas	Ranna pst. 6 71003 Viljandi	
Juhataja	Indrek Ilves	255 24 027
Treener	Ruth Vaar	256 483 053

SPORDIKOOLID

Narva "Energia"	Võidu 4 20609 Narva	
Direktor	Ivan Mastakov	(235) 31 178
Treener	Sergei Gluško	(235) 64 698 (255) 11 443
Pärnu "Kalev"	Ringi 14A 80014 Pärnu	
Direktor	Anu Tammik	(244) 59 684
Treener	Roman Lutoškin	(244) 43 776

Tartu Vanalinna SAK	Lutsu 2 51006 Tartu	
Direktor	Albert Rästa	(27) 434 053
Treener	Priit Purge	(27) 406 563
Viljandi SK	Vaksali 4 71020 Viljandi	
Direktor	Urmas Müür	(243) 33 533
Treener	Ruth Vaar	256 483 053

Toimetuselst:

JUUBELIAASTA-EELNE

Lugupeetud "Eesti Sõudja" lugeja!

Tänaseks on Sinu lugemislauale jõudnud meie aastakirja 7. number – juubeli-eelne.

Toimetus püüdis ka käesolevas numbris kajastada sõudespordi päeva-probleeme, anda ülevaadet aasta jooksul toimunud, et hoida meie lugejat kursis minevikus toimunu ning tänapäeva sündmustega.

Ka käesolevas numbris tutvute uute kaastöötajatega, kes esmakordselt meie aastakirja veergudel oma kirjatööga üles astuvad. Autorite ringi laienemine toob rõõmu nii toimetusele ja arvatavasti ka lugejatele.

Aastakirja 7. numbris on uuteks autoriteks tartlanna Inga Härson ning pärnakad Raini Lelle ja Vahur Mäe, kes oma osava sõnaseadmise ja huvipakkuva kirjatööga tõid selle numbrilehekülgedele värskeid tuuli.

Käesolevast numbrist leiäte ka Tartu sporditeadlase Jaan Loko artikli sporditreeningu printsiipidest, samuti meie tuntud lauljanna, sõudeveteran Urve Tautsi meenutusi noorpõlve sõudettrassidelt ning tänapäeva tegemistest.

Toimetusepoolsed tänusõnad kuuluvad kõigile autoreile, elkõige aga väsimatule

vanameistrile Ülo Tõlpile, samuti meie alalisele kaastöötajale Mihkel Klementsovile.

Aastal 2000 tähistab Eesti sõudmine oma 125. sünnipäeva. Toimetus juba mõtleb juubelinumbri koostamisele ja loodab, et sõudeaktiiv selles ettevõtmises agaralt kaasa lööb. Jääme ootama Teie kaastööd meie ühise ajakirja juubeliaasta numbrile jaoks!

Küll ei tahaks enam numbrist numbrisse korrutada üht ja sama teemat – õigekeelsust, eriti lühendite, suure ja väikese algustähe, kirjavahemärkide kasutamisel ning teisi "apse", mida eelmises numbris lubas trükisõnasse aastakirja trükkija. Toimetus tahab lootuda, et käesolev number tuleb õigekirjalisem ja vastab 1980. aastast senini kehtivatele õigekirjareeglitele.

"Eesti Sõudja" toimetus loodab, et Teie käes olev aastakirja number leiab lugejapoolse heasoovliku vastuvõtu ja rahuldab Teie teadmistejanu sõudemaailmas toimuvast.

Soovime Teile "Eesti Sõudja" 7. numbriga mõnusaid lugemishetki!

TOIMETUS

Peatoimetaja:

Hugo-Herbert Artma

pk 333, 10503 Tallinn,

tel. (2) 6 570 590

Voorimehe 14, 80032 Pärnu,

tel. (244) 31 788

Keeletoimetaja:

Virve Pillau

Toimetusnõukogu:

Mihkel Klementsov

Peeter Mardna

Jaan Tuults

Väljaandja:

Eesti Sõudeliit

Regati pst. 1, 11911 Tallinn,

tel. (2) 6 398 675

faks (2) 6 398 653

Trükk:

Spin Press

Regati pst. 1, 11911 Tallinn

tel. (2) 6 398 734

faks 6 398 733

PAADID

AERUD

**SÕUDEERGOMEETRID CONCEPT II
JA VÕISTLUSTE KORRALDAMINE NENDEL
LISAVARUSTUS JA TAGAVARAOSAD
KOOLITUS**

FINN RO WING OY
KOTIPOLKU 2, 55120 IMATRA
TEL/FAX 800 3585 472 4066

OÜ PENTEER
REGATI PST. 1
11911 TALLINN
TEL/FAX 6 398 676

Sisukord

<i>Peeter Mardna</i> - Sinimustvalge taas võidumastis!	1
<i>Urve Tauts</i> - Möödunud meenutades	2
<i>Mihkel Klementsov</i> - Maailmameistrivõistlused Kölnis – “tavaline” läbikukkumine	4
<i>Raini Lelle</i> - Meil on juunioride maailmameister!	5
<i>Silver Sonntak</i> - Kahe võistlusreisi muljeid	7
<i>Hugo-Herbert Artma</i> - Olla või mitte olla	10
Toimetaja veerud	11
ABB jätkab Jüri Jaansonit toetamist	11
<i>Inga Härson</i> - Kuidas Tarbatu sõudjad Tampere käisid	12
<i>Ülo Tõlp</i> - Eesti Sõudespordi ajaloo: Tartu aastatel 1971-1975	13
<i>Vahur Mäe</i> - Pärnu sõudesport – 115	15
<i>Jaan Loko</i> - Instinktiivne (tunnetuslik) sporditreeningu printsiip	17
<i>Mihkel Klementsov</i> - Sõudetehnikast ja inventarist	18
<i>Hugo-Herbert Artma</i> - Sõudeklubi “Pärnu” – 50?	20
Uugu-Ärbärt pajatab	22
Eesti sõudmine 1998	23
Eesti sõudmine 1999	29
1999. aasta sõudevõistluse kalender	30
Eesti 1999. aasta sõudevõistluste juhendid	31
Eesti sõudespordi 1998. aasta parimad	33
Õnnitleme!	33
Jüri Kurul – 75!	33
In memoriam - Juri Kamenski, Toomas Honga, Mare Lepik-Haidak, Juhan Mitt	34
Eesti Sõudeliidu infoblokk	37
Toimetuselt: Juubeliaasta-eelne	39

Esikaane foto: Urve Tauts Georges Bizet'i ooperi “Carmen” nimiosas

Tundmatud kaugused,
tuttavad hääled.

EESTI TELEFON

...ja kaugused saavad lähedaseks

